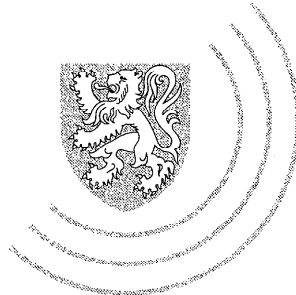

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

9 april 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer André Denys –

houdende stimulering van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid

HOORZITTINGEN

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur en Sport
uitgebracht door de heer Marino Keulen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Louis Bril.

Vaste leden : de heren Joachim Coens, Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Walter Vandenbossche, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Louis Bril, Jozef Browaeys, Marino Keulen ;

mevrouw Kathy Lindekens, de heer Michiel Vandebussche, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh ;

de heren Frank Creyelman, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Jos Stassen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heren Eddy Schuermans, Gilbert Vanleenhove, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey ;

de heer Freddy Feytons, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heer Dirk Van Mechelen ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke, Tuur Van Wallendael ;

de heren Pieter Huybrechts, Felix Strackx ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Geysels.

Zie :

388 (1995-1996)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

INHOUDSOPGAVE

Blz.

I. HOORZITTING VAN DONDERDAG 23 JANUARI 1997

Eerste gespreksronde

1. De heer Jef Van Geet, voorzitter van het Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie (BLOSO)	5
2. De heer Mathieu Lambrechts, afgevaardigde van de Hoge Raad voor de Sport	6
3. Vragen van de leden	6

Tweede gespreksronde

1. De heer Bart Caron, stafmedewerker, mevrouw Mia Maes, afgevaardigde, en de heer Guy Van de Marlière, afgevaardigde van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)	10
2. De heer Walter Cornelis en de heer Freddy Dupaix, afgevaardigden van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)	12
3. Vragen van de leden	13

Derde gespreksronde

1. De heer Guido Knops, directeur van Koning Boudewijnstichting ;	15
2. De heer Willy Seppion, directeur, en de heer Johan Faveere, voorzitter, van de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS)	16
3. Vragen van de leden	16

Vierde gespreksronde

1. De heer Dany Punie, voorzitter van het Instituut voor Sportbeheer (ISB)	17
2. De heer Paul Carlier, voorzitter van de vzw Jeugd, Voetbal en Vrijheid	18
3. Vragen van de leden	19

Vijfde gespreksronde

1. De heer Guy Dequeecker, secretaris, en de heer Wim Vos, directeur van de studiedienst, van SPORTA	19
2. Vragen van de leden	20

Bijlage	23
---------	----

II. HOORZITTING VAN DONDERDAG 20 FEBRUARI 1997

Eerste gespreksronde

1. De heer Walter Malfliet, secretaris-generaal en de heer Walter Cornelis, voorzitter, van de Vlaamse Sportfederatie (VSF)	26
2. De heer Eric De Boever, voorzitter van de Bond voor Lichamelijke Opvoeding (BVLO)	28
3. Vragen van de leden	30

Tweede gespreksronde

1. De heer Rudi Verlaeckt van de Vlaamse Atletiekliga (VAL)	33
2. De heer Patrick De Roeck, voorzitter van het comité jeugdkorfbal van de Vlaamse Korfbalfederatie	34
3. Vragen van de leden	35

Derde gespreksronde

1. De heer Jean-Paul Van Ussel, voorzitter van de Vlaamse Tennisvereniging (VTV)	38
2. De heer Cyriel Coomans, voorzitter van de Koninklijke Belgische Basketbalbond	41
3. De heer Georges De Doncker, secretaris-generaal van de Vlaamse Volleybalbond (VVB)	43
4. Vragen van de leden	44

Verontschuldigd :

– de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB)

III. GEDACHTEWISSELING VAN WOENSDAG 5 FEBRUARI 1997

1. Inleiding	48
2. De heren Eddy Wauters, voorzitter, en Jean-Marie Philips, directeur-generaal van de Liga Beroepsvoetbal van de Koninklijke Belgische Voetbalbond	48
3. Vragen van de leden	49

IV. HOORZITTING VAN DONDERDAG 20 MAART 1997

1. De heer Guy Redig, afgevaardigd beheerder van de Vereniging van Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten (VVJ)	
1. Toelichting	56
2. Vragen van de leden	57
2. Professor Gaston Beunen, Centrum voor bewegingsexpertise en sportadvies, KULeuven	
1. Toelichting	57
2. Vragen van de leden	58
3. Professor Paul De Knop, Professor Yves Vanden Auweele en Professor Willy Laporte, projectleiders van het onderzoek "Jeugdgerichtheid in de georganiseerde sport. Onderzoek naar de afstemming van het jeugdbeleid en de jeugdbegeleiding binnen de georganiseerde sport op de wensen en mogelijkheden van de jeugd"	
1. Professor Paul De Knop, Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie, VUB	60
2. Professor Yves Vanden Auweele, Departement Sport- en Bewegingswetenschappen, KULeuven	61
3. Professor Willy Laporte, Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding, UGent	63
4. Vragen van de leden	64

Bijlagen	69
----------	----

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur en Sport organiseerde ter voorbereiding van de bespreking van het voorstel van decreet van de heer André Denys houdende stimulering van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid, op 23 januari, 20 februari en 20 maart 1997 drie hoorzittingen met betrokkenen uit de sportsector. Op 5 februari 1997 had er tevens een gedachtewisseling plaats met de Liga Beroepsvoetbal van de Koninklijke Belgische Voetbalbond over problemen bij de voetbalclubs. Het verslag van deze gedachtewisseling werd op vraag van de heer Hugo Marsoul aan de verslagen van de hoorzittingen toegevoegd.

I. HOORZITTING VAN DONDERDAG 23 JANUARI 1997

Sprekers :

- de heer Jef Van Geet, voorzitter van het Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie (BlosO) ;
- de heer Mathieu Lambrechts, afgevaardigde van de Hoge Raad voor de Sport ;
- de heer Bart Caron, stafmedewerker, mevrouw Mia Maes, afgevaardigde, en de heer Guy Van de Marliere, afgevaardigde van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) ;
- de heer Walter Cornelis en de heer Freddy Dupaix, afgevaardigden van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) ;
- de heer Guido Knops, directeur van de Koning Boudewijnstichting ;
- de heer Willy Seppion, directeur, en de heer Johan Faveere, voorzitter, van de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) ;
- de heer Dany Punie, voorzitter van het Instituut voor Sportbeheer ;
- de heer Paul Carlier, voorzitter van de vzw Jeugd, Voetbal en Vrijheid ;
- de heer Guy Dequeeker, secretaris, en de heer Wim Vos, directeur van de studiedienst, van Sporta ;

EERSTE GEPSREKSRONDE

1. De heer Jef Van Geet, voorzitter van het Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie (BLOS O)

In de toelichting verwijst de heer Denys naar het arrest Bosman en het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar. Hij stelt dat het wegvallen van de transfersommen, die voordien werden gebruikt ter financiering van jeugdopleidingen, verregaande gevolgen zou hebben voor de jeugdopleiding. Hierover heb ik mijn twijfels. Deze stelling wordt voortdurend herhaald door de grote, niet-gesplitste sportbonden. Hun sportieve prestaties zijn echter geen bewijs van een degelijke opleiding in het verleden.

U zal ongetwijfeld afgevaardigden van deze bonden horen. Vraag hen eens bewijzen te leveren ? Een goed georganiseerde bond moet kunnen aantonen hoe hoog het jaarlijkse totale transferbedrag is en bewijzen welk percentage daarvan naar jeugdopleiding gaat.

De prestaties van andere bonden daarentegen zijn wel spectaculair. Zou het toeval zijn dat het hier gaat om federaties die wel aangepast zijn aan de staatsstructuur ? De beleidsmensen uit deze federaties kunnen u daarop antwoorden, toch denk ik dat dergelijke vragen stellen nog te oppervlakkig is om tot een degelijk jeugdsportbeleid te komen.

Het jeugdsportbeleid is voor BlosO altijd al prioritair geweest. Vaak krijg ik de indruk dat de sportwereld meer lijkt op een groot café, waarin iedereen zijn eigen toegewijsheden over jeugd beleid kwijt wil. De raad van bestuur wil een volledig en wetenschappelijk gefundeerd beeld krijgen van de noden voor een jeugdsportbeleidsplan. Twee jaar geleden werd bij het Interuniversitair Onderzoekscentrum voor Sportbeleid (IOS) een onderzoek besteld om de beleidsmensen en de jeugdsportbegeleiders te informeren over wat er bij de jeugdige leden van sportclubs leeft, wat zij waarderen en ervaren. Zo hopen we leiders en begeleiders te stimuleren jeugdgericht te werken.

De studie werd deze week gepubliceerd, er worden praktische voorstellen geformuleerd om de jeugdwerking te verbeteren. Dat is belangrijk omdat de jeugdige sporter zich goed moet voelen binnen zijn club. Uiteindelijk zijn clubs nog de beste garantie voor continu sporten. De ideeën uit de studie zullen in ruime kring besproken worden.

Maar we willen eveneens weten waarom bepaalde jongeren niet aan sport doen, waarom ze van de ene naar de andere sport overstappen of waarom ze zo nu en dan maar eens aan sport doen. Dat alles wordt nagegaan in een behoefteonderzoek waarvan de resultaten over enkele maanden gekend zullen zijn.

De combinatie van beide studies moet leiden tot een gefundeerd, doordacht en degelijk jeugdsportbeleidsplan. We hopen dat het Vlaams Parlement nog even geduld heeft tot we hen deze beide studies, eigenlijk de basis van een vernieuwd jeugdsportbeleid, kunnen aanbieden.

2. De heer Mathieu Lambrechts, afgevaardigde van de Hoge Raad voor de Sport

Het uitgangspunt van dit decreet is de sportbeoefening bij jongeren verbeteren. Dat doel is voor de Hoge Raad essentieel. In dat opzicht komt het voorstel zeker aan een behoefte tegemoet, maar de manier van uitwerken voldoet niet.

Het is niet duidelijk hoe de kwaliteitsverbetering tot stand komt : er zijn geen duidelijke garanties. Het voorstel wordt van boven opgelegd : noch de federaties, noch de gemeenten zijn vooraf geconsulteerd. Deze toetsing aan de praktijk is echter essentieel. Binnen de sportsector bestaan twee belangrijke subsidiëring decreten : dat van de Vlaamse federaties en dat van de gemeentelijke en provinciale sportdiensten. Beide decreten worden maar gedeeltelijk uitgevoerd wegens gebrek aan financiële middelen. Men kan zich dus afvragen of er voor de uitvoering van dit nieuwe decreet middelen zullen gevonden worden. Dat kan alleszins niet door een herschikking van de Bloso-kredieten. Als er nieuwe middelen komen, moeten deze in de eerste plaats naar de uitvoering van de bestaande decreten gaan.

Het decreet voor de sportdiensten en het uitvoeringsbesluit die pas vorig jaar zijn goedgekeurd, verplichten de gemeenten om een sportpromotieplan uit te werken. Als dat decreet wordt uitgevoerd, overlapt het dit nieuwe decreet. Hoewel heel wat gemeenten voldoende initiatieven nemen ten voordele van de kwaliteit van de sportbeoefening door jongeren, worden hen nog eens zwaardere verplichtingen opgelegd. Bijkomende kwaliteitsgaranties horen veeleer thuis in het decreet voor de federaties, dat daartoe dringend moet worden herzien.

Het voorstel legt onder meer de nadruk op de medewerking en de inbreng van de scholen, maar

de rol van het onderwijs wordt nog onderschat. Daar moet immers de basis van de kwaliteitsverbetering worden gelegd. Zowel in het lager, middelbaar als hoger onderwijs moeten sport en lichamelijke opvoeding meer aandacht krijgen. In het basisonderwijs moet een bijzondere leermeester lichamelijke opvoeding aangesteld worden.

Een aantal ideeën uit het voorstel lijken ons niet realiseerbaar. Het is heel moeilijk om een geïntegreerd samenwerkingsverband binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap tot stand te brengen, omdat iedereen vasthoudt aan zijn bevoegdheden. Het gemeentelijk jeugdsportcontract, essentieel voor de realisatie van het sportpromotieplan in de gemeenten, bestaat in feite al. Uit experimenten met de sportinstapkaart blijkt dat geen van de betrokken partijen daar gelukkig mee was. Een afzonderlijk sportoudercomité is binnen een goed werkende sportraad niet nodig.

Als men de bestaande kanalen, de gemeentelijke sportdiensten, de sportfederaties en het onderwijs, voldoende middelen geeft voor de kwaliteitsverbetering van de sportbeoefening voor jongeren, wordt dit voorstel van decreet overbodig. Men dicteert alleszins de resultaten af te wachten van het behoefteonderzoek dat momenteel in Vlaanderen wordt uitgevoerd.

3. Vragen van de leden

De heer André Denys : Ik merk bij beide sprekers een vrij behoudsgezinde houding die vooral gericht is op de bescherming van de eigen organisatie. Bovendien kunnen de mensen van de Hoge Raad niet lezen : we beogen met ons voorstel precies om voor de bestaande kanalen een wettelijk kader voor de samenwerking tussen de verschillende verantwoordelijken te creëren. Dat wordt ook van bovenuit opgelegd. In sommige gevallen bestaat het overleg reeds en dat willen we stimuleren en het de nodige middelen toekennen. Ik begrijp de opmerkingen niet dat dit voorstel zinloos is.

Een goede wetenschappelijke basis is noodzakelijk maar er bestaat reeds een goede kennis over het onderwerp, ook in het buitenland. Waarom geeft de heer Van Geet geen beschouwingen bij de inhoud van het voorstel vanuit de huidige kennis, maar vraagt hij om nieuw onderzoek af te wachten ? Men zegt vaak dat de politiek zich niet interesseert voor de sport. Waarom gaat u dan niet in op onze vraag voor een debat ? De heer Lambrechts zegt dat onze ideeën niet realiseerbaar zijn. Ik heb echter altijd horen zeggen dat de huidige versnippe-

ring de reden is waarom er geen goed sportbeleid gevoerd wordt. Klopt dit ?

De heer Jef Van Geet : We hebben drie dagen gekregen om dit voorstel te bekijken. Er is inderdaad al heel wat wetenschappelijk werk verricht. Het IOS heeft echter een vooronderzoek gedaan om de leemtes op te sporen. Deze leemtes willen we eerst opgevuld zien. Zo dateert de laatste brede bevraging van 1982 en we willen de vragen van toen ook aanvullen. Het behoort niet tot de taak van Bloso om een voorstel van decreet te bekijken. We zijn blij met ieder voorstel voor kwaliteitsbevordering. Bloso is fier op zijn bijna 200.000 vrijwilligers, maar vrijwilligers zijn geen excuus voor te weinig kwaliteit. Indien slechts 20 percent van onze clubs een gediplomeerde trainer heeft, stelt dat volgens ons problemen. We moeten intellectueel eerlijk blijven en onze voorstellen voldoende wetenschappelijk onderbouwen.

De heer André Denys : Dit voorstel komt misschien niet via de kanalen die u gewoon bent : het is een parlementair initiatief. Ik dacht dat wij bondgenoten zouden zijn, want we beogen beiden kwaliteit. Het stoort mij dat jullie dit voorstel op een vernederende manier afschieten.

De heer Jef Van Geet : Men had ons beter geraadpleegd voorafgaandelijk aan het decreet.

De heer André Denys : Maar dat is precies wat wij nu aan het doen zijn. Er is immers nog helemaal geen decreet. Wij zijn bezig met de bespreking van een voorstel. Wij geven u de kans uw standpunt naar voren te brengen en dan zegt u dat het niet de taak van Bloso is deze zaak inhoudelijk te bekijken. Dat is niet bepaald een constructieve houding.

De heer Mathieu Lambrechts : Met de principes van het voorstel hebben wij als zodanig geen probleem, wel met de manier waarop het tot stand is gekomen. U had eerst de federaties, de gemeentelijke raden en het onderwijs moeten contacteren.

De heer André Denys : Dit doen wij vandaag toch ? U schijnt niet te begrijpen dat het hier om een voorstel van decreet gaat. Wij hebben deze tekst opgesteld om het debat te openen. Men moet ergens kunnen beginnen.

De heer Joachim Coens : Het gaat hier inderdaad niet om een finale tekst. Wij willen horen hoe de mensen en de organisaties in het veld denken over dit voorstel en over de problematiek in haar geheel.

Hoe moet de jeugd volgens u afgebakend worden ? Zijn er voor de verschillende leeftijdsgroepen verschillende benaderingen nodig ? Is er per definitie een specifieke benadering voor jongeren nodig ?

Hoe werkt de Vlaamse Trainersschool ? Welke rol kan deze spelen met betrekking tot de jeugd in het bijzonder ?

Langs welke kanalen kunnen de jongeren het best voor sport gesensibiliseerd worden ?

De heer Jef Van Geet : Onze studie gaat uit van de doelgroep van 9 tot 16 jaar. Wanneer men van kinderen spreekt, denk ik aan personen vanaf 12 of 13 jaar. Wij zijn terzake erg omzichtig geweest, omdat het tempo van de ontwikkeling bij jongeren enorm verschilt van persoon tot persoon. In de praktijk zijn de clubs en de federaties vrij in het interpreteren van de leeftijdsgrens. Vaak proberen clubs, federaties en zelfs de particuliere sector de jongeren vanaf een zo laag mogelijke leeftijd aan zich te binden voor eigen gewin.

De heer Mathieu Lambrechts : Jongeren zijn het best bereikbaar langs het onderwijs. Ook het streven naar kwaliteitsverbetering dient zich op de eerste plaats hier te concentreren. Het aanwerven van een bijzondere leermeester Sportopvoeding op de lagere school kan al wonderen doen.

De heer Jef Van Geet : De Vlaamse Trainersschool is een samenwerkingsverband tussen de universiteiten, de sportfederaties en het Bloso. Zij speelt een belangrijke rol bij de vorming van trainers. Er bestaan binnen de school van deze instelling verschillende cellen voor specifieke sporten. Hier moeten pedagogische keuzes gemaakt worden tussen verschillende opleidingstechnieken. Dat sluit aan bij de centrale taak van het Bloso : mensen opleiden om andere mensen te begeleiden.

Wat de sensibilisering betreft, moeten de promotiecampagnes geïntensiveerd worden. Op dit ogenblik proberen we het effect van de campagnes van de laatste drie jaar te evalueren. Hierbij moeten alle partners betrokken worden. Een van de belangrijkste kanalen is inderdaad sport op school.

Mevrouw Nelly Maes : Ik ben bezorgd om de leeftijdsafbakening. Jonge kinderen kunnen weliswaar spelenderwijs in een of andere sport geïnitieerd worden, maar een te vroege aansluiting bij een gespecialiseerde sportclub is ontwikkelingspsychologisch niet verdedigbaar. Het is begrijpelijk dat de verenigingen dit nastreven, maar toch vraag ik mij

af of kinderen van drie jaar in een sportclub thuis horen.

Hoe ziet u het belang van de gemeente als coördinerende instantie ? De Vlaamse overheid poogt dat reeds te versterken door het uitzenden van sportfunctionarissen en op het terrein bestaat er tevens een succesrijke samenwerking met het Bloso. Daarnaast telt elke gemeente talrijke sportclubs die al dan niet goed bij kas zijn. Dit laatste wordt mee bepaald door het politieke belang van de sport in kwestie. Al is de invoering van bijzondere leermeesters sportopvoeding een goed initiatief, dat kinderen toelaat zonder verplichtingen van verschillende sporten te proeven, toch mogen wij niet de fout maken eens te meer het onderwijs te overbevragen.

De heer Mathieu Lambrechts : Er zijn voorbeelden te over van de reeds goed functionerende samenwerking op gemeentelijk vlak : de naschoolse sport, de sportacademies, de sportinitiaties op school die worden gegeven door gemeentelijke monitoren, enzovoort. Dat moet gestimuleerd worden.

De heer Marino Keulen : Het is precies de bedoeling van het voorliggende voorstel om de verschillende krachten te bundelen. U bent het er dan toch mee eens, in tegenstelling tot wat u eerder zei. Kunt u nog eens uw positie verduidelijken ?

U beweerde dat er negatieve ervaringen zouden geweest zijn met de zogenaamde sportinstapkaarten ? Kunt u hier wat concreter over zijn ?

De heer Mathieu Lambrechts : Verschillende gemeenten hebben hiermee gewerkt. Het systeem blijkt als nadeel te hebben dat men kinderen gaat ronselen met het oog op subsidiëring.

De heer André Denys : Dit voorstel van decreet wil samenwerking stimuleren op het niveau dat het dichtst bij de sport staat, en wel tussen de gemeenten, de clubs en het onderwijs. In wezen lijkt u het hiermee eens te zijn. Toch verworpt u ons voorstel. Beschikt u dan misschien over een beter alternatief om dezelfde doelstelling te realiseren ?

Er zijn inderdaad bezwaren tegen de sportinstapkaart in te brengen, maar diegene die u geeft zijn niet correct. Wij hadden gedacht aan een kaart die rechtstreeks aan de jongere wordt gegeven, met een geldigheidsduur van één jaar. Hiermee kan men gratis van verschillende sporten proeven, zonder zich al die lidmaatschapskaarten te moeten aanschaffen, wat voor velen een al te dure onder-

neming is. De financiële drempel wordt zo weggenomen, evenals de dwang om meteen voor één sport te moeten kiezen.

De heer Mathieu Lambrechts : Wie de instapkaarten moet controleren moet contractueel worden vastgelegd.

De heer André Denys : De instapkaarten worden niet aan de verenigingen, maar aan de jongeren uitgereikt.

De heer Mathieu Lambrechts : Het zijn de verenigingen die de mensen ronselen aan wie de subsidies toekomen.

De heer André Denys : De subsidies zijn niet gebonden aan de verenigingen, maar aan de sportinstapkaarten. De bedoeling daarvan is om de financiële drempel voor de initiatie in verschillende sporten te verlagen.

De heer Jef Van Geet : We moeten voorzichtig zijn. Niet alle sporters hebben eenzelfde statuut. Naast niet-sporters zijn er mensen die individueel op recreatieve wijze aan sport doen, er zijn recreatieve sporters in clubverband, er zijn competitiesporters die zelfs een beetje worden betaald en ten slotte is er de groep van de betaalde topsporters. Eén van de doelstellingen van het behoefteonderzoek is om na te gaan door wie elk van de genoemde segmenten het best wordt benaderd. Zo zijn de gemeenten bijvoorbeeld niet aangewezen voor wat betreft de topsporters.

De heer André Denys : Ik ben het met u eens over deze groep van topsporters. Maar vindt u niet dat de gemeente voor alle andere groepen wel de aangewezen instantie is ?

De heer Jef Van Geet : Persoonlijk vind ik dat niet. De inbreng van het gemeentelijke niveau mag niet verder gaan dan de georganiseerde recreatieve sport. In elke club is een voorzitter, penningmeester en secretaris nodig. Er is een gebrek aan vrijwilligers om deze taken uit te voeren. De clubs zouden groter moeten worden. Het best zouden in één club verschillende sporttakken aan bod moeten kunnen komen waartussen de jongere kan kiezen. Vraag is hoe een voorzitter dat kan stimuleren.

De heer André Van Nieuwerkerke : De heer Lambrechts zegt niet gelukkig te zijn met het voorstel van de heer Denys. Hij ziet meer heil in een aanpassing van de bestaande decreten, zoals onder andere van het decreet op de erkenning van sport-

federaties. Wat kan in het decreet nog verfijnd worden om de kwaliteit van jeugdsport te bevorderen ?

De heer Mathieu Lambrechts : Ik ben inderdaad voorstander van een herziening en uitbreiding van het bestaande decreet. De technische opleiding van jongeren moet worden gestimuleerd. In het decreet moet worden vastgelegd aan welke opleidingsvoorwaarden een trainer moet voldoen. Een diploma van de Vlaamse trainersschool moet een vereiste worden.

De heer André Denys : De vraag van de heer Van Nieuwkerke is essentieel : moet de kwaliteit worden verbeterd door een aanpassing van het huidige decreet of door een nieuw decreet dat gebaseerd is op samenwerking tussen onderwijs, clubs en gemeenten ? Vraag is dan hoe deze samenwerking kan worden verbeterd. U erkent zelf dat zo'n samenwerking nuttig is. Is dit dan mogelijk bij een loutere verfijning van het bestaande decreet ? Schuilt hier geen tegenspraak ?

De heer André Van Nieuwkerke : Als deze discussie op deze manier voortgaat, dan zitten we hier vannacht nog. Het doel van een hoorzitting is om te weten te komen wat er leeft op het veld. Pas daarna is er plaats voor een politieke discussie.

De heer André Denys : Ik wil geen politieke discussie aangaan. Ik vraag gewoon hoe het mogelijk is om de genoemde samenwerking te verbeteren.

De heer Jef Van Geet : Het decreet van de sportfederaties van 1976 wilde de clubs en hun trainers administratief ondersteunen. Deze doelstelling moet nu zeker in het decreet worden opgenomen.

De heer Peter Vanvelthoven : Er moeten kwaliteitsnormen in het decreet worden ingebouwd. Het diplomeren van trainers kost de clubs echter veel geld. Vanwaar moet dit komen ?

Het is nuttig om op het resultaat van het sportbehoefteonderzoek te wachten. Wanneer zullen de resultaten beschikbaar zijn voor dit parlement ?

De heer Jef Van Geet : In verband met het sportbehoefteonderzoek heeft u reeds een brief van de minister gekregen. Tegen eind juni 1997 zijn de gegevens ter beschikking. De doorlichting van Bloso is aan de gang. De voorlopige tekst van die doorlichting maakt duidelijk dat doorlichting en behoefteonderzoek het best samen zouden worden gebracht.

De heer Mathieu Lambrechts : Uw vraag over de hogere kosten voor gediplomeerde trainers moet gezien worden in het licht van de prioriteiten die de sportfederaties stellen. Is de sporttechnische kwaliteit belangrijker dan de kwantiteit ? Thans is er nog niet voldoende geld beschikbaar voor de verschillende federaties. Het decreet kan niet worden uitgevoerd door een gebrek aan middelen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Onderzoek in Nederland wees uit dat een terugloop in bepaalde sporten te maken had met de benadering van het kind. Het is aangewezen om meer in te spelen op de verwachtingen van het kind. Kinderen hebben andere verwachtingen dan pubers.

Zal het behoefteonderzoek ons hier wegwijs in kunnen maken ? Welke oplossingen zijn mogelijk om beter te voldoen aan de verschillende verwachtingen van verschillende leeftijden ?

De heer Jef Van Geet : Neen, het behoefteonderzoek is daar geen antwoord op. Wel staat er dat wij moeten streven naar andere vormen van sport voor jongeren. Uw pleidooi sluit daar bij aan.

Mevrouw Kathy Lindekens : Ik heb het niet enkel over de allerkleinsten, maar ook over de groep van 12 tot 18 jaar. Zij hebben andere gedragspatronen. Het is moeilijk om hen tot sporten te motiveren.

De heer Jef Van Geet : We moeten er voor zorgen dat er nog andere zaken gebeuren buiten het sporten. Enkel sportactiviteiten organiseren, is onvoldoende om hen te motiveren. Wel is een combinatie met andere activiteiten en andere organisaties mogelijk. Dit wordt duidelijk onderschreven. Er is een campagne naar de clubs nodig.

De voorzitter : Ik wil nog een bedenking maken. U stelt sommige zaken nogal zwart-wit. Veel clubs doen inspanningen. Wanneer u het heeft over eigen gewin en de toog, meen ik dat u daarmee onrecht doet aan de mensen die de jongeren opvangen. Wanneer ik bijvoorbeeld de situatie in Roeselare bekijk, dan stel ik vast dat daar honderden jongeren actief zijn en worden opgeleid. In het voetbal gaat het om duizenden jongeren. Veel bestuursleden offeren hun vrije tijd op om de kleintjes te begeleiden, ze rijden vele kilometers, wassen de sportkleding, trekken lijnen op het veld en noem maar op. De ouders zijn blij, want hun kinderen zijn van de straat. Er zijn wel uitzonderingen, maar u mag van deze uitzonderingen geen regel maken.

De heer Jef Van Geet : U legt mij woorden in de mond die ik mij niet herinner. We zullen het verslag afwachten.

De voorzitter : U had het letterlijk over eigen gewin. Er wordt een verslag gemaakt, we zullen het nakijken.

De heer Jef Van Geet : Vrijwilligerswerk mag geen excuus zijn voor een slechte kwaliteit.

De voorzitter : Vele clubs beschikken over goed opgeleide trainers.

TWEEDE GESPREKSRONDE

1. De heer Bart Caron, stafmedewerker, mevrouw Mia Maes, afgevaardigde, en de heer Guy Van de Marlière, afgevaardigde van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)

De heer Bart Caron, stafmedewerker van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG)

De versterking van het jeugdsportbeleid is een belangrijke zaak. Wij hebben evenwel niet op het voorstel van decreet gewacht. We willen nu enkele bedenkingen maken bij het voorstel van decreet en er nog enkele andere voorstellen aan toevoegen. Wij voelen ons sterk betrokken bij het voorstel van decreet. Niet alleen omdat de heer Denys aan de gemeenten een belangrijke rol toekent, maar ook omdat in de gemeenten het sportbeleid enorm is toegenomen. Veel sportdiensten zijn belangrijk geworden voor sport in Vlaanderen en voor de jeugdsport. Van die competentie moeten we gebruik maken. De gemeenten staan voor nieuwe vragen en uitdagingen. Nog nooit is er zoveel beleidsruimte geweest voor de gemeenten, maar ze hebben niet altijd het geld en het personeel om de uitdagingen waar te maken.

Dan wil ik nu enkele bedenkingen maken bij het voorstel van decreet van de heer Denys. We juichen toe dat er een decreet voor de jeugdsport komt. We onderstrepen de kwaliteit en de jeugdbegeleiding. Ook het idee van een beleidsplan, dit naar analogie met het Jeugdwerkbeleidsplan, juichen we toe. Bij de sportinstapkaart en de verhouding met de clubs hebben we vragen. Zijn de clubs daar wel klaar voor ? Onze voorstellen zijn wellicht omvattender. Ook positief en vooral uitdagend is de idee om interdisciplinair fondsen bij elkaar te brengen en te promoten.

Inhoudelijk missen we een aantal elementen. Zo ontbreekt de samenwerking met andere initiatieven die recent werden genomen, bijvoorbeeld in het domein van de stedelijke problematiek, welzijn, het SIF of straathoekwerkers. Zo zijn er de projecten rond sport als integratiemiddel. We trekken de idee open. We hebben een maatschappelijk kader ontwikkeld, het document moeten we nog verder op punt stellen en zullen we u later bezorgen.

Mevrouw Mia Maes, afgevaardigde van de VVSG en sportfunctionaris in Kortrijk

Onze visie is dat er moet gestreefd worden naar decentralisatie. We moeten de link leggen met het Jeugdwerkbeleidsplan. Het geld moeten we gebruiken voor sportpromotie. Wij willen kwaliteit en de gemeenten moeten ondersteund worden. Met een geïntegreerd sportbeleid bedoelen we een intense samenwerking tussen de lokale actoren. Dit zijn de sportclubs, zowel de recreatieve als de competitieve, de scholen, de gemeenten en de privé-sector.

Hoe zien wij de taakverdeling precies ? De Vlaamse Gemeenschap moet instaan voor de kwaliteitsbevordering en -bewaking. De taak van de federaties is meervoudig. Zij moeten competities organiseren, zorgen voor personeel, hun knowhow laten doorstromen naar de clubs en trainers en door een herverdeling van het inschrijvingsgeld het jeugdbeleid van de clubs financieren.

Gemeenten staan in voor de regionale ontwikkeling van sport, zij moeten de infrastructuur aanbieden. De gemeenten zijn eveneens promotor van de lokale nieuwe behoeften. Indien privé-initiatief ontbreekt moeten zij, voorlopig of continu, zorgen voor de invulling van die nieuwe behoeftes. Ongeveer 15 jaar geleden was het aantal sportdiensten minimaal, nu beschikken de meeste gemeenten over een sportdienst. Bovendien is de competentie van die diensten flink gestegen. Het is belangrijk dat we gebruik maken van de aanwezige competentie.

Scholen zijn een niet te onderschatten actor. Helaas is de relatie tussen scholen enerzijds, en gemeenten en clubs anderzijds heel beperkt. Clubs die verbonden zijn aan een school hebben een veel permanentere werking, wat erop wijst dat er een betere en intensere samenwerking nodig is. Veel scholen vragen zich echter af of dit wel hun taak is. Er zullen dus incentives nodig zijn. Daar waar in de jaren 70 de sporthallen als paddestoelen uit de grond leken te schieten, is er nu een tekort aan

infrastructuur. Het is dan ook spijtig dat veel schoolinfrastructuur 's avonds niet gebruikt wordt.

Binnen het VVSG streven wij naar één enkel decreet, en denken hierbij aan een aanpassing van het decreet van 1995 op de Gemeentelijke Sportdienst. Het zou natuurlijk ideaal zijn over een zodanig grote subsidie te kunnen beschikken dat we die kunnen verdelen onder jongeren en senioren. Omdat we echter weten dat dit niet het geval zal zijn, stellen we voor ons te beperken tot de jongeren.

Wij zijn voorstander van een nieuw decreet met aandacht voor de jeugd. Wij willen de kwaliteit van de jeugdclubs versterken door subsidies die door de gemeenten worden verdeeld onder de jeugdwor kingen van de verschillende lokale clubs. Om in aanmerking te komen moeten de clubs dan voldoen aan een aantal criteria. Zo zou iedere club een bepaald bedrag per jeugdtrainer krijgen als men beschikt over een jeugdsportbeleidplan. Om in aanmerking te komen moet de club over een gediplomeerde en vakbekwame trainer beschikken. Iedere club moet een lidgeld van ongeveer 1000 frank vragen, een bedrag vergelijkbaar met wat in het kunstonderwijs wordt gevraagd. Daarnaast zou de club ook over een minimaal aantal leden moeten beschikken, bijvoorbeeld 50. Dit zou veel kleine clubs verplichten samen te werken. Bovendien zouden clubs hun uitgaven voor de lesgevers en trainers moeten kunnen bewijzen. Dit ligt echter heel gevoelig.

Wij denken dat de federaties eveneens een belangrijke rol kunnen spelen door bepaalde financiële afspraken te maken met de clubs om een deel van het inschrijvingsgeld te laten terugvloeien voor jeugdwerking. Dit staat echter los van de structurele subsidies die de federaties nu al krijgen van Bloso, omdat we die subsidies nu al minimaal vinden. Als de lokale clubs financieel gesteund worden door de gemeente en de federatie, dan zal zowel de kwaliteit als kwantiteit van de jeugdtrainers verbeteren.

Wij zouden eveneens willen dat de gemeenten hun infrastructuur gratis ter beschikking stellen. Omdat daarover geen consensus bestaat binnen de VVSG, stellen we voor dit via een decreet te regelen. Zo zouden bepaalde gemeenten een deel van de financiering als huur kunnen gebruiken. In Kortrijk kan de infrastructuur gratis worden gebruikt en de ervaring daarmee is positief. Jaarlijks wordt 4,7 percent van de stadsbegroting gebruikt voor sport, terwijl we anderhalf miljoen actieve bezoekers hebben. Het is dus niet zo dat onze infrastructuur

gedurende een heel jaar gehuurd wordt door één club die een grote sponsor heeft weten te strikken. Wij kennen een betere werking, die eigenlijk een wisselwerking is.

De heer Guy Van de Marlière, afgevaardigde VVSG en lid van het kabinet van de Schepen van Sport van Antwerpen

Ik ben blij dat de heer Denys dit decreet als een kapstok beschouwt, want er zullen inderdaad nog veel jassen aan gehangen moeten worden. Nadat ik dit voorstel voor het eerst had gelezen, zat ik met veel meer vragen dan antwoorden. Ik denk dat dit voorstel nog niet rijp is. Een aantal zaken kunnen veel beter geregeld worden in een jeugdsportbeleidplan. Als steden nu al serieuze inspanningen moeten leveren om de bestaande infrastructuur te onderhouden, dan zijn de overige middelen ontoereikend om nog meer te doen.

Ik onderschrijf het idee van de vorige sprekers dat er meer lichamelijke opvoeding op school moet komen. Zelfs indien men de afbouw van de laatste jaren kan herroepen, zal dit niet alles oplossen. Ik wil hier een model naar voor schuiven, dat misschien niet het enig mogelijke is, maar dat toch wel wat denkwerk verdient. Socrates heeft gezegd dat een gelukkig leven samenhangt met het ongehinderd kunnen ontwikkelen van gaven en talenten. Binnen de Vlaamse Gemeenschap is dit goed mogelijk voor de intellectuele capaciteiten, getuigen hiervan de grondige uitbouw van het onderwijs, binnen de gemeenten zijn er voldoende kunstacademies, voor de getalenteerden op gebied van muziek, plastische kunsten en ballet. Duizenden andere jongeren met lichamelijke talenten zijn naast het uurtje sport op school aangewezen op vrijwilligerswerk. Hoewel ze absoluut noodzakelijk zijn, zijn de initiatieven van vrijwilligers ontoereikend voor een kwaliteitsvolle uitbouw van de sport voor jongeren. Het voorliggende decreet maakt geen onderscheid tussen de 80 verschillende sportactiviteiten en de verschillen bij de jeugd van 3 tot 18 jaar. De sportkaart overbrugt slechts één jaar van deze jeugd. Daarom stellen wij voor om een gemeentelijke sportacademie op te richten voor jongeren tot 12 jaar en gericht op het brede sportcircuit. Hier zouden de jongeren op een speelse, aangename, niet prestatiegerichte wijze een initiatie kunnen krijgen in verschillende sporten. Indien aan dit initiatief gelijkaardige middelen worden toegekend als aan de ontwikkeling van de andere talenten, is het mogelijk om via de gemeenten en in samenspraak met de schoolsportfederaties een netoverschrijdende oplossing uit te werken.

De weliswaar beperkte middelen die de gemeenten voor de sportpromotie krijgen, worden in dit decreet bevestigd. Men moet echter met weinig middelen enorm veel werk verrichten. Het is nodig om te differentiëren naar de grootte van de gemeenten en naar wat onder de noemer sport gevat moet worden. Indien men vanuit de gemeenten meer middelen kan geven aan de clubs, kunnen ook gemakkelijker eisen gesteld worden.

Bij het inschakelen van de sportinfrastructuur van de scholen zijn er twee grote problemen die beiden te maken hebben met de toegankelijkheid. De lokalen van de school die niet door de vrijwilligers gebruikt mogen worden, moeten afgeschermd worden van de sportinfrastructuur. Binnen Urban en SIF wordt in die richting gedacht, maar er zijn nog geen concrete initiatieven genomen. Omdat de scholen geen inwonende portiers meer hebben, is er een probleem van toezicht. Dit zou kunnen opgelost worden door het aanstellen van sportwachters. Dit is veel goedkoper dan het uitbouwen van nieuwe infrastructuur.

Het is absoluut noodzakelijk dat rond dit probleem een breder debat wordt gevoerd. Dit is echter hier niet aan de orde.

2. De heer Walter Cornelis en de heer Freddy Dupaix, afgevaardigden van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)

De heer Walter Cornelis, afgevaardigde van de Vereniging voor Vlaamse Provincies en directeur provinciale sportdienst Antwerpen

De Vereniging voor Vlaamse Provincies feliciteert de heer Denys met zijn initiatief om de plaats van de jeugd in de sportsector rechtmatig in te schatten en te waarderen. Sport is een van de belangrijkste sectoren van de vrijetijdsbesteding. Het is een goede zaak dat de jeugd hier zo vroeg mogelijk bij betrokken wordt, in de plaats van bij minder zinvolle vormen van ontspanning. Het recente decreet inzake het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar toont dat de Vlaamse overheid zich bewust is van het belang van deze problematiek.

Toch vindt de Vereniging voor Vlaamse Provincies zich niet terug in dit voorstel. Terwijl de provincies als intermediair niveau wel aanwezig zijn in het decreet op de sportdiensten, blijven wij hier geheel afwezig : alleen de Vlaamse Gemeenschap en de gemeenten komen ter sprake. Het provinciale niveau is nochtans onontbeerlijk. Door hun kleinschaligheid kunnen sommige gemeenten immers niet autonoom optreden : zij beschikken niet over

voldoende middelen, inwoners of oppervlakte. Soms is bovenlokale infrastructuur nodig, met respect voor de lokale identiteit. Er is immers niet alleen behoefte aan kwaliteitsvolle begeleiders, maar ook aan voldoende middelen en deelnemers.

Als alternatief stellen wij een sportpromotieplan voor om de 6 tot 18-jarigen tot sport aan te zetten. Per gemeente moet er een omnisportvereniging komen, met inbegrip van een sportacademie. Projectwerking en opleiding staan centraal. Niet elke gemeente beschikt over voldoende infrastructuur om dit te realiseren. Vlaanderen heeft in het bijzonder een tekort aan overdekte sportinfrastructuur. De gemeenten moeten binnen hun beperkte budget nu eenmaal keuzen maken. Dit tekort wordt des te nijpender bij een succesvolle sportpromotie, want voor nieuwelingen en gevorderden moeten natuurlijk aparte sessies georganiseerd worden.

Het zogenaamde sportzappen dient gestimuleerd te worden. Ook daarom is er des te meer behoefte aan meer geschoolde trainers. Dit alles vereist een bovenlokaal initiatief, waarbij de provinciale sportraden en -diensten een antwoord kunnen bieden.

Het voorstel van decreet roept nog andere vragen op. Wie betaalt en waarborgt de sportverzekering bij gebruik van de sportinstapkaart ? Wie betaalt de bijkomende huurprijs en de lesgevers ? Door wie en hoe zal de herschikking van de middelen gerealiseerd worden ? Ook dit zal eens te meer een probleem vormen voor de kleine clubs en gemeenten. Ook hier kan de provincie diensten bewijzen. De provincie Antwerpen, bijvoorbeeld, is onderverdeeld in acht sportregio's die voor elke regio een sportbeleidsplan opstellen onder de coördinatie van de provinciale sportdienst. In andere provincies zijn gelijkaardige initiatieven in onderzoek of in uitvoering.

De heer Freddy Dupaix, afgevaardigde van de Vereniging van de Vlaamse Provincies en directeur provinciale sportdienst Vlaams-Brabant

Deze hoorzitting toont onvermijdelijk dat alle niveaus zichzelf het belangrijkste achten. De Vereniging voor Vlaamse Provincies is van mening dat wij beter doen wat wij samen doen. Het is in elk geval de verdienste van de heer Denys dat hij deze problematiek aan de orde heeft gesteld.

Wij zijn voorstander van een globaal geïntegreerd sportmodel, waarin alle facetten zijn vervat. De eerste doelstelling bestaat erin zoveel mogelijk mensen tot sporten te brengen. Vervolgens moet

men hen laten doorstromen naar de sportverenigingen, die op hun beurt voldoende kwaliteit moeten bieden. Ten slotte moet er ook een opvangnet komen voor wie onderweg afhaakt. De eerstgenoemde én de laatstgenoemde zijn bij uitstek overheidstaken.

Dit kan in de praktijk de vorm aannemen van een gemeentelijke sportacademie, op voorwaarde dat deze niet concurrentieel is met het verenigingsleven, maar veeleer samenwerkt met de verenigingen en het onderwijs. Over alle niveau's heen zijn convenanten nodig, waarbij men elkaar kan steunen en versterken, eventueel met gedeelde financiering. Op horizontaal vlak pleiten wij voor sportpromotiecontracten in het kader van een projectmatige ondersteuning.

3. Vragen van de leden

De heer André Denys : Wij hebben gepoogd een beleidsplanning te formuleren, waarbij het centrale niveau zo weinig mogelijk dicteert en zoveel mogelijk ruimte laat aan het lokale niveau. De vraag is nu of de steden en de gemeenten rijp zijn voor de concrete invulling hiervan. Of verwachten zij dat de overheid meer reglementeert van boven uit ?

Wat de sportacademies betreft, zijn wij voorstander van een samenwerkingscontract, veeleer dan van een samenwerkingsstructuur. De bestaande instellingen volstaan. Wel moet de samenwerking gestimuleerd worden. Dat is goedkoper dan een nieuwe instelling op te richten. Het is een goed idee om sportconvenanten af te sluiten. Wij willen echter in de eerste plaats zoveel mogelijk middelen verschuiven van het centrale naar het lokale niveau. Elk niveau dat daartussen gecreëerd wordt zal onvermijdelijk minder middelen voor de basis met zich meebrengen.

De heer Bart Caron : Het opstellen van het beleidsplan was voor alle deelnemers een verrijkend proces. Hoewel de schepenen en de consultants dit voor het eerst deden, is er toch behoorlijk werk geleverd. Bovendien beschikken gemeenten reeds lang over sportfunctionarissen die door hun ervaring voldoende competent zijn. Toch sluit ik ondersteuning niet uit. Eventueel kunnen de provincies hierbij tussenkomen.

De heer André Denys : Het moet volgens u echter meer om aanbevelingen gaan dan om regels.

De heer Bart Caron : Stringente regels zijn inderdaad niet aangewezen.

We hebben niet voldoende tijd gehad om de discussie over de sportacademie en het samenwerkingscontract uit te diepen. Wel is het voor ons duidelijk dat de clubs structureel bij de sportacademie moeten worden betrokken. In de sportacademie moet al wat bestaat samengebracht worden, hoewel nog wel enkele nieuwe initiatieven mogelijk zijn. Een integratie van verschillende inspanningen is nodig. Een basisopleiding moet een efficiënte doorstroom bevorderen, maar het mag niet de bedoeling zijn om kinderen per se te willen draineren naar een bepaalde sporttak. Het doel moet zijn de aantrekkingskracht voor het publiek te vergroten. Zelfs wie na zijn of haar twaalfde niet naar een sportclub stapt, kan op lange termijn iets meedragen van de basisopleiding.

De heer Freddy Dupaix : Het is belangrijk dat niet alles tot in de kleinste puntjes in regels wordt vastgelegd. Er is wel een model mogelijk waarbij de Vlaamse Gemeenschap bepaalde krijtlijnen uittekent en waarbij via overleg met het provinciale en gemeentelijke niveau eigen accenten kunnen worden gelegd. De verschillende niveaus moeten elkaar ondersteunen.

Een contractstructuur zal een groot deel van de werkingskosten opsorpen. Anderzijds kan een vorm van structuur de tendens tot individualisering afremmen. We mogen niet uit het oog verliezen dat een niet-sporter die lid wordt van een vereniging twee stappen moet zetten : hij of zij begint aan sport te doen en wordt bovendien lid van een club.

De heer André Denys : De sportacademie wordt zo dus een tussenstap tussen niet-sporten en toetreding tot een vereniging ?

De heer Freddy Dupaix : Inderdaad. Wij vragen niet zomaar om geld om dat vervolgens te kunnen doorgeven aan de gemeenten. De geldstromen moeten bij de gemeenten en de clubs terechtkomen. De provincies kunnen echter een belangrijke bijkomende ondersteuning bieden aan de andere niveaus.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Het jeugdwerkbeleidsplan richt zich niet tot sportverenigingen. Het heeft niet de bedoeling om te zorgen voor een doorstroming naar verenigingen. Hier bestaat er dus een groot onderscheid met de sportorganisatie door de gemeenten. Sport kan jongeren bijebrengen die anders niet tot vereniging geneigd zouden zijn. Jeugdsport kan zo een middel worden tot integratie van sommige groepen jongeren en moet daarom opgenomen worden in het algemeen ontwikkelingsplan voor jongeren. Scholen worden tot

nu toe niet betrokken bij het jeugdwerkbeleidsplan. Hier wordt ervoor gepleit om dit wel te doen. Het jeugdwerkbeleidsplan is gebaseerd op vrijwilligheid. Bij de sportverenigingen wordt professionaliteit gevraagd, onder meer van de trainers. Jeugdsport in gemeenten kan ook ingepast worden in het raam van buitenschoolse kinderopvang.

Ik heb ook vragen bij het belang dat gehecht wordt aan de school om jongeren aan te zetten tot sport. Vaak blijken scholen juist het omgekeerde te bewerkstelligen : veel jongeren haken juist op school af, omdat de scholen gemakkelijk genoeg nemen met ziektebriefjes. In de gemeentelijke sportraden worden jongeren vaak enkel door volwassenen vertegenwoordigd. Jongeren zouden dichterbij de organisatie moeten worden betrokken. De gemeenten en provincies moeten aan kwaliteitscontrole doen. Deze controle moet verschillend verlopen naargelang de leeftijd van de jongeren. Van de jonge sportbeoefenaar mag niet teveel worden geëist. Een regelgeving dringt zich op om overtredingen van de kinderarbeidswet te vermijden. Waar het om sport gaat wordt in dit verband immers vaak al te toegeeflijk opgetreden.

Bij sport is de voorbeeldfunctie belangrijk. Op de televisie worden we echter bijna uitsluitend geconfronteerd met competitiesport. Het zou goed zijn als ook recreatiesport aan bod zou komen. Er zijn ook te weinig vrouwen die aan sport doen. Ook hier zijn stimulansen nodig. Sport wordt veelvuldig, maar ongelijk gesponsord. Grotere clubs worden veel gemakkelijker gesponsord dan kleinere. Toch zijn ook kleinere clubs belangrijk : ze bieden een garantie tegen uitsluiting. In kleinere clubs krijgen vaak meer mensen een kans.

De heer Marino Keulen : De sprekers van Bloso maakten, voor wat de reglementering door de gemeenten betreft, een onderscheid tussen recreatieve en competitieve sportbeoefening. U pleit voor beide. Welke argumenten heeft u daarvoor ?

De heer Bart Caron : De problematiek van de kinderen jonger dan 12 jaar verschilt zeer sterk van die van jongeren tussen 12 en 18 jaar. Voor de laatste leeftijdsgroep moet een oplossing worden gezocht voor de drop-out. De gemeentelijke sportdiensten moeten die oplossing via recreatieve sportclubs stimuleren. De sportclubs moeten niet alleen piramidaal denken, ze moeten er mee ophouden enkel naar hun topploeg te kijken. Momenteel zijn er echter te weinig stimuli voor een andere manier van denken. Maar het is ook zo dat men niet alles met financiële stimuli kan bekomen. We moeten daarom prioriteiten vastleggen en

die financieel honoreren. Vandaar het belang van een integraal sportbeleid.

Mevrouw Nelly Maes : Er wordt gepleit voor integratie in de sport. Wat zijn de ervaringen met de behoudsgezindheid van de clubs en hun bereidheid tot samenwerking ? De gemeenten leggen het accent op het pedagogische in plaats van op het competitieve. Dit is logisch, maar vergroten wij op die manier niet de spanning met de sportclubs ?

Mevrouw Mia Maes : Wij hebben de ervaring dat gemeenten een coördinerende functie kunnen vervullen. Onze gemeente is er in geslaagd om clubs te laten samenwerken, omdat zij als een neutrale instantie kon tussenkomen. Onze sportdienst stelt bijvoorbeeld infrastructuur ter beschikking van de clubs om sportkampen te organiseren. De clubs moeten zich enkel met de inhoudelijke invulling van het sportkamp bezighouden, wij verzorgen de administratie en de publiciteit. Het Vlaamse sportlandschap is veel te groot om over concurrentie te kunnen spreken.

De heer Freddy Dupaix : Op de vraag van mevrouw Nelly Maes wil ik antwoorden dat sommige federaties daar schitterend op inspelen, andere niet. Ik heb daar persoonlijk goede en slechte ervaringen mee. In Australië bijvoorbeeld wordt in elke sporttak de sportbeoefening aangepast aan de leeftijdsgroep. Ook bij ons moeten de federaties een stap in die richting zetten.

De heer Walter Cornelis : Gisteren moest ik in Antwerpen het decreet op de niet-professionele sportbeoefening toelichten. Er waren 4 voetbalverenigingen aanwezig en die hebben ter plaatse afgesproken om hun jeugdwerking in de gemeente te coördineren.

De heer Hugo Van Rompaey : Ik heb nog twee vragen aan mevrouw Mia Maes. U vraagt meer geld, maar waar moeten wij dat halen ? En hoeveel besteedt de gemeente Kortrijk aan het project ?

Mevrouw Mia Maes : Er is in Kortrijk 4,7 miljoen frank beschikbaar, maar dit is niet voor infrastructuur.

De heer Hugo Van Rompaey : Het principe is dus dat de gemeente infrastructuur ter beschikking stelt, maar ik neem aan dat dit niet voor de 80 erkende sporttakken geldt.

Mevrouw Mia Maes : Dit is de visie van Kortrijk. Maar een aantal steden en gemeenten heeft het

daar moeilijk mee. Het gaat om 4,7 percent van de begroting. Daarmee bereiken we 1,5 miljoen mensen. Dat is dus goed. De infrastructuur is beperkt. Maar we zetten momenteel stappen naar de scholen om via die weg het aanbod te kunnen uitbreiden.

De heer Hugo Van Rompaey : Hebt u zicht op het totale aanbod van infrastructuur in Vlaanderen, zowel in de gemeenten als in de provincies ? Bestaat er een inventaris van de behoeften ?

De heer Bart Caron : We maken geen systematische inventarisatie van de noden. Ondanks de grote inspanningen van de gemeenten bestaat nog steeds een grote nood aan bijkomende infrastructuur.

De heer Freddy Dupaix : Voor de provincie Vlaams-Brabant is er wel een inventaris van de beschikbare infrastructuur. We kennen de problemen in het Pajottenland en het Hageland. Daarnaast zijn er ook wetenschappelijke normen in verband met de nood aan infrastructuur. Een rationeler gebruik van de bestaande infrastructuur zou veel oplossen. Zo kan bijvoorbeeld al de infrastructuur van de scholen na de schooluren door de gemeente worden gehuurd. Die kan dan aangeboden worden aan de sportverenigingen. Het is mijn persoonlijke mening, maar dit zou bijna een voorwaarde moeten zijn om nog overheidsgelden te krijgen.

De heer Guy Van de Marlière : Uit het decreet blijkt dat bij de politici eindelijk het besef is gegroeid dat er nood is aan een jeugdsportbeleid en dat de wildgroei dient afgebouwd.

Ik reken echter op de inventiviteit van de politici. Wanneer ze een beleidsplan voorleggen en scheeftrekkingen willen rechtzetten, kost dat geld. Ik hoop dat de kostprijs niet naar de gemeenten doorgeschoven wordt.

DERDE GESPREKSRONDE

1. De heer Guido Knops, directeur van de Koning Boudewijnstichting

De Koning Boudewijnstichting werkt rond vijf programma's. We beschouwen de jeugd niet als een apart programma, wel als een doelgroep. Sport hanteren wij als een belangrijk middel om onze programma's te verwezenlijken. Tegenover het decreet als zodanig nemen wij geen standpunt in.

De Koning Boudewijnstichting is actief op Vlaams, federaal en internationaal vlak waarbij we aandacht schenken aan inhoudelijke reflectie, sensibilisering en ondersteuning van concrete projecten. Binnen de programma's solidariteit en toekomstverkenning speelt sport een belangrijke rol.

In het programma solidariteit is de rol van sport die van integratiemiddel voor maatschappelijk kwetsbare jongeren. Sport is een troef voor de individuele en groepsvorming van jongeren. Zo hebben we verschillende campagnes om sport- en spelinfrastructuur in achtergestelde buurten financieel te ondersteunen, dit in samenwerking met gemeenten en jeugdorganisaties.

Via buurtbal proberen we het recreatief sporten in de eigen leefomgeving te stimuleren. Voetbal, basketbal en volleybal zijn allemaal laagdrempelige activiteiten. Dit initiatief loopt in samenwerking met de Vlaamse Jeugddiensten en met de Instituut voor Sportbeheer. Op deze manier hebben de sportfunctionaris en jeugdconsulent elkaar in veel gemeenten beter leren kennen, wat tot een betere samenwerking heeft geleid.

De Koning Boudewijnstichting wil ook het lidmaatschap van een sportclub stimuleren. Jeugdhuizen spelen hierbij een belangrijke rol. Sportclubs staan open voor migranten, maar ondernemen geen speciale acties om hen aan te trekken. Onze stichting biedt de clubs terzake inhoudelijke en financiële ondersteuning.

Binnen het programma toekomstzorg wordt de jeugdsport als doel op zich beschouwd. Sport wordt hier gezien als een manier om verder te ontwikkelen en gezond te leven. Al in 1989 hebben we samen met de Bond van Grote en Jonge Gezinnen een brochure opgesteld waarin wordt gepleit voor de rol van de ouders in dit verband en waarin wordt gewezen op de noodzaak van ouderparticipatie in de sportclubs.

Begin jaren negentig hebben we samen met het BOIC een witboek gepubliceerd, enkele jaren later hebben we met het Bloso een barometer opgesteld van de fysieke conditie van de jongeren. Die blijkt nu niet slechter te zijn dan vroeger. De conditie van de jongeren die aan sport doen is uiteraard beter dan die van jongeren die geen sport beoefenen.

Wij pleiten eveneens voor het stimuleren van een gemeentelijk jeugdsportbeleid, waarbij de gemeente optreedt als schakel tussen de verschillende partners. Het is ook belangrijk dat de scholen hun

sportinfrastructuur openstellen. Op initiatief van de minister van Onderwijs werd een stuurgroep opgericht, die hierover eind februari een studiedag zal houden. Daar zal een publicatie worden voorgesteld met voorbeelden uit gemeenten waar het gebruik van de sportinfrastructuur van de scholen geslaagd is. Ook hier moet de gemeente optreden als spil. De gemeente huurt de infrastructuur van de scholen en verhuurt die dan verder. De gemeente staat ook in voor verzekering en bewaking. We plannen een campagne om dit model te stimuleren.

Voorts geeft de Koning Boudewijnstichting een tiental beurzen aan migrantentrainers, die telkens ook een peter krijgen. Na een eerste korte evaluatie blijkt dat dit in negen van de tien gevallen goed loopt. We werken eveneens aan een inventarisatie van de projecten rond jeugdsport. Op die manier komen we te weten waar er eventueel overlappingen en leemtes zijn. We doen ook aan toekomstverkenning : wat is wenselijk, wat verwacht de samenleving van jeugdsport en wat is haalbaar ?

2. De heer Johan Faveere, voorzitter van de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS)

Sinds 1972 bestaat de georganiseerde schoolsport in Vlaanderen. Op 5 april 1984 hebben de drie netgebonden schoolsportfederaties een koepel opgericht in de vorm van een instelling van openbaar nut. Op 1 december 1993 heeft het Vlaams Parlement het decreet goedgekeurd waarbij de Stichting Vlaamse Schoolsport als één netoverschrijdende schoolsportfederatie optreedt, een unicum in de Vlaamse onderwijswereld. De Stichting stelt zich tot doel voor de jeugd tussen 3 en 18 jaar, in schools en naschools verband, opvoedende activiteiten te organiseren in diverse sporttakken om optimaal de brugfunctie te vervullen tussen de les lichamelijke opvoeding en de naschoolse sportbeoefening in of buiten clubverband.

Naschoolse sportbeoefening is in eerste orde een zaak van de SVS. Maar omdat de verhoging van sportactiviteiten een belangrijke doelstelling blijft, streven we naar complementariteit en afspraken met de gemeente- en provinciale besturen en de sportfederaties. Zo kunnen we een volledige en efficiënte schooljaarkalender uitbouwen. Door een aantal leemtes moet de eerste fase van een aantal schoolsportactiviteiten in de gemeenten door ons georganiseerd worden. De woensdagnamiddag moet principieel voorbehouden blijven voor onze activiteiten, de activiteiten van de gemeentelijke sportacademies worden best aansluitend bij de lesuren van de andere schooldagen georganiseerd. De

sportfederaties krijgen dan ruimte voor competitie op zaterdag en zondag.

In verband met het voorstel van decreet willen we enkele punten benadrukken. Het gemeentelijk jeugdsportcontract zal dusdanig moeten opgesteld worden dat de school de voorrang behoudt om een eigen activiteitenprogramma uit te voeren en om deel te nemen aan de activiteiten van de SVS. Het gevaar bestaat dat de netgebondenheid van de scholen leidt tot een stellingname tegenover het gemeentebestuur.

De jeugdsportinstapkaart zou financieel ten nadele kunnen zijn van de sportverenigingen. Niet alle soorten van sportbeoefening zijn mogelijk in elke gemeente, de jeugdige sportbeoefenaar moet dan naar andere gemeenten om zijn sport te beoefenen. We vragen ons ook af of de clubs klaar zijn om een kwaliteitsvol aanbod te verstrekken. Het idee van een sportoudercomité is een lovenswaardig initiatief, het wordt door ons reeds toegepast sinds 1977 in de schoolsportraden.

De SVS pleit voor een ernstig en grondig overleg om de exacte plaats te bepalen waar de school, de schoolsportfederatie en de lokale besturen dienen te ijveren voor meer en betere sportbeoefening door de schoolgaande jeugd en om de onderlinge binding, de kwaliteit en de aanwending van de infrastructuur te verbeteren. Ik heb mijn stokpaardje, de noodzaak voor meer en betere lessen lichamelijke opvoeding en schoolsport, niet bere-den.

3. Vragen van de leden

De heer Andre Denys : Er bestaan, onder andere in Diest, reeds samenwerkingsverbanden tussen onderwijs, clubs en gemeente. IJvert de SVS voor een dergelijke vorm van samenwerking ? Vindt u dat deze samenwerking van bovenaf moet opgelegd worden via een decreet of bestaat er voldoende bereidheid op lokaal vlak ?

De heer Johan Faveere : We zijn zeer actieve medewerkers van de werkgroep waarover de vertegenwoordiger van de Koning Boudewijnstichting heeft gesproken. We zijn absolute voorstander van het openstellen van de schoolsportinfrastructuur. Hoewel wij de openstelling via de gemeenten verkiezen, mochten de scholen de mogelijkheid krijgen om dit ook rechtstreeks te doen. Na de studienamiddag van eind februari in Gent zullen we een beter zicht hebben in de mate waarin scholen kunnen toetreden tot het systeem. Elke schoolinfrastructuur is gebouwd met geld van de gemeenschap

en moet dan ook optimaal renderen. Indien echter via het decreet de verplichting wordt ingebouwd, zal dit botsen met de onderwijsnetten.

De heer Joachim Coens : Welk soort leerlingen neemt deel aan de activiteiten van de SVS ? Zijn dit de leerlingen die ook al bij een sportclub aangesloten zijn ?

De heer Willy Seppion, directeur SVS : Ons doel is alle leerlingen te bereiken. We mikken niet zozeer op de leerlingen die al lid zijn van een sportclub, maar willen veeleer een brug vormen tussen de sport op school en de clubs. We werken niet parallel met de federaties maar bieden verschillende sporten aan ter oriëntering, waarbij interscholenged competitie in groepsverband een beperkte rol speelt.

De heer Hugo Marsoul : Wanneer zullen de resultaten van het onderzoek van de Koning Boudewijnstichting bekend zijn ?

De heer Guido Knops : Het onderzoek wordt opgestart in de tweede helft van 1997 en zal niet afgerond zijn vóór eind 1998.

De heer Marino Keulen : Er wordt in de ontwerp-tekst gepleit voor het samenbrengen van de middelen van Volksgezondheid, Cultuur en Onderwijs. Wil u hier ook een stukje van de middelen van Migrantenwerking aan toevoegen ?

De heer Guido Knops : Een goed gemeentelijk beleid is gebaseerd op een coördinatie van de verschillende middelen. De gemeenten kunnen een meerwaarde creëren door de verschillende middelen, ook deze die door de federale overheid ter beschikking worden gesteld, te bundelen.

VIERDE GESPREKSRONDE

1. De heer Dany Punie, voorzitter van het Instituut voor Sportbeheer

(Deze voordracht moet gelezen worden in samenhang met Bijlage : Schematisch overzicht)

Dit voorstel van decreet vormt een mooie aanzet voor een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid. De gemeenten zullen in elk geval blij zijn met de nieuwe geldstroom die wordt gecreëerd. Een aantal van hen brengen deze principes al geruime tijd in de praktijk. Tot nu toe werden zij

echter onvoldoende financieel gewaardeerd door de Vlaamse Gemeenschap voor hun inzet.

In de huidige situatie ontvangen de federaties ongeveer 400 miljoen frank, de gemeenten 100 miljoen frank en de clubs en de niet-gebonden sportbeoefening 15 miljoen frank. Hierbij werd de directe decretale gemeenschapssteun samengeteld met de indirecte Bloso-toelagen. Deze bedragen vormen slechts een peulenschil van de bedragen die de gemeenten zelf investeren. Uit een extrapolatie van de rekeningcijfers voor 1995 van 32 gemeenten kan men immers afleiden dat zij dat jaar 10,5 miljard frank uitgaven voor sport op lokaal vlak. Het is daarom een goede zaak dat het voorstel meer middelen voor jeugdsport wil vrijmaken.

Wel vinden wij het leeftijdsverschil tussen 4- en 18-jarigen te groot. Wij geven er de voorkeur aan dat men zich zou concentreren op de groep tussen 4 en 12, maximum 14 jaar. Het vastleggen van kwaliteitseisen valt toe te juichen. De vraag is evenwel of goedgevormde trainers nog betaalbaar zullen zijn in het huidige sportonvriendelijke fiscale klimaat. De slaagkansen van het jeugdsportcontract zullen afhankelijk zijn van de ter beschikking gestelde middelen.

Wat de sportinstapkaart betreft, vinden wij de geldigheidsduur te kort. Hoe kan men eenzelfde training geven aan ongeïnitieerde nieuwelingen en al wat gevorderde beoefenaars ? Het systeem zal wellicht ook veel administratief werk met zich meebrengen.

Het voorstel om een sportoudercomité op te richten, valt evenzeer toe te juichen. Wellicht moet het aangevuld worden met een inbreng van de jeugdige sporters zelf. Wij geven er de voorkeur aan dit comité in te schakelen in de bestaande sportadviesraad. Het is onnodig een bijkomende adviesraad op te richten.

In het algemeen mogen geen nieuwe regels en voorschriften ingevoerd worden, zonder daar de nodige bijkomende middelen voor vast te leggen. De eerder genoemde cijfers tonen duidelijk dat men de toelagen niet afhankelijk kan maken van een toename van de gemeentelijke investeringen.

De huidige situatie van de jeugdsport zaait verwarring bij de jongeren. Moet men kiezen voor het landelijke, het provinciale of het gemeentelijke aanbod, voor het competitieve of het recreatieve, voor de schoolsport of de privé-clubs ? Het gevolg van dit al te gedifferentieerde aanbod is : veelvuldig overstappen en een toenemende drop-out. Wij

stellen als mogelijk alternatief een jeugdsportmodel voor om het gemeentelijk aanbod te verweven met de landelijke acties, de schoolsport en de clubs, alvorens men doorstroomt naar het niveau van de sportclubs op zich. Helemaal ideaal zou zijn dat men tot één gemeenschappelijk aanbod zou kunnen komen, in de trant van een sportacademie. Deze zou, ondersteund door de Vlaamse Gemeenschap, de 4- tot 12- of 14-jarigen voorzien van initiatie, vervolmaking en zelfs voorbereiding op de competitie. Vanaf 12 of 14 jaar zou men dan in de clubs kunnen opteren voor competitie of recreatie. Vóór die tijd zou de competitie beperkt moeten blijven tot de interscolaire competitie.

2. De heer Paul Carlier, voorzitter van de vzw Jeugd, Voetbal en Vrijheid

Het decreet inzake het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar was een schot in de roos. Sindsdien ontvangen wij driekwart minder oproepen, al creëert het beroep van de KBVB bij het Arbitragehof wel opnieuw enig wantrouwen.

Dit voorstel is een logisch vervolg. Het is een stap in de goede richting, want de reglementering van de sportfederaties en de -verenigingen is aan humanisering en kwaliteitsverbetering toe. Indien daarvan geen werk wordt gemaakt, is het voorstel zinloos.

Er moet ook een onderscheid worden gemaakt tussen de talentrijke sportbeoefenaar die een meer gespecialiseerde opleiding moet krijgen en de grote meerderheid die in een lokale vereniging blijft sporten. Sociale gevallen mogen ook niet uit het oog worden verloren : ook zij moeten worden opgevangen.

Sportfederaties en -clubs worden niet verder aanvaard als vertegenwoordigers van de sportbeoefenaars, omdat zij verschillende doelstellingen nastreven. Sportbeoefenaars en hun vertegenwoordigers moeten als partij en gesprekspartner worden erkend. Kwaliteit is binnen de clubs vaak zoek op verschillende domeinen, onder andere op het gebied van infrastructuur en begeleiding. Er is te weinig controle op de kwaliteit. Sommige clubs verkiezen al hun middelen te besteden aan de competitieve eerste klas-elftallen.

Sportactiviteiten moeten onder begeleiding van een geschoolde trainer plaatsvinden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de ervaring van ongeschoolde trainers. Medisch toezicht of begeleiding in het algemeen is bij niet-betaalde sport vaak een lachertje. Jaarlijkse medische controles zouden

moeten worden verplicht. Ook dat zijn aspecten van een kwaliteitsnorm.

De relatie tussen ouders, trainers en clubbestuur moet verbeterd worden. Ouders worden nog te vaak gezien als een noodzakelijk kwaad, zelfs door de sportfunctionaris van de gemeente. Dat moet veranderen. Soms moeten de ouders zelf worden heropgevoed. Dat is slechts mogelijk door ze te groeperen, richtlijnen te geven en ze bij te staan bij het opnemen van verantwoordelijkheden. Dat zou ook resultaten opleveren tegen het toenemend hooliganisme, dat toch een opvoedingsprobleem is. Leiders van sportverenigingen en -federaties vormen nog te zeer een gesloten groep, waarin ouders, sportbeoefenaars, trainers en begeleiders weinig inspraak hebben. Via wetgevende initiatieven moeten modelstatuten worden opgelegd, waardoor de sportfederaties- en -verenigingen die actief zijn in de niet-betaalde sport het statuut van een vzw krijgen.

De kloof met de gemeentelijke diensten moet verdwijnen. Sportbeoefenaars en ouders gaan te weinig te rade bij de gemeentelijke sportdiensten. Sportdiensten en gemeentelijke sportraden zijn immers alleen samengesteld uit sportverenigingen, aangesloten bij een federatie : gewone sportbeoefenaars zitten daar niet in. De sportbeoefenaar wordt niet geholpen als hij of zij de weg van de sportfunctionaris inslaat. De sportbeoefenaar dient te rade te gaan bij de federatie, de overheid en bij onze vereniging. In vele gevallen zal de sportbeoefenaar daarbij drie verschillende adviezen krijgen. Dat moet veranderen.

Wij stimuleren de organisatie en groepering van oudercomités en staan open voor een betere samenwerking met sportfunctionarissen binnen de gemeentelijke diensten. Voor een betere kwaliteit moeten eerst normen worden vastgesteld. Vervolgens moet ook worden toegezien op de naleving van deze normen.

De ouders zouden voor een deel zelf moeten instaan voor de financiering van de sport. Dit kan bijvoorbeeld door de organisatie van benefietmatches of door een beperkte jaarlijkse bijdrage van de sportbeoefenaar of zijn of haar ouders te vragen. Een jaarlijkse bijdrage van 1200 frank levert al direct 600 miljoen frank op.

Het voorstel van decreet is volgens ons dus wel een stap in de goede richting, maar garandeert onvoldoende de kwaliteit. Wel kan het decreet een debat uitlokken dat kan leiden tot bijkomende wetgevende initiatieven die noodzakelijk zijn voor een kwa-

liteitsvol jeugdsportbeleid. Met name kan het een bijdrage leveren tot reglementeringen voor sportfederaties en -verenigingen en kan het leiden tot de installatie van oudercomités met een overkoepelend orgaan. We geloven echter niet in de goede werking van de sportinstapkaart. Er moeten garanties worden ingebouwd zodat eventuele subsidiëring door de verenigingen werkelijk kan leiden tot meer kwaliteit in de jeugdopleidingen. De gemeentelijke overheden moeten controle uitoefenen op de kwaliteit. Daartoe is samenwerking met de organisaties nodig. Verder pleiten we voor een ombudsman en de erkenning van vertegenwoordigers van de sportbeoefenaars en hun wettelijke vertegenwoordigers als gesprekspartners op alle niveaus van de sportwereld. Een decreet voor meer kwaliteit moet de nodige controlemaatregelen voorzien.

3. Vragen van de leden

De heer André Denys : De centrale overheid mag slechts een kader oprichten dat een kwaliteitsvol sportbeleid mogelijk maakt. De gemeenten en de sportverenigingen moeten zelf uitmaken wat kwaliteit concreet betekent.

Als ik de heer Punie goed begrijp, moeten de gemeenten samenwerken met de sportfederaties en de Stichting voor Vlaamse Schoolsport, maar moeten de gemeenten zelf de regisseurs van het sportjeugdbeleid zijn. Een gemeentelijke regeling en samenwerking wordt mogelijk gemaakt door het sportconvenant. Is deze samenvatting correct ?

De heer Dany Punie : De organisatie van sport voor jongeren van 4 tot 14 jaar moet op het niveau van de gemeente gebeuren. Zelfs binnen de gemeente vormen verplaatsingen immers al een probleem.

De gemeenten moeten de regisseur zijn van een sportbeleid waarin de sportclubs, de initiatieven en campagnes van de provincies en van de centrale overheid participeren. Het convenant moet op het niveau van de gemeenten worden georganiseerd in samenspraak met de sportverenigingen en -federaties.

De heer André Denys : Is de opsplitsing van jongeren in een categorie van 4 tot 14 jaar niet artificieel ? Zal dat niet tot praktische moeilijkheden leiden ? De jeugdwerking gaat tot 18 jaar. Nu al blijkt dat de clubs geen onderscheid maken tussen de noden van de jeugdwerking en van de eerste ploeg. Ook het middelbaar onderwijs gaat trouwens tot 18 jaar. Ik meen dat de kunstmatige

opsplitsing de samenwerking niet ten goede zal komen.

De heer Dany Punie : Wanneer we de jeugdwerking van de sportvereniging integreren in de sportacademies, is er geen grens meer. In de sportacademie krijgen jongeren een initiatie in allerlei sporten, maar met speciale aandacht voor een opleiding in een sport, bijvoorbeeld door de jeugdtrainer van de sportclub.

De heer André Denys : Waarom mag dit onder 14 jaar niet gebeuren door de club zelf, als er bepaalde kwaliteitsnormen worden nageleefd ? Dat zou toch eenvoudiger zijn dan jongeren te onttrekken aan de clubs.

De heer Dany Punie : Zo zien de sportclubs dat, maar men mag het niet zien als het wegtrekken van de jeugd naar de gemeentelijke initiatieven. Volgens mij kan het ook een verrijking zijn : de clubs hebben de gelegenheid om met veel meer en verschillende jongeren in contact te komen. Een bijkomend punt is dat het nadeel dat jonge kinderen teveel trainen in één sporttak op die manier wordt opgevangen. We pleiten er daarom voor om die sportacademies rechtstreeks te subsidiëren.

VIJFDE GESPREKSRONDE

1. De heer Guy Dequeker, secretaris van Sporta en de heer Wim Vos, directeur van de studiedienst van Sporta

De heer Guy Dequeker : Wij zijn altijd begaan met wat fout loopt in de sport. Sinds 1993 hebben we samen met de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen en de Nationale Dienst en Onderzoekscentrum voor het Spelende kind een onderzoek gedaan naar de rechten van het kind in de sport. Daarbij stuitte we op twee problemen : het probleem van de vrijheid en rechtsbescherming van de jonge sportbeoefenaar en het probleem dat veel sportclubs kindonvriendelijk zijn. Om daaraan te verhelpen hebben we jaren gepleit voor een decreet over de rechtsbescherming van kinderen in de sport. Het feit dat dat decreet goedgekeurd is, is een historisch gegeven.

Het zou de aanzet kunnen zijn om in de sportwereld tot een kwaliteitsbewaking, een soort IKZ, te komen. Dat zou een goede zaak zijn. IKZ heeft zowel sporttechnische als pedagogische aspecten. Dat laatste wordt vaak vergeten. Dat er problemen zijn, is verschillende keren gebleken. Zo is er te

weinig aandacht voor het spelelement en voor sportief minder begaafde kinderen en voor competitie. De trainingen zijn vaak te intensief of de houding van de trainers is ongepast. Ook ouders zijn niet altijd voldoende bekommerd om de pedagogische aspecten.

Het voorstel van decreet hebben wij met gemengde gevoelens onthaald. We waren tevreden omdat het decreet aandacht heeft voor de kwaliteit. Kwaliteit is belangrijk, want alle actoren hebben te lang gedacht vanuit het oogpunt van kwantiteit : hoeveel jongeren aan sport deden was belangrijker dan onder welke voorwaarden. Vanuit die optie werden veel campagnes opgezet. Wij pleiten voor kwaliteit in al z'n facetten. Er zullen dus een mentaliteitswijziging en sensibilisering nodig zijn. Vroeger was het lidmaatschap het enige wat telde, het pedagogische aspect speelde veel minder een rol. De heer Wim Vos zal meer technische commentaar op de inhoud van het voorstel van decreet geven.

De heer Wim Vos : Positief is de wil om tot een geïntegreerd kwaliteitsbeleid te komen en de wil tot coördinatie, het verlangen om te komen tot samenwerking met de ouders en met het onderwijs dat de infrastructuur ter beschikking kan stellen.

Negatief is de praktische haalbaarheid van een aantal facetten, bijvoorbeeld de sportinstapkaart. Negatief zijn ook de verregaande gevolgen van de decentralisatie, de financieringswijze en het feit dat een aantal actoren niet genoemd worden. Welke functies worden er bijvoorbeeld weggelegd voor de federaties, toch één van de actoren ? Het begrip kwaliteit wordt herleid tot een aantal deelaspecten. Het vrijwilligerskorps moet gevormd worden in verschillende domeinen, maar daarover staat geen woord in het voorstel.

Het is goed om jongeren met verschillende sporttakken te laten kennismaken. Maar is de instapkaart daartoe het beste middel ? De jongeren moeten stapsgewijs vertrouwd raken met de technische en tactische aspecten van de sport. Het kan hinderlijk zijn wanneer telkens nieuwe jongeren er bij komen, die eens van een sport komen proeven. Daarom denken wij veeleer in de richting van omnisportinstituten : een soort academies waar jongeren kunnen kennis maken met vele sporten, zodat ze later een bewuste keuze kunnen maken.

Mijn tweede bemerking gaat over de decentralisering. Het is juist dat de gemeenten het beste vertrouwd zijn met de verwachtingen op gemeentelijk niveau, maar er is ook nood aan competitie en toernooien op een hoger niveau. Dat werd tot nu toe al

altijd georganiseerd door de verschillende federaties. Zij zouden ook de vorming moeten organiseren. Vorming op sportmedisch en sporttechnisch vlak, maar eveneens op pedagogisch vlak. Kinderen appreciëren sport anders dan volwassenen. Vooral dat educatief inzicht ontbreekt bij de vrijwilligers. Daarom pleiten wij voor een degelijke opleiding. Er wordt ook veel heil verwacht van de inschakeling van gediplomeerden in de lichamelijke opvoeding. Dat zal een verrijking zijn, maar we mogen de inbreng van de vrijwilligers niet verwaarlozen.

Op het vlak van de financiering wil men middelen vrijmaken door rationalisering van de federaties. We mogen echter niet belanden in een situatie waarbij enkel die federaties overblijven die topsport en competitie organiseren. Recreatiesportfederaties zijn eveneens nodig.

De heer Guy Dequeker : We moeten dringend werk maken van de geïntegreerde kwaliteitszorg, maar dan wel binnen een algemeen sportbeleid. Het is positief dat daarover vandaag al gedebatteerd kan worden. Het voorstel van de heer Denys is een goede poging om het debat op gang te trekken, maar het is belangrijk dat daarvoor een algemene visie wordt uitgetekend en een mentaliteitswijziging tot stand wordt gebracht. Daarom moeten we ook wachten op het behoefte-onderzoek.

2. Vragen van de leden

De heer André Denys : Ik snap uw conclusie niet. Onze visie is een geïntegreerde visie. Daarom wil ik één decreet. Wat u wil is de bestaande decreten beter uitbouwen. We kunnen de middelen goed aanwenden als we keuzes maken. Het is helemaal niet onze bedoeling de gemeenten uit te spelen tegen de federaties. De gemeenten moeten de rol vervullen van regisseur. De cijfers van de heer Punie zijn in die zin merkwaardig : ze tonen hoe groot de inspanningen van de gemeenten al zijn en sterken ons in onze overtuiging dat de gemeenten de best mogelijke regisseurs van een jeugdsportbeleid zijn.

De heer Guy Dequeker : Wij pleiten voor integrale kwaliteit binnen de hele sport, en niet alleen voor de jeugdsport. Wij willen de kwantitatieve benadering vervangen door een kwalitatieve. Daarvoor zijn een algemene visie en een mentaliteitswijziging nodig.

De heer Hugo Van Rompaey : Ik zit met een pedagogische bedenking. Vrijwel alle voetballers zijn opgegroeid in een club en blijven er tot hun adoles-

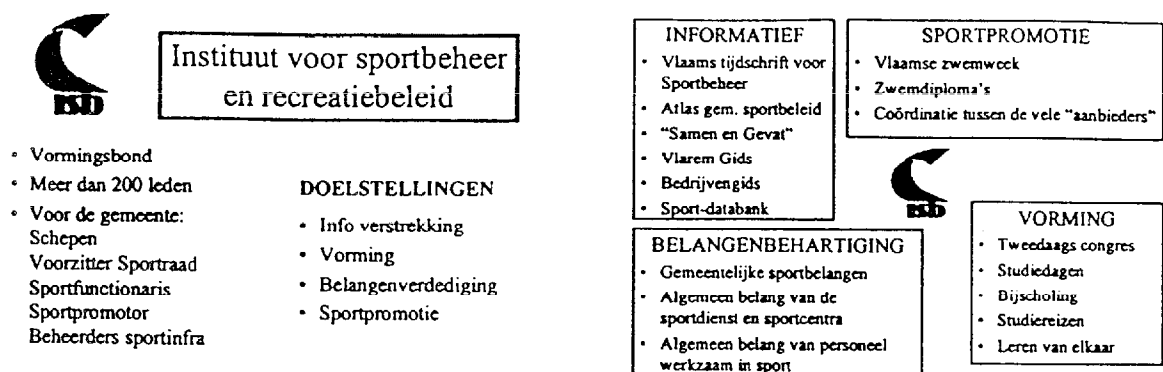
centiejaren mee verbonden. Premier Dehaene heeft er geen probleem mee om zijn affectieve band met een bepaalde club tot uiting te laten komen. Hoe gaat u om met de manier waarop kinderen dit uiten ? Ik heb ooit voor mijn zoon een paars-wit bloemperk aangelegd. Moet dat beschouwd worden als pedagogisch verwerpelijk ?

De heer Guy Dequeker : Er is niets verkeerd met deze vorm van clubliefde. Het wordt wel pedagogisch gezien bedenkelijk wanneer de clubliefde te ver gaat, zoals bij schelden. Maar uiteindelijk verklaart het voor een groot stuk de aantrekkingskracht van sport op kijkers en sportlui.

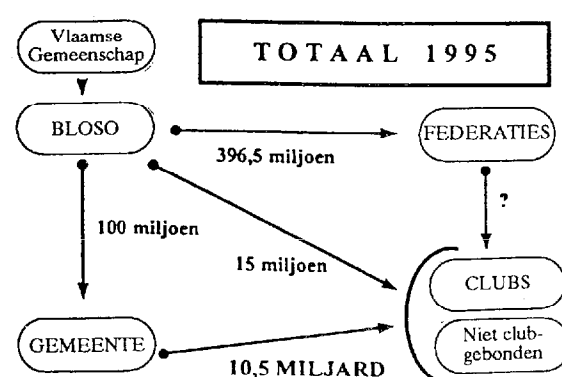
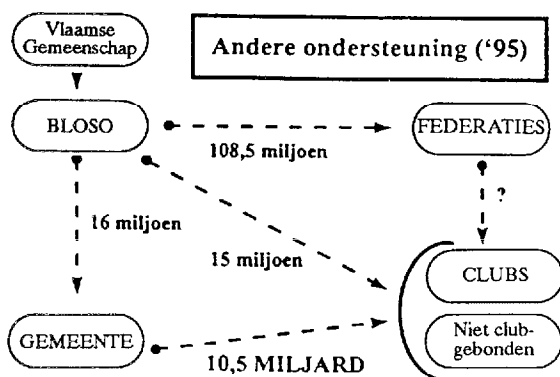
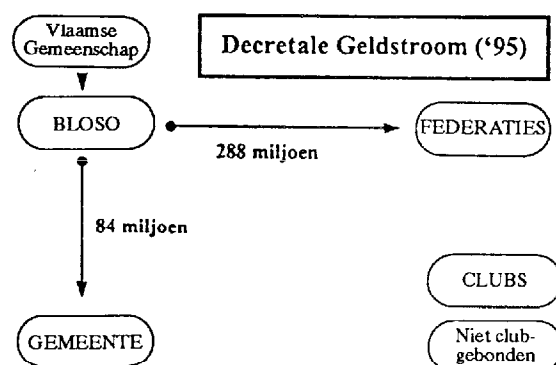
BIJLAGE

BIJLAGE 1

Schematisch overzicht van de voordracht van de heer Dany Punie, voorzitter van het Instituut voor Sportbeheer

- Voorstel van decreet:** mooie aanzet tot het bereiken van een KWALITEITSVOL en GEÏNTEGREERD jeugdsportbeleid
- Toe te juichen:** NIEUWE geldstroom voor de jeugdsport IN de gemeente
- Prima idee:** DE GEMEENTE als spil
In de praktijk wordt door een aantal gemeenten reeds een gedeelte van dit plan ingevuld
- Wat bleef op zich laten wachten?**
Voldoende financiële waardering van de Vlaamse Gemeenschap voor deze initiatieven.

II. HOORZITTING VAN DONDERDAG 20 FEBRUARI 1997

Sprekers :

- de heer Walter Malfliet, secretaris-generaal en de heer Walter Cornelis, voorzitter, van de Vlaamse Sportfederatie (VSF)
- de heer Eric De Boever, voorzitter van de Bond voor Lichamelijke Opvoeding (BVLO)
- de heer Rudi Verlaeckt van de Vlaamse Atletiekliga (VAL)
- de heer Patrick De Roeck, voorzitter van het comité jeugdkorfbal van de Vlaamse Korfbalfederatie
- de heer Jean-Paul Van Ussel, voorzitter van de Vlaamse Tennisvereniging (VTV)
- de heer Cyriel Coomans, voorzitter van de Koninklijke Belgische Basketbalbond
- de heer Georges De Doncker, secretaris-generaal van de Vlaamse Volleybalbond (VVB)

De voorzitter vermeldt dat de Koninklijke Belgische Voetbalbond verontschuldigd is.

EERSTE GESPREKSRONDE

1. De heer Walter Malfliet, secretaris-generaal, en de heer Walter Cornelis, voorzitter, van de Vlaamse Sportfederatie (VSF)

Met genoegen hebben wij kennis genomen van het decreet in het belang van de jeugd. Voor wie de Vlaamse Sportfederatie niet zou kennen, stel ik die even voor. De Vlaamse Sportfederatie is een overkoepelend orgaan van 83 sportfederaties met ongeveer 1 miljoen aangesloten leden. Wij willen vooral benadrukken dat het gaat om Vlaamse sportfederaties, die zich hebben verenigd in dit orgaan en de intentie hebben de Vlaamse decreten na te leven.

De jeugdsport speelt bij deze federaties een belangrijke rol. Dat is zeker zo als wij het decreet betreffende de niet-professionele sportbeoefenaars bij alle federaties toepassen. Daardoor wordt de vrijheid van sporten voor de jeugd immers verzekerd.

Wij hebben het voorliggende voorstel van decreet onderzocht. Wij hebben ook onmiddellijk onze medewerking verleend door de tekst van het voorstel, die we van de heer Denys hebben gekregen, aan de federaties voor te leggen opdat ze hun reacties konden kenbaar te maken. De reacties die we kregen, hebben we teruggestuurd naar de heer Denys. We nemen aan dat hij daarmee rekening heeft gehouden.

We hebben een analyse gemaakt van de tekst van het voorstel van decreet – die we al in augustus 1996 hadden gekregen – evenals van de belangrijkste conclusies uit een studiedag die over het decreet werd gehouden, en van de gegevens van de hoorzitting van een maand geleden. Het is met betrekking tot dit decreet lovenswaardig dat men denkt aan de jeugdsport. Helaas moeten we als sportfederatie vaststellen dat alle in het leven geroepen instanties hierop nog geen antwoord hadden. Deze instanties, die hier de vorige maal waren, hebben blijkbaar zelf nog geen oplossing gevonden voor het jeugdprobleem. Waarom moet alles weer via een decreet gebeuren, als men instanties heeft die daar in feite al lang aan hadden moeten werken ?

Ik kom tot een tweede opmerking. De motivering tot het ontstaan van het voorstel van decreet is nogal zwak. Na het arrest-Bosman was het al lang bekend dat het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaars op komst was en dat dit niet te vermijden was. De heer Van Geet, voorzitter van BLOSO, heeft de vraag gesteld of er transfergelden naar de jeugdwerking gingen. Die vraag is tot op heden niet beantwoord. Tot nu toe zijn de sportfederaties, die vooral klagen over het wegvallen van de transfergelden, nog niet in staat geweest om te bewijzen dat die transfergelden ooit voor de jeugd hebben gediend.

Het voorstel van decreet is in elk geval nuttig voor de vrije sportbeoefening van de jeugd en voor de vrijheid van de jongeren binnen de sport. Uit het punt over de doelstellingen menen wij te mogen afleiden dat het decreet de bedoeling heeft om meer en een kwalitatief betere jeugdsport te bieden. De middelen zouden komen uit de samenwerking van de Vlaamse departementen en uit een gezamenlijke inspanning van gemeentelijke sportdiensten, scholen, clubs en oudercomités. Alhoewel de benaming sportfederaties drie maal werd gebruikt in het decreet, kunnen wij ons niet akkoord verklaren met de tekstuele uitwerking van die samenwerking. Men spreekt blijkbaar alleen van gemeentelijke sportdiensten, scholen, clubs en oudercomités.

Praktisch hebben wij de termen "jeugdsportcontract" en "sportinstapkaart" in het decreet teruggevonden. Met betrekking tot de artikels 1 en 2 hebben we een opmerking in verband met de leeftijd, die zou lopen van drie tot achttien jaar. Binnen een sportfederatie is sport ook op de ene of andere wijze verbonden aan competitie, continuïteit en begeleiding. Ons inziens moet er dus een verdeling komen binnen deze te ruime leeftijdscategorie en moet daar in het decreet rekening mee worden gehouden.

Voor de kleuters zou het misschien nuttig zijn dat de sport in schoolverband wordt georganiseerd en dat daaraan meer aandacht wordt besteed bij de opleiding van de kleuterleid(st)ers. De doelstelling om meer en kwalitatief betere jeugdsport mogelijk te maken, wordt natuurlijk toegejuicht. Ik denk ook dat het de taak is van de politiek om te proberen bepaalde gelden los te krijgen van Volksgezondheid in het belang van de jeugdsport. Het is in dat verband belangrijk dat de ministeries samenwerken.

Over de financiële ondersteuning vanuit verschillende departementen kunnen de sportfederaties alleen zeggen : hoe meer middelen, hoe meer jeugdsportvreugd. Wel vragen de sportfederaties dat aan hun huidige, zeer beperkte ondersteuning, niet zou worden geraakt. Ook daar wordt immers gezocht naar meer middelen. We vragen ook dat de federaties die zich aan het decreet wensen te houden, niet zouden worden benadeeld door een herverdeling. Die zou immers als gevolg kunnen hebben dat de andere – nationaal gestructureerde – federaties van het beperkte manna komen meeten. Als men immers de gelden om te herstructureren aan de gemeenten gaf, zouden de nationale sportfederaties daar wel het grootste deel van in beslag nemen. Dat is wat we te zeggen hebben over de nieuwe middelen en de herstructurering waarin is voorzien in het voorstel van decreet.

Voorts spreekt het voorstel van decreet ook over samenwerking tussen gemeentelijke sportdiensten, scholen, clubs en oudercomités. Hoewel het woord sportfederatie in het decreet gebruikt wordt, komt het niet voor in de verschillende overlegorganen. Dit is evenwel niet verwonderlijk omdat de gemeenten als basis worden genomen voor de nieuwe structuren. Als sportfederatie vinden we een gemeente te beperkt als vertrekbasis en niet in staat om alle sporttakken aan bod te laten komen. Mensen die in een sportonvriendelijke gemeente wonen mogen niet worden gestraft. Gemeenten moeten hun sportaccommodaties dus ook openstellen voor mensen van buiten de eigen gemeente.

Het zou beter zijn om op provinciaal niveau te werken en provinciale sportregio's op te richten waarin zoveel mogelijk sporten worden aangeboden. Voor minder gebruikelijke sporten moeten de regio's of de provincies onderling dan maar samenwerken. Op die manier kan ook de sportfederatie beter worden betrokken in het overleg.

Ook scholen zouden worden uitgenodigd om aan de besprekingen deel te nemen. Dit is zeker een positieve zaak. Alleen vragen de sportfederaties zich af welke sportinfrastructuur ter beschikking zou kunnen gesteld worden. Ze hebben er geen flauw benul van welke scholen welke accommodaties wanneer en onder welke voorwaarden ter beschikking stellen. Een globaal overzicht zou ongetwijfeld van groot nut zijn.

Een andere vraag die men zich kan stellen is wie de schooldirecteur kan verplichten om bepaalde lokalen ter beschikking te stellen.

Voorts dringen veel scholen erop aan om de woensdagmiddag uitsluitend aan schoolsport te mogen wijden. Ons inziens moet het ministerie van Onderwijs daarover zijn zeg doen. Het zou de jeugd zeker ten goede komen indien er binnen het onderwijskader één namiddag per week verplicht aan sport werd gedaan. Het is in onze ogen immers wenselijk dat alle leerlingen aan sport doen en niet alleen de best gemotiveerden of de meest getalenteerden.

Ook voor wat de clubs betreft, zou een gemeentegrenzenoverschrijdende samenwerking zeker vruchten kunnen afwerpen. Het is evident dat niet alle accommodaties in alle gemeenten aanwezig kunnen zijn. Men zal ook de handen in elkaar moeten slaan om gevorderde sportlui de nodige kwalitatief hoogstaande infrastructuur te kunnen aanbieden, eventueel onder controle van de provincie.

Een andere vorm van samenwerking situeert zich op het vlak van de oudercomités. Sportfederaties zouden maar wat graag met ouders samenwerken. Het enige probleem hierbij is dat ze vaak moeite hebben om hulpvaardige ouders te vinden en dat deze ouders, als ze worden gevonden, dikwijls meer competitiegericht zijn dan de kinderen zelf. Wat ons verwondert is dat nooit wordt gevraagd naar de mening van de kinderen zelf. In gerechtelijke procedures worden kinderen al vanaf 12 jaar gehoord, op seksueel vlak zijn ze meerderjarig vanaf 14 jaar, dus waarom zou het niet mogelijk zijn om kinderen van 12 jaar te vragen naar hun grieven op sportief vlak.

Samengevat is een georganiseerde samenwerking ideaal om de bestaande middelen zo optimaal mogelijk te gebruiken en nieuwe middelen zo efficiënt mogelijk te verstrekken. Ook op het vlak van het jeugdsportcontract geldt de gouden regel van de samenwerking.

Wat de sportinstapkaart betreft, zijn er een aantal problemen. Ten eerste is er de vraag over de leeftijd. Geldt een kaart maar voor één leeftijd of voor alle leeftijden tussen 3 en 18 jaar? Wordt de sportieve progressie in een federatie niet verstoord als er constant nieuwe kinderen lid worden? Kan iemand zomaar van de ene club naar de andere overstappen? Hoe zit het met de verzekering? Wat gebeurt er als in een sportfederatie iemand blijkt te hebben deelgenomen die met een sportinstapkaart werkt? Het is misschien geen slecht idee om, naar het voorbeeld van de Grabbelpas, een kaart te voorzien waarmee kinderen in de vakantieperiode tegen een minimale bijdrage kunnen sporten in de infrastructuur die hen kan worden aangeboden dankzij de samenwerkingsverbanden tussen federaties, gemeenten en provincies.

Op dit ogenblik bestaan er in het kader van deze problematiek een aantal studies bij het Bloso en bij de Hoge Raad voor de Sport. We zouden die studies binnenkort kennen. Eén van die studies behandelt de behoeften. Ik denk dat dit een zeer goede leidraad zou zijn om aanvullend bij dit voorstel van decreet met deze studie – als ze er inderdaad is – te werken.

2. De heer Eric De Boever, voorzitter van de Bond voor Lichamelijke Opvoeding (BVLO)

De Bond voor Lichamelijke Opvoeding is een erkende sportfederatie met 35.000 aangesloten leden. We zijn ook een vereniging die 4.500 leraren lichamelijke opvoeding van alle onderwijsnetten in Vlaanderen verenigt. Dat is niet zo eenvoudig. We doen dat echter sinds 1977 en onze voorganger deed dit al sinds 1907. We doen dit om bijscholing en navorming te geven.

Ik zou de Commissie eerst willen bedanken voor de gelegenheid die ons wordt geboden om vanuit onze visie het toekomstig – kindgerichte en kwaliteitsvolle – sportbeleid toe te lichten. Ik sta volledig achter dit voorstel van decreet omdat ik eraan heb meegeholpen. Dit geldt vooral voor het deel over wat het onderwijs kan doen en wat de leraren lichamelijke opvoeding kunnen doen. Die visie zal ik ook trachten toe te lichten.

Het I.O.S. – het Interuniversitair Onderzoekscentrum voor Sportbeleid – dat in 1989 door de toenmalige minister van Cultuur werd geïnstalleerd, heeft sinds tien jaar opdracht gegeven aan de universiteiten om sportgericht onderzoek te doen. De laatste publicatie behandelt de jeugdgerichtheid in de georganiseerde sport. Ik hoop dat dit door het Bloso aan de commissieleden zal worden overhandigd. Het is een officieel en wetenschappelijk antwoord op veel vragen.

Wanneer ik zeg dat we als lerarenvereniging achter het voorstel van decreet staan, heeft dat drie redenen. Allereerst is het een nieuwe visie op het sportbeleid. Verder steunt het op overleg en onderzoek.

We willen er vanuit dit voorstel van decreet voor zorgen dat de compartimentering tussen de verschillende departementen – volksgezondheid, onderwijs en cultuur – die tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering behoort, zouden worden doorbroken. We willen ook dat men de opvoeding van het kind niet langer zou beschouwen op een manier als het kind dat aan sport en recreatie doet. Men moet in Vlaanderen eindelijk iets voor dat kind doen. Traditioneel werkt het ministerie van Cultuur hieraan mee. Dat is al jaren zo.

Dat het ministerie van Volksgezondheid zou meewerken is minder evident. Ik wil dat met één enkel bewijs aantonen. Het is immers niet mijn bevoegdheid of specialiteit. Het onderzoek van de heer Van Gils – licentiaat L.O. en hoofdredacteur van *Fit en Gezond* – over hoe gezond Vlaanderen leeft, leert ons dat er waarschuwingen moeten worden gestuurd. Het *Report of the surgeon general* – de Amerikaanse minister van Volksgezondheid – waarschuwt de Amerikanen op basis van wetenschappelijke studies. De waarschuwing was nooit zo duidelijk en scherp. Wie onvoldoende actief is, brengt zijn gezondheid in gevaar. Men heeft nu kunnen bewijzen dat leven zonder lichaamsbeweging even slecht is als een pakje sigaretten per dag roken. Ik denk niet dat er nog iemand moet worden overtuigd dat roken slecht is voor de gezondheid. Er zijn veel kinderen zonder beweging. Ik verwijs naar een studie in Engeland. Meisjes van twaalf jaar bewegen in een weekend nog slechts twaalf minuten.

Men heeft mensen ondervraagd en steekproeven gedaan in december 1996. Hieruit bleek dat men hoopvol is voor de toekomst. Om aan deze hoop van de burgers te beantwoorden wil ik vanuit onze discipline iets bewijzen. Driekwart van de Vlaamse ouders zou – in december 1996 – zijn kinderen naar

een school sturen waar elke dag één uur sport of lichaamsbeweging op het programma staat, zelfs als de schooldagen dan een uur langer zouden duren. De ouders zijn zich verantwoordelijk gaan voelen voor de toekomstige gezondheid van hun kinderen. Dat is nieuw.

De sportfederaties hebben sinds jaren grote inspanningen gedaan. Ik heb het dan moeilijk als ik hier iemand hoor verklaren dat het sportbeleid in Vlaanderen zijns inziens op een groot café lijkt waar iedereen zijn toegewijheid over het jeugdbeleid kwijt wil. Dat is niet waar. De Bond voor de Lichamelijke Opvoeding organiseert samen met alle sportfederaties in Vlaanderen sinds tien jaar studiedagen over een goed sportbeleid. We bekijken hoe we de kinderen op de meest verantwoorde en pedagogische manier opvangen. Er worden grote inspanningen gedaan. Wanneer zoiets wordt verklaard, is dat oneerbiedig voor die honderdduizenden mensen die zich sinds jaren inzetten voor de sport.

Laten we terugkeren naar ons terrein – de school. Velen onder u zullen nog weten dat de school voor velen een centrale rol heeft gespeeld als generator van het lokale sportgebeuren. Sport was toen vooral een jongensaangelegenheid die door de schoolmeester werd geleid. Het was beperkt tot een paar traditionele sporten : voetbal en gymnastiek. Door het ontstaan van de gemeentelijke sportinfrastructuur heeft de school geleidelijk haar centrale rol verloren. Ze heeft echter ook haar rol als natuurlijke aanbrengrer van de jongeren kwijtgespeeld. In de uitbouw van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid moet het onderwijs in het algemeen en de lokale school in het bijzonder opnieuw een grotere rol gaan spelen. Daar zijn vele redenen voor.

Een eerste reden is de aanwezigheid van de kinderen. Alle jongeren van zes tot achttien jaar zijn in ons land verplicht om onderwijs te volgen. Dat is een zeer goede maatregel en een uitzondering in Europa. In andere landen is men schoolplichtig tot zestien jaar. De vader van één van de parlementsleden heeft erover gewaakt dat men in Vlaanderen een leerplicht heeft tot achttien jaar. De leerlingen zijn bovendien dagelijks in de school aanwezig. Ze hebben minimaal twee uur L.O. per week als essentieel onderdeel van hun totale opvoeding. Dit uren-aantal is te beperkt en moet binnen het curriculum worden verhoogd. Ideaal voor het lagere onderwijs is een dagelijkse lestijd L.O. en voor het secundaire onderwijs drie uur L.O. per week. Jongeren moeten voorbereid en gemotiveerd worden voor een gezonde en permanente actieve sportbeoefening.

Die voorbereiding start best in een voor hen vertrouwde en veilige omgeving. Dit zou bevorderend werken op de sociale integratie van de kansarmen in de maatschappij. De overstap naar een echte sportclub is voor sommigen juist een te grote hindernis.

De activiteit moet direct aansluiten op de schooltijd. Als 50 percent van de twaalfjarigen tussen het basis- en middelbaar onderwijs afhaken in de sport, is dat precies uit tijdsgebrek. Dat is in studies bewezen. Er moet dus voor worden gezorgd dat de kinderen aansluitend op de school kunnen sporten.

De individualisering van de sport moet worden tegengehouden en de sociale dimensie moet worden aangemoedigd. De school biedt als locatie aan de ouders veiligheid en geborgenheid. Dit is in het bijzonder zo voor hun jonge kinderen. De school krijgt op die manier een maatschappelijke functie en is niet langer een eiland. Een andere reden om de school erbij te betrekken is de aanwezigheid van gekwalificeerde begeleiding.

De leerkrachten L.O. in Vlaanderen worden zeer goed opgeleid. Ze doorstaan de vergelijking met de Europese opleidingen met vlag en wimpel. Leerkrachten kunnen een brede waaier aan sporten aanbieden op een pedagogisch verantwoorde en kindvriendelijke manier. Ze moeten de kans krijgen om een gemengde loopbaan uit te bouwen waarbij ze zowel in het onderwijs als in de naschoolse begeleiding, de sportvereniging, kunnen worden tewerkgesteld. Ze moeten kunnen samenwerken met het PMS om jongeren specifiek te begeleiden.

Bepaalde sporten zijn niet voor alle kinderen aangewezen. We beschikken over de expertise in Vlaanderen, we moeten ze alleen aanwenden. Leerkrachten moeten kinderen aanmoedigen om zich aan te sluiten bij de lokale sportverenigingen. In het onderwijs moet talent worden opgespoord en gestimuleerd, zowel in het lager als in het secundair onderwijs. Sommige sportopleidingen starten nu eenmaal zeer vroeg.

Ten laatste is er de sportinfrastructuur. Dit is misschien een antwoord op de vragen van de heer Malfliet van de Vlaamse Sportfederatie. De Bond voor Lichamelijke Opvoeding werkt samen met de Koning Boudewijnstichting, de minister van Onderwijs, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, het Instituut van Sportbeheer en met de Stichting Vlaamse Schoolsport. Volgende week organiseren we daarover een studiedag in Gent met als thema 'De school open voor de sport'. De

directies en federaties zullen dan aan de hand van voorbeelden zien dat het anders kan in Vlaanderen. We moeten eerst de bestaande infrastructuur volledig benutten, voordat we nieuwe infrastructuur bouwen.

De sportinfrastructuur in scholen wordt slechts tijdens de lesdagen gebruikt, dat is 182 dagen per jaar. 's Avonds, tijdens het weekend en de vakantie is deze infrastructuur beschikbaar. De plaatselijke sportverenigingen moeten er kunnen op rekenen voor hun jeugdwerking. De gemeentelijke sportdienst is de aangewezen instantie om als tussenschakel te fungeren. De school kan op een billijke vergoeding rekenen. De infrastructuur ter beschikking stellen aan andere kinderen dan die van de eigen school, bevordert de integratie.

Toezicht, beveiliging van de gebouwen en verzekering vormen zwakke punten. Nochtans hebben we de middelen in handen, alleen wenden we ze niet aan. Als 300 van de 4.000 scholen in Vlaanderen of één school per gemeente de deuren openstelt en iemand met een PWA-statuut de opdracht geeft om de school te openen, kinderen binnen te laten en op hun veiligheid toe te zien, creëren we onmiddellijk werk voor 1.500 personen. Op die manier krijgen bijvoorbeeld bruggepensioneerden opnieuw een opdracht. Ook dit werkt de integratie in de hand.

Het decreet bevat voldoende mogelijkheden om over de muren van de departementen heen meer kinderen tot meer sport aan te zetten in Vlaanderen, en dat was ook de opdracht.

3. Vragen van de leden

De heer André Denys : Ik hoor dat er heel wat bezwaren zijn over de motivering van het voorstel van decreet. Het arrest-Bosman zou een onvoldoende reden zijn om te spreken van een nood aan een betere jeugdopleiding. U kunt toch niet ontkennen dat de jeugdwerking moet verbeteren ? Er zijn twee mogelijkheden : het verder subsidiëren van de sportbonden of de samenwerking tussen scholen en clubs aanmoedigen door de gemeente te laten fungeren als tussenschakel. In ons voorstel van decreet steunen we de laatste optie. Verdedigt u deze optie ?

Mijnheer De Boever, in uw uiteenzetting suggereert u dat leerkrachten L.O. deeltijds onderwijs kunnen geven en deeltijds in sportclubs werken. Bent u van mening dat dit mogelijk is met de huidige mentaliteit ? Het gaat toch om verschillende opdrachten ? In clubs gaat het om één specifieke

sport, terwijl de scholen alle sporten moeten aanbieden.

De heer Eric De Boever : Een bescheiden experiment test dit op dit moment uit. Leerkrachten worden ter beschikking gesteld wanneer ze over onvoldoende uren beschikken. Dit gebeurt op twee momenten, na 1 oktober en na 1 januari. Wanneer die leerkrachten L.O. na de tweede ronde op 1 januari geen nieuwe job vonden, is er een overeenkomst met de minister van Onderwijs. De uren die ze niet tewerkgesteld worden in het onderwijs, kunnen worden overgeheveld naar de sportclubs. Daardoor komen ze niet in aanmerking voor reafectatie, dus lijden ze geen weddeverlies en verliezen ze hun anciënniteit niet. Sommige mensen bieden zich vrijwillig aan om de ontbrekende uren in sportclubs te werken. Sommigen willen ook gewoon graag eens de overstap naar de sportclub of de school maken.

De heer Walter Malfliet : Met het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar beschikt men plots over studies over de jeugd en richt men studiedagen in over vrijgekomen lokalen. Het arrest-Bosman werd aangevoerd om te tonen dat men niet op dat arrest moest wachten om de situatie te veranderen.

Er is inderdaad nood aan sport voor de jeugd. We willen benadrukken dat we de term sportfederatie drie maal tegenkomen in het voorstel van decreet, maar nergens als overlegorgaan. Sommige gemeenten zijn te klein om het volledig overleg van de aanwezige sportinfrastructuur te gebruiken. Een aantal sporttakken zijn zelfs op een bepaald niveau niet aanwezig, zoals kano of waterski. Met deze sporten moeten we toch ook rekening houden ?

Als de infrastructuur voor enkele sporttakken in een bepaalde provincie niet aanwezig is, zoals bijvoorbeeld het geval is voor het strandzeilen, zou men meer moeten samenwerken. Om de bereikbaarheid te bevorderen wordt in Antwerpen op basis van regio's gewerkt. Op die manier kan er meer samenwerking komen tussen de scholen, de gemeentelijke sporthallen en de federaties. Een bepaalde gemeente die interesse heeft voor de sport zal in de nodige infrastructuur voorzien, die dan misschien in een naburige gemeente niet aanwezig is. Soms mogen de sportbeoefenaars de infrastructuur van de eerste gemeente niet gebruiken omdat die van oordeel is dat ze alleen bestemd is voor de eigen inwoners. Dergelijke gemeenten zou men kunnen verplichten om eveneens investeringen te doen. Voor de gemeenten die zeer sport-

mindend zijn, zal dit een stimulans zijn om in nog meer infrastructuur te voorzien.

De omschrijving over de gemeenten is te beperkt. In de verschillende regio's moet er ruimte komen voor alle sporttakken. Door het piramidestelsel heeft men bijvoorbeeld de mogelijkheid om de materialen in grotere hoeveelheden aan te kopen.

De heer André Denys : Ik zie niet in hoe men deze samenwerking zal organiseren. Uit de cijfers is namelijk gebleken dat de steden en de gemeenten op dit vlak reeds goed werk leveren. Er zijn inderdaad een aantal problemen en ik ben het ermee eens dat er voor een aantal sportactiviteiten meer samenwerking moet komen.

De heer Leo Cannaeys : Mijnheer Malfliet, de verdeling van de fondsen gebeurt in functie van de Vlaamse structuur van de betrokken federaties. Om budgettaire redenen zouden de nationale federaties niet in aanmerking komen. Wordt er een onderscheid gemaakt tussen sporttakken met een nationale en een gewestelijke structuur ? Betekent dit dat de kwaliteit van structuur van de gemeentelijke sportverenigingen zal verhogen naargelang het om een federale of om een internationale vereniging gaat ? Ik meende dat dit voorstel vooral doelde op de gemeentelijke verenigingen.

De heer Walter Malfliet : De gemeenten beschikken inderdaad over een basis om dit werk te doen. De term sportfederatie wordt drie maal vermeld, maar niet als gesprekspartner. Als men de jongeren een basisopleiding geeft, zullen zij na een bepaalde leeftijd verder evolueren binnen die sportfederatie. Het is logisch dat men in dergelijke gevallen zou samenwerken op provinciaal of regionaal vlak, met het oog op de bereikbaarheid. Op die manier zouden alle sporttakken zijn vertegenwoordigd.

Bovendien mag men niet vergeten dat de jongeren een sport aanvatten omdat er topprestaties worden geleverd. Op het ogenblik voelen veel jongeren zich bijvoorbeeld aangetrokken tot tennis, zwemmen en judo. Het zijn de federaties die de clubs moeten begeleiden, maar dit vind ik nergens terug. Het verschil dat ik maak tussen een nationale en een Vlaamse federatie, heeft geen betrekking op de jeugd. Voor de Vlaamse sportfederaties zijn er echter zeer veel decreten die punctueel moeten worden nagevolgd. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan het gezondheidsattest dat moet worden afgeleverd bij elke aansluiting. Vermoedelijk zal het ministerie voor Volksgezondheid moeten opdraaien voor de kosten. Voor dit attest zal men namelijk naar de dokter gaan.

De heer Eric De Boever : Dit zal samenvallen met het schoolonderzoek.

De heer Walter Malfliet : Dan zou men daar de attesten moeten afleveren.

De heer Eric De Boever : Dat gebeurt ook.

De heer Walter Malfliet : De sportfederaties zitten wel opgescheept met de ouderen die dit attest niet hebben. Dit attest moet geregeld worden vernieuwd. Ik heb twee kinderen, maar ik heb nog nooit een attest voor de sportfederatie gezien. In onze federatie vraagt men een bijkomend attest van de geneesheer. Het afleveren van deze attesten zou op een andere manier kunnen gebeuren. De scholen kunnen bijvoorbeeld aan de federaties mededelen welke jongeren niet geschikt zijn voor de sport. Nu zal het ministerie van Volksgezondheid opdraaien voor de kosten en de bijkomende middelen zullen naar de grote sporten gaan. Meestal hebben de voetbalfederaties het voor het zeggen. Voor de andere sportfederaties is het zeer moeilijk om zich hiertegen te verzetten.

De heer Hugo Marsoul : Indien ik de heer De Boever goed heb begrepen, pleit hij in de eerste plaats voor het uitbreiden van het aantal lessen binnen het lessenrooster, zowel in het basis- als in het middelbaar onderwijs.

De heer Eric De Boever : Pas in 1995 kregen alle kinderen in het secundair onderwijs een tweede uur lichamelijke opvoeding. Tot in 1995 stonden wij in Europa op de zesentwintigste plaats, zowel voor het secundair als voor het basisonderwijs. Het heeft de twee ministers van Onderwijs zeer veel moeite gekost om de inrichtende machten hiervan te overtuigen. In Wallonië krijgen alle kinderen van het secundair onderwijs drie uur lichamelijke opvoeding per week.

Mag ik op een paar andere zaken reageren ? U hebt het over samenwerking met de gemeenten en provincies. Oost-Vlaanderen toont een mooi voorbeeld van wat een provincie kan doen. In Oost-Vlaanderen hebben 48 van de 65 gemeenten een sportdienst en/of sportfunctionaris. Voor de andere gemeenten hebben we een gemeentelijk ondersteunend sportbeleid uitgewerkt. De provincie stelt gedurende één of twee dagen een sportfunctionaris ter beschikking, met de bedoeling dat die gemeenten op een termijn van twee tot vier jaar er zelf één aanstellen. Dan is er de samenwerking met de clubs, die op lokaal vlak voorkomt. De clubs met goede jeugdbegeleiders geven initiaties. Daarnaast

worden de federaties zeker niet vergeten in het voorstel.

De heer Joachim Coens : Ik wil nog even op de sportfederaties terugkomen. Wat is uw idee over de bevordering van de jeugdsport ? Wat gebeurt daaromtrent binnen de federaties ?

De heer Walter Malfliet : Een aantal federaties zijn gegroepeerd onder een bepaalde politieke structuur, maar er zijn 53 verschillende sporttakken aangesloten. Binnen een aantal van die sporttakken, zoals wandelen en dergelijke, zal men minder prestatiegericht aan de jeugd afdeling werken. Maar elke federatie heeft er belang bij haar jeugdwerking te onderhouden. Ze doen dat trouwens ook allemaal. Met de beperkte middelen die ze hebben, proberen ze de jeugd aan te zetten tot sport binnen het piramidestelsel, zoals het competitieve stelsel er één is. Ze wensen de jeugd sport aan te bieden. Dat is de logica zelf. Daar bestaan jeugdsportfondsen voor. Er wordt aan jeugdbegeleiding en -opleiding gedaan binnen de federaties.

Daarom zeggen we dat een sportfederatie gemakkelijker kan samenwerken met een provinciale dienst. In Oost-Vlaanderen wordt aangetoond dat men de gemeenten degelijk kan begeleiden. In Antwerpen begeleidt de provincie de federatie voor de uitbouw van haar infrastructuur. Het is makkelijker samenwerken met een overkoepelende organisatie.

De heer André Van Nieuwerkerke : Ik ben een beetje in de war geraakt door de inleiding van de heer De Boever. Hij houdt een pleidooi voor meer sport op school. Wat is in uw voorstel precies de taakverdeling tussen school, club en gemeente ? Zoals u het zegt, krijg ik de indruk dat de school de belangrijkste taak heeft. Ik dacht dat de gemeente de cruciale rol moest vervullen.

Een tweede vraag betreft de clubs en de federaties en hun relatie met topsport. Met het oog op een integraal kwalitatief jeugdsportbeleid moeten we ons richten tot de massa, en de jeugd aanzetten tot meer sport, recreatieve sport en beweging. Waar situeert men dan de topsport ?

De heer Eric De Boever : Het verschil ligt in het uitgangspunt. Het voorstel van decreet gaat uit van de gemeenten en komt via de gemeenten bij de school. Ik heb getracht de rol en de mogelijkheden van de school te definiëren. In de school zijn de kinderen aanwezig en bestaat de expertise om ze te begeleiden. De school moet worden opengesteld. Het is aan de gemeentelijke sportdienst om de

school in te huren en ze daar billijk voor te vergoeden. Die sportdienst moet dan afspraken maken met de lokale sportverenigingen om in de school initiaties in zoveel mogelijk sporttakken te organiseren. De scholen staan er nu veelal ongebruikt bij. Op de studiedag van de Koning Boudewijnstichting zullen we concrete voorbeelden geven van hoe het wel kan. Slechts 20 percent van de gemeenten speelt in op deze mogelijkheden. We streven naar 80 percent.

Uw tweede vraag betreft de topsport. In Vlaanderen bestaan er enkele sporthumaniora's. We zijn nu in overleg met de minister van Onderwijs om de topsport voor jongeren toegankelijk te maken. Die hebben zeker begeleiding nodig. Jongeren met talent moeten de garantie krijgen dat ze zich zowel op sportief als op algemeen vlak volledig kunnen ontplooien. In Vlaanderen gaat dat om 300 kinderen. We zoeken met de minister van Onderwijs zoeken naar nieuwe middelen en strategieën, die per 1 september 1997 operationeel zullen worden. De humaniora van Morsel, waar de tennisopleiding wordt gegeven, bewijst dat een klein land groot kan zijn. Tien Vlamingen uit die school behoren tot de top 200 van de wereldranglijst tennis. Ook in judo en zwemmen schitteren we als Belgen. We zijn daarin veel te bescheiden. Enkele Vlaamse scholen zullen een convenant afsluiten met de minister van Onderwijs, de pedagogische inspectie en de sportfederatie. Het heeft tot in 1989 geduurd vóór Onderwijs een Vlaamse materie was. Vroeger was dat allemaal niet zo eenvoudig.

De heer André Van Nieuwerkerke : Ik kan voor een groot stuk volgen wat u zegt en verdedigt, maar dit gaat toch allemaal veel verder dan het voorstel van decreet ?

De heer Eric De Boever : We willen het decreet vanuit zoveel mogelijk invalshoeken verrijken. U hebt een stuurgroep Sportend Vlaanderen opgericht. Bloso wordt onderworpen aan een audit en een behoefteonderzoek. Dat is schitterend. Ik hoop dat we daarmee de richting van onze noorderburen inslaan. In Nederland heeft men een document uitgegeven aan het begin van de nieuwe olympiade : 'Wat sport beweegt, contouren en speerpunten voor het sportbeleid van de rijksoverheid'. In Nederland doet 50 percent van de 15 miljoen inwoners aan sport, bij ons slechts 20 percent. Ik hoop dat we in Vlaanderen zeer binnenkort een soortgelijk document kunnen uitgeven. Ik reken daarvoor op uw medewerking.

De heer Hugo Marsoul : Vanaf welke leeftijd kan aan competitiesport worden gedaan en vanaf

welke leeftijd mag de introductie naar topsport gebeuren ?

De heer Eric De Boever : Dat is een zeer moeilijke maar interessante vraag. Sport- en bewegingsopvoeding moet zo vroeg mogelijk beginnen en dus zeker in de kleuterschool. In Vlaanderen worden daarvoor zeer veel inspanningen geleverd.

Voor competitiesport hangt de leeftijd nauw samen met de competitiesport. Met gymnastiek en zwemmen moet men bijvoorbeeld vroeger beginnen dan met voetbal. Tijdens onze studiedagen hebben we daar mooie voorbeelden van gezien. Een goed voorbeeld is dat van de Vlaamse Tennisvereniging en dat van de Volleybalbond. Daar leren kinderen de sport al spelend aan. Pas op latere leeftijd en afhankelijk van hun lichamelijke ontwikkeling komen ze tot de eigenlijke sport. Alleen de kinderen met talent doen aan doorgedreven sportbeoefening. Kinderen moeten ook in die doorgedreven sportbeoefening extra goed worden begeleid. Een precieze leeftijd kunnen we daar niet voor geven. Dit hangt af van de sport in kwestie.

TWEDE GESPREKSRONDE

1. De heer Rudi Verlaeckt, voorzitter, en de heer Dirk Janssens, voorzitter van de juridische commissie, van de Vlaamse Atletiekliga (VAL)

Voor een sportfederatie is het een nieuwe ervaring om hier in het Vlaams parlement gehoord te worden in verband met een nieuw voorstel van decreet. De Vlaamse Atletiekliga juicht uiteraard elk initiatief toe dat tot doel heeft de kwaliteit en de kwantiteit van de sport te bevorderen, onder meer door het rechtstreeks verhogen van de overheidssteun. Toch hebben we ook een aantal vragen bij het nieuwe voorstel van decreet.

Dit voorstel decreet wekt een beetje de indruk een partijtje paniekvoetbal te zijn bij het arrest-Bosman. Voor de VAL is het niet echt duidelijk of er wel een reël verband is tussen het wegvallen van de transfervergoedingen en het organiseren van een efficiënte jeugdopleiding. De VAL heeft vorig jaar de begeleidingsvergoedingen – een soort van surrogaat, op een lager niveau, van de transfervergoedingen – afgeschaft. We hebben vastgesteld dat dit geen enkel effect heeft gehad op het verloop van de atleten tussen de verschillende clubs. Bovendien heeft het ook geen aantoonbaar effect gehad op de middelen die de clubs ter beschikking hebben voor hun jeugdbegeleiding.

In dit voorstel van decreet wordt te vaak de term ploegsport gebruikt. De individuele sporten, zoals atletiek, zwemmen of tennis, worden eigenlijk een beetje vergeten. Toch kunnen deze sporten een belangrijke meerwaarde geven aan de begeleiding van jonge sporters. Individueel kan iedereen worden opgevangen. Iedereen, van de grootste kampioen tot de grootste kluns, krijgt zo de mogelijkheid om aan sport te doen. Atletiek wordt wel in clubverband beoefend, maar de begeleiding en de prestaties zijn zuiver individueel.

Ik heb hier verschillende keren horen zeggen dat het slecht is gesteld met de jeugdbegeleiding. Ik vind dat men dit per sporttak moet bekijken ; men mag zeker geen grove veralgemeningen maken. Ik heb ook al regelmatig de termen recreatiesport en topsport gehoord. Daarmee vergeten we echter een groot gedeelte van de sporters. Er zijn heel veel mensen die hetzelfde trainingsvolume opbrengen als topsporters. Men kan hen dus zeker geen recreanten noemen. Natuurlijk hebben ze niet het talent van de topsporters. Toch blijven ze met dezelfde gedrevenheid hun sport beoefenen. Gelukkig maar, anders zou het met de sport in Vlaanderen maar pover gesteld zijn.

Mijns inziens zou men beter de termen *georganiseerde sport* en *niet-georganiseerde sport* gebruiken. Onder de term georganiseerde sport vallen sportactiviteiten in clubverband, via federaties en scholen. Met niet-georganiseerde sport bedoel ik dan mensen die zelf in het park gaan joggen, die gaan zwemmen of fietsen, of wat dan ook. We moeten ons vooral richten op de eerste groep : mensen die behoefte hebben aan begeleiding.

Het voorstel van decreet heeft voor ons ook positieve kanten. Men maakt een duidelijk onderscheid tussen de verschillende uitvoerende taken. Het lijkt ons logisch dat de middelen moeten worden voorzien om een degelijk sportbeleid te voeren. De VAL wil echter nog verder gaan. We dromen reeds jaren van een heus ministerie van de Sport. Dit zou de intenties van de overheid in verband met een wettelijk sportbeleid en een degelijk jeugdbeleid nog beter tot uiting brengen.

De gemeenten zijn inderdaad het aangewezen niveau om als motor te fungeren van het sportinfrastructuurbeleid. Hiermee bedoel ik niet alleen de echte infrastructuur, zoals de gebouwen en de terreinen, maar ook de infrastructuur in mensen. Als de gemeenten erin slagen om hier degelijk werk te leveren, denk ik dat we al een grote stap in de goede richting zetten. Het blijft echter van primordiaal belang dat de Vlaamse Gemeenschap en

de gemeenten ervoor zorgen dat de federatie en de verenigingen, samen met de schoolsport, over voldoende middelen beschikken om een degelijk sportbeleid te voeren.

Vanuit financieel standpunt kunnen we niet aanvaarden dat de goedkeuring van dit voorstel van decreet gepaard zou gaan met een loutere herschikking van de bestaande middelen. De VAL voert ook een topsportbeleid; ook hiervoor moeten financiële middelen beschikbaar zijn. De drie geledingen binnen de federatie moeten elk hun deel van de middelen krijgen. Een loutere herschikking gebeurt altijd ten koste van een van de partijen.

Men spreekt over één-frank-één-frank-regeling tussen Gemeenschap en gemeenten. Dit is zeker een goed idee. Als gemeenten mensen ter beschikking stellen van verenigingen, moeten die echter ook worden meegerekend in deze één-frank-één-frank-regeling.

We zijn het echter niet eens met de inspanning die het voorstel van decreet van de ouders en de federaties vraagt. Hier heeft men weer vooral gedacht aan het verdelen van geld, dat er echter in veel federaties niet is. Wanneer men spreekt over het herverdelen van licentiegelden, denkt men aan licentiegelden als een vorm van verkapte transfervergoeding. In mijn sport zijn er echter geen licentiegelden. Men zou dan een absurde situatie creëren, waarbij ik eerst echte licentiegelden moet heffen bij mijn verenigingen, die ik dan later opnieuw moet herverdelen. Het feit dat dit een vorm van beheer vraagt, kan er dan voor zorgen dat men van de 100 percent geïnde middelen slechts 90 percent kan uitkeren.

Dat terwijl vele middelen onaangeroerd blijven. Het is voor ons als atletiekfederatie, vooral wat het lopen betreft, een doorn in het oog dat we moeten concurreren tegen de niet-georganiseerde sportbeoefening. Er worden ons drempels opgelegd. De drempelwaarde voor het beoefenen van de atletieksport wordt vrij hoog. In Scandinavië en Frankrijk wordt heel het beleid gefinancierd met de opbrengst van alle loopwedstrijden in heel het land. In Frankrijk betaalt elke deelnemer 1 Franse frank aan de federatie als er een loopwedstrijd wordt ingericht. Dat zijn middelen die heel welkom zouden zijn. Bepaalde incentives zouden mogelijk worden. De georganiseerde sportactiviteiten zouden verleidelijker zijn. We zijn het eens over het feit dat, als we willen sporten dat dat georganiseerd moet gebeuren.

Als het zo is dat de ouders een financiële drempel moeten overwinnen dan moeten we de lat voor het lidgeld niet te hoog leggen. Zo zullen we als clubs ook niet in concurrentie treden met de privé-fitnessclubs. We creëren dan een concurrentiekracht die slechter is. Een kind of een jongere wordt veel beter opgeleid in een sportclub dan in een fitnessclub.

De praktische uitwerking van een jeugdsportkaart zie ik, in deze vorm, niet zitten. Stel dat ik in mijn vereniging twintig kinderen van acht jaar krijg, die een jaar gratis komen sporten, dan moet ik voor die twintig kinderen in een trainer voorzien. Wij rekenen dat er per twintig kinderen een trainer nodig is. We moeten de middelen om die trainer te betalen ophoesten. De reeds actieve sporters zullen daar weer voor opdraaien. De drempel bij die actieve sporters wordt dan weer te hoog.

Dat zijn onze bedenkingen bij het voorstel van decreet. We zijn a priori niet tegen het voorstel van decreet. De sportfederaties vinden zich te weinig terug in de praktische uitwerking ervan.

2. De heer Patrick De Roeck, voorzitter van het comité jeugdkorfbal van de Vlaamse Korfbalfederatie

Het jeugdcomité van onze federatie heeft dit voorstel van decreet besproken. We zijn blij dat er een poging is om de jeugdwerking te verbeteren. We hebben enkele suggesties om het rendement in de praktijk te verhogen. Ik zal dit trachten te verwoorden door onze visie als korfbalfederatie te geven op het jeugdsportbeleid.

Ik denk dat het belangrijkste is dat er meer jeugd aan sport doet. Dat is de doelstelling. De clubs zijn het centrale punt. Zij moeten op het veld kinderen werven en begeleiden. De federatie en de overheid hebben er alle belang bij om de motivatie van die mensen te stimuleren. Dat is de essentie van de zaak.

Er zijn gemeenschappelijke belangen bij de overheid, de sportfederatie en de gemeenten. De clubs moeten worden geholpen. De jeugdwerking moet zo eenvoudig mogelijk gehouden worden. We moeten een contract voorstellen waar voordelen en verplichtingen aan verbonden zijn. Die verplichtingen geven de federatie en de overheid de kans om het ideale jeugdbeleid een en ander op te leggen.

De korfbalfederatie werkt al twee jaar met die contracten. Door onze weinige middelen beperken wij ons tot clubs van minder dan dertig personen.

Wij bieden de clubs een contract aan waar ze voordeel bij hebben. Uiteraard moeten die clubs ook aan voorwaarden voldoen. Zij moeten er bijvoorbeeld naar streven twee ploegen per jeugdcategorie uit te bouwen. Het voordeel is dat de zwakkere en de betere spelers niet voor 100 percent samen trainen. Met één ploeg heeft men het nadeel dat de goede spelers het lastig hebben met de zwakke spelers. Ze gaan dan op zoek naar clubs van een hoger niveau. Het is ook zo dat zwakke spelers gedumpt worden omdat de club hen weinig opstelt. Wij stellen de norm van twee ploegen. De club kan de betere spelers in de A-ploeg afzonderen en de zwakkere spelers in de B-ploeg. Zo verliest men minder leden.

Een club zal het contract tekenen als de voorwaarden interessant zijn. De overheid, de gemeente, de federatie en de clubs zelf moeten bijdragen. Zo willen 70 tot 80 percent van de clubs instappen en dan kunnen we het beleid voeren.

Wij pleiten ervoor de federatie meer te betrekken bij het voorstel. De overheid moet een contract afsluiten met de federatie. De federatie legt dan een beleid voor om het jeugdwerk aan te pakken en naargelang het beleid moet de federatie aan voorwaarden voldoen. Aan de hand van het beleid krijgt de federatie middelen. De federatie sluit op haar beurt, met de clubs, een contract af.

Opleiding is een heel belangrijk punt. Opleiding wordt vooral geconcentreerd in de federatie. Als er drie nieuwe clubs worden opgericht in de regio West-Vlaanderen en die kunnen samen aangepakt worden dan spaart dat heel wat middelen uit. Dat belet de overheid niet ook via de gemeenten de clubs te bewerken zodat de clubs van het totale pakket kunnen genieten. Ik denk aan het gratis of goedkoper ter beschikking krijgen van accommodatie. De federatie is dan verantwoordelijk voor de opleiding.

De federatie vindt dit een goede oplossing. Wij hebben ons dan ook daartoe beperkt. We houden ons vooral bezig met de vraag hoe we de motivatie van de clubs behouden. Er zijn nog andere factoren. Als de motivatie valt, dan valt ook de club.

We hebben een enquête gedaan. Telkens als er belangrijke personen afhaken in de jeugdwerking dan vragen we hen om een reden. We zien drie grote groepen. Een eerste groep heeft ruzie met de raad van bestuur en verlaat daarom de club. Een tweede oorzaak is dat de trainers doorstromen naar de senioren. Ze krijgen daar betere financiële voorwaarden. Een derde reden is de ontgoocheling

over het feit dat talentvolle spelers waar men jaren mee heeft gewerkt, doorstromen naar andere clubs op het moment dat ze rijp zijn om zelf in de jeugdwerking te gaan. Wat dit laatste punt betreft, heeft de overheid de taak om een beter wettelijk kader te scheppen voor het opstarten van een jeugdfonds of een solidariteitsfonds waar clubs, die een talentvol speler binnen krijgen, een financiële tegemoetkoming doen aan de club waar de speler weggaat. De club die de speler verliest, moet financieel worden vergoed. Deze problematiek ligt buiten het voorwerp van dit voorstel van decreet. Het stimuleren van een jeugdbeleid kan perfect via dit voorstel. Maar dan moet de federatie daarbij worden betrokken. Ook moet er op het terrein worden gecontroleerd of de federaties en de clubs wel goed werk leveren. Er mag geen toestand worden gecreëerd met papieren structuren. Zij die eerlijk zijn, zouden daar de dupe van worden. Enkele jaren geleden werkte Bloso via topscholen. Iemand van Bloso nam deel aan bijeenkomsten van de federatie. Hij controleerde of de federatie wel haar werk deed. In eerste instantie werd er in de federatie enigszins paniekerig gereageerd. Men vroeg zich af wat die persoon kwam doen. Maar na enige tijd werd die man een vertrouwenspersoon. Zo beschikte Bloso over een controle op de werking van de federatie.

3. Vragen van de leden

De heer Joachim Coens : Wij zouden meer jongeren ertoe willen bewegen om aan sport te doen. Wat zijn de barrières die verhinderen dat jongeren atletiek beoefenen ? Zijn die van infrastructurele aard ? Of hebben ze te maken met een tekort aan ondersteunend personeel ? Of zijn die, in hoofde van de jongeren of de ouders, van financiële aard ? Wat zijn de hefbomen die ertoe kunnen leiden dat meer jongeren de weg naar de atletiek zouden vinden ?

De heer Rudi Verlaeckt : Met het oog op de jeugd-atletiek – voor jongeren tot 14 jaar – hebben wij sedert een zeven- of achttal jaren een tweesnelhedenbeleid ontwikkeld. Het heeft wel enige overtuigingskracht gekost om dat te bereiken. Er bestaat atletiek voor kinderen tot 14 jaar. Wij noemen dat 'atletiek al spelend'. Deze groep van atleetjes breidt zich alsmaar uit. Ze houdt eigenlijk het ledenbestand van de Vlaamse Atletiekliga op peil. Dat is niet zo slecht. Wel is het zo dat wij, in vergelijking met andere sporttakken, jongeren niet genoeg in contact kunnen brengen met de atletiek. Bovendien is atletiek niet beperkt tot één enkele sport ; het gaat om zeven of acht verschillende disciplines. Een jeugdbegeleider moet erg polyvalent

zijn ; hij moet van alles een beetje op de hoogte zijn. Samen met de Vlaamse topsportscholen leiden wij jaarlijks ongeveer 250 tot 300 jeugdinitiators op. Deze instapcursus voor begeleiders is een succes.

Inzake jeugdlidmaatschap scoren wij misschien lager dan andere sporttakken. Dat heeft te maken met het feit dat de atletiekfederatie in absolute cijfers minder leden heeft dan bijvoorbeeld de tennisfederatie. Wij hebben 20.000 leden, waarvan de helft minder dan 14 jaar oud is. Ik denk dat dit aantoonst dat de leeftijds piramide van ons ledenbestand goed is. Wij slagen erin om de ouders en de kinderen vrij goed bij onze sport te betrekken.

Het probleem situeert zich bij de specifieke begeleiding, die vereist is als onze jongeren wat ouder worden. Op dat ogenblik worden we met een drop-outsysteem geconfronteerd. Dan doet zich een oneerlijke concurrentie voor met de niet-georganiseerde sport. Iedereen kan in Vlaanderen voor een vrij laag bedrag twintig joggings per jaar meelopen, of men nu voorbereid is of niet. Dat bedrag is even hoog als het gemiddelde lidgeld van een atletiekvereniging in ons land. Omdat onze verenigingen die jeugdbegeleidingsstructuur, met behulp van de knowhow van de federatie en de Vlaamse topscholen willen verzorgen, en omdat de federatie niet ondersteunend kan optreden, komen we in de problemen.

De heer André Denys : Ik bespeur een interessant nuanceverschil in de uiteenzettingen van de vertegenwoordigers van de Korfbalfederatie enerzijds, en die van de Vlaamse Atletiekliga anderzijds. Voorafgaandelijk wil ik hier zeggen dat het voorstel van decreet niet het denigreren van de sportfederaties beoogt. Het beoogt wel de uitbouw van nieuwe samenwerkingsvormen, ten dienste van de efficiëntie. Ik ben ervan overtuigd dat de Vlaamse overheid – althans de leden van deze commissie – bereid is om meer geld vrij te maken voor sport. Maar daar is een voorwaarde aan verbonden. Deze middelen moeten op de meest efficiënte wijze worden gebruikt om aan kwaliteitssport te doen, en niet om bepaalde structuren te versterken.

Vanuit die optiek is het duidelijk dat, hoe meer niveaus er zijn, hoe groter het gevaar is dat er onderweg geld op die tussenliggende niveaus blijft kleven. Dat is een ijzeren wet. Vandaar dat wij in dat voorstel van decreet kiezen voor de meest directe aanpak. Wij kiezen voor een directe relatie tussen het centrale niveau, dat coördineert, en het gemeentelijk niveau, waar het publiek in contact komt met de sport. De heer De Roeck heeft

gezegd dat in zijn optiek de clubs centraal staan. Dat is ook mijn optiek. Bij de heer Verlaeckt had ik de indruk dat de federatie centraal staat. Dat is een niet onbelangrijk nuanceverschil.

Als u ons uitgangspunt aanvaardt, dan moet u het ermee eens zijn dat het zwaartepunt moet liggen bij het gemeentelijk niveau, waar de sport wordt beoefend. Dan is de vraag op welke wijze men de rol van de federatie in dit geheel moet uitbouwen. Wel, ik zie de federatie een rol spelen als hulpverlener bij ondersteuning enerzijds, en bij controle anderzijds. Over die controle hebt u het ook reeds gehad. De federatie moet controleren of het aanbod van jeugdsport van de clubs genoeg kwaliteit heeft. Ik vraag me af of daar geen taak is weggelegd voor het provinciale niveau. Kan dat niveau die controle- en samenwerkingstaken niet vervullen ? Daarover kan hier misschien eens worden nagedacht.

Maar inzake de uitvoering blijven de clubs, en niet de federaties centraal staan. Ik denk dat ik met deze opvatting aansluit bij wat de heer De Roeck heeft gezegd, en iets verder verwijderd ben van de opvattingen van de heer Verlaeckt. Of vergis ik mij ?

De heer Patrick De Roeck : Ik ben ervan overtuigd dat het werken via de federatie financiële besparingen zal opleveren. De federaties kunnen de opleidingen, die toch erg specifiek zijn, beter oriënteren, centraliseren en controleren. Ze zijn het best geplaatst om te weten welke clubs de wil hebben om vooruit te gaan. Onze doelstelling is : meer jongeren bij korfbal te betrekken. Daarom willen wij dat de kwaliteit van de sport in de clubs verbetert. Als de clubs daaraan meewerken, dan willen wij hen belonen.

Als de federatie aan de uitvoering van dit decreet kan meewerken, dan zijn we erg tevreden. Clubs die willen werken aan kwaliteitsverbetering van jeugdsport, moeten worden beloond. En de clubs die profiteren, en geen of weinig jeugdwerking organiseren maar goede jonge spelers elders weghalen, moeten worden benadeeld.

De heer André Denys : Het licentiesysteem maakt het mogelijk om een jeugdfonds op te richten dat is gebaseerd op solidariteit tussen clubs binnen een bepaalde federatie. Vraagt u aan de overheid om dat mee te organiseren ? Dat hoeft immers niet, wettelijk kunnen jullie dat zelf.

De heer Patrick De Roeck : In oktober vergaderen we met de clubs, en we gaan daar met hen over

praten. We zullen trachten een systeem op te bouwen.

De heer Rudi Verlaeckt : Er is niet zozeer een tegenstelling tussen de Atletiek- en de Korfbalbond als wel een nuanceverschil. De Atletiekfederatie is een individuele sportfederatie, en wij hebben dus oog voor de individuele sporter. Dat is onze opdracht. We streven twee doelstellingen na : zoveel mogelijk mensen onze sport laten beoefenen en op termijn trachten een aantal topsporters te vormen. Daarvoor treden we vanuit de federatie regulerend op. De effectieve begeleiding en uitoefening van de sport gebeurt binnen de clubs zelf. De federatie probeert zo veel mogelijk om samen met de Vlaamse topsportschool de vorming van de kaders op zich te nemen. De federatie tracht ook om de geest van de atletiek zo veel mogelijk op onze terreinen te krijgen via wedstrijden. Wij treden dus regulerend op voor de vorming van de kaders en de wedstrijden. De andere vorming ligt volledig binnen de clubs.

Als we tot een herverdeling van de licentievergoeding zouden komen, moeten die licentievergoedingen eerst worden gecreëerd. We beschikken daar op dit moment niet over : voor de opleidingen vertrouwen we op onze verenigingen.

De heer André Denys : Het decreet voorziet alleen in de mogelijkheid, maar legt deze niet op.

De heer Rudi Verlaeckt : Jammer genoeg zijn er nu een aantal uitspraken in kortgeding, waar elke licentievorming in de atletiek van de kaart wordt geveegd. De vrijheid van de sportbeoefenaar primeert in deze sport. We hebben al elk kortgeding verloren.

De heer André Van Nieuwkerke : Ik merk dat beide federaties inspanningen doen om hun jeugdsportbeleid up to date te brengen. De Atletiekbond leidt jeugdbegeleiders op tegen een versneld tempo, wat ik zeker positief vind. De Korfbalbond begint hieraan ook meer aandacht te schenken. Verwachten de vertegenwoordigers van deze liga's dat ze decretaal beloond worden omwille van die inspanningen ? In het kader van een meer kwalitatief jeugdbeleid zou men het decreet op de erkenning van federaties in die zin kunnen aanpassen. De federaties die inspanningen voor de jeugd leveren, zou men kunnen belonen. Binnen de federaties zou men de budgetten meer kunnen sturen naar de clubs die dit soort inspanningen doen. Wat denken de mensen van de Atletiek- en de Korfbalbond daarover ?

Voorts heb ik vragen over de actieve rekrutering van jonge leden. Hoe gebeurt die ? Er is een topsportcategorie, een georganiseerde categorie en een niet-georganiseerde categorie. Gaat er niet veel potentieel verloren, gewoon omdat het niet bereikt wordt ? Wat is uw visie op actieve rekrutering door de clubs en federaties ?

De heer Rudi Verlaeckt : Met het oog op rekrutering organiseren we in samenspraak met de Stichting Vlaamse Schoolsport een aantal schoolsportdagen, waarvan onze veldloopweek het bekendst is. Daarmee bereiken we 80.000 jongeren, die met één facet van de atletieksport in aanraking komen. Voorts richten we ons vooral op de werking van de SVS. Atletiek is de schoolsport bij uitstek. Daar moet de eerste stap worden gezet, moet de atletieksport zichzelf propageren, en moeten de eerste contacten met de verenigingen worden gelegd. Op die manier lukt het ons om heel wat kinderen naar de atletiekpiste te lokken. Meestal kunnen we ze maar houden tot ze op twaalf à veertien jaar rijp genoeg zijn voor een balsport. We zijn dus in feite een kweekschool voor de volley- of basketbalsport. We hebben geen problemen met dat fenomeen, en zijn er zelfs een beetje trots op.

Uw andere vraag, betreffende de decretale beloning, laat ik liever beantwoorden door de heer Janssens, die voorzitter is van de juridische commissie van de Atletiekliga en van een atletieclub in Dilbeek, die heel actief een bescheiden jeugdbeleid voert.

De heer Dirk Janssens : Op uw vraag of goed werkende federaties moeten worden bevoorrecht, zeg ik onverbloemd ja. Het probleem zal zijn welke criteria men daarbij hanteert. Het initiatief van de minister is zeker lovenswaardig, maar de intentie zal de doorslag geven. Samen met de overheid willen de verschillende bonden hard werken aan een goed jeugdsportbeleid, maar dat moet worden gefinancierd. Iedere liga heeft centen nodig. Het lijkt mij een evidentie dat de centen eerder gaan naar de federaties die goed werken. Een bijzondere financiering van de jeugdsport is natuurlijk mooi, maar zal weinig baten als op de andere echelons de broodnodige financiering ontbreekt. Ik denk bijvoorbeeld aan de trainers, aan wie men toch iets wil geven op basis van de Bloso-tarieven. Als men een atletiektrainer, in de meeste gevallen een vrijwilliger, 300 frank per uur geeft, moet er een ingewikkelde fiscale regeling worden uitgewerkt als die mensen nog iets willen overhouden. Elke club kampt met financiële problemen.

Het initiatief van een sportoudercomité kan ik slechts toejuichen. Voor wie dat realiseert, richt ik graag een monument op. Maar ik merk dat het al bijzonder moeilijk is om de gewone oudercomités in de scholen te bevolken. Ik zie ook hoe moeilijk het voor clubs is om geëngageerde medewerkers te vinden. Het is dus bijna utopisch om nog eens een jeugdoudercomité in het leven te roepen. Ouders van gedreven en getalenteerde kinderen zullen graag in zo een comité zetelen, zolang het duurt. Dat is echter te beperkt.

Ik resumeer : goedwerkende federaties moeten worden beloond, maar de intentie moet bestaan om op alle echelons een financiële injectie te geven.

De heer Patrick De Roeck : Op de eerste vraag wil ik antwoorden dat er qua toelage geen enkel probleem is. In de mate dat ik me met de financiën binnen de federatie bezighoud, merk ik wel dat er rechtstreeks geld wordt gegeven aan topsport, nationale ploegen, en zo voort. Als verantwoordelijke voor de jeugd mag ik daar niet aan raken, vermits het bestemd is voor de nationale ploeg.

Het zou voor ons heel wat gemakkelijker zijn als er, op voorwaarde van de voorlegging van een plan, een rechtstreekse betoelaging voor de jeugd zou zijn. Hetzelfde geldt voor de clubs. In veel clubs gaat het geld naar de top en moeten de arme drommels die voor de jeugd werken, bedelen of marsepein verkopen om aan geld te komen. Dat is ook fout. Het systeem van rechtstreekse betoelaging was reeds van toepassing in de eerste fase van de jeugdsportcampagne van Bloso. Na twee jaar is dat weggefallen. Als federatie moesten we een campagne voorleggen, en op basis van die activiteiten kregen we een toelage. Daardoor waren we in staat een dergelijke folder te maken : zonder Bloso was dat geen kleuren- maar een zwart-wit-folder geweest.

Wat het werven betreft, trachten we het niveau in de clubs uiteraard op te drijven. Het zou me te ver leiden om dit allemaal toe te lichten, maar ik nodig u uit om dit eens een avond te komen volgen. We richten clubs op en trachten het niveau van de werwing en de nazorg, zoals de opvang van ouders en kinderen, zo hoog mogelijk te houden en alles zoveel mogelijk te plannen. Over de werving van kinderen in scholen en andere methodes om de clubs te helpen, hebben we bundels samengesteld.

Mijnheer Denys, de behoeften van de federaties zijn zeer verschillend. Als we de gemeente als centraal punt nemen, dan zien we dat deze moeilijk

kan inspelen op alle behoeften van de verschillende federaties en sporten. Een federatie kan zelf beter inspelen op al zijn clubs. De club staat centraal, en zowel de federaties als de gemeenten kunnen een rol spelen bij het helpen van die club. Ik denk hierbij aan de accommodatie en aan de kaart die u hebt geïntroduceerd. Beide componenten moeten aanwezig zijn om de specifieke problemen van elke sport optimaal aan te pakken.

De heer André Denys : We moeten eerlijk zijn : als we aan de clubs en de federaties vragen of ze meer geld nodig hebben, dan stemmen ze hier vanzelfsprekend mee in. We moeten een inspanning leveren zodat de overheid meer geld verstrekt. Alles kan echter niet van de overheid komen. Daarom willen we de ouders betrekken en de participatie verhogen. Er moeten keuzes worden gemaakt. Men kan niet meer geld geven aan de federaties én meer geld vrijmaken om op een gedecentraliseerde wijze te coördineren.

DERDE GESPREKSRONDE

1. De heer Jean-Paul Van Ussel, voorzitter van de Vlaamse Tennisvereniging (VTV)

Ons verhaal wordt blijkbaar reeds van bij het begin van deze zitting beschouwd als een succesverhaal. Doorheen de jaren hebben we ons best gedaan om ervoor te zorgen dat de Vlaamse sporters hun sport zo degelijk mogelijk konden beoefenen. Sinds de oprichting zijn we onze eigen weg gegaan. Onder leiding van mijn voorganger heeft de Vlaamse Tennisvereniging hoofdzakelijk gewed op een eigen jeugdsportbeleid. Dat is nog steeds de oorzaak van onze huidige periode van hoogconjunctuur. Sommigen zeggen dat we op dit ogenblik euforisch zijn, maar een dergelijke uitspraak mag u me niet in de mond leggen. Wel stellen we vast dat ons jeugdsportbeleid de laatste tijd bij studiedagen, colloquia en toespraken als referentie naar voren wordt geschoven door niet onbelangrijke personen uit de Vlaamse sportwereld. Zo kregen we lof van mevrouw Galle en minister Martens. Ook op het jubileumcongres van Sporta werd ons jeugdopleidingssysteem als voorbeeld gesteld. Onze minister-president verbond onze werking recent aan de Vlaamse herkenbaarheid in het buitenland, door de rigoureuze ommezwaai en grondverschuiving die we in het tennislandschap hebben teweeggebracht. Hierop zijn we vanzelfsprekend bijzonder trots. Niettegenstaande de successen recent in Australië en tijdens het ECC in Antwerpen, moeten we met de beide voeten op de grond blijven staan.

Ik licht graag het jeugdsportbeleid toe. Ik wil de heer Denys feliciteren met zijn voorstel, hoewel we hier toch ook enkele bedenkingen bij hebben. Eerst zal ik onze werking toelichten. Wat het jeugdsportbeleid betreft, wordt onze hele structuur geleid door een departement Toptennis. De raad van bestuur heeft de leiding over dit departement. Ik heb als voorzitter hierover steeds controle uitgeoefend. Verder is er een technisch directeur en een secretaris-generaal. Dan is er het trainingskorps dat bestaat uit kinesitherapeuten, en een secretaresse voor de administratieve begeleiding binnen het departement. De overkoepelende administratieve begeleiding vindt plaats op het secretariaat-generaal, de zetel van de Vlaamse Tennisvereniging. Ten slotte is er nog een chauffeur die er voor zorgt dat de kinderen op tijd en stond ter plaatse komen. Verder kunnen we terugvallen op topsport-ondersteunende instanties als Bloso en het Belgisch Olympisch Comité. Ook zijn er teams gespecialiseerd in medische en psychologische begeleiding en visuele training.

Ons systeem vertoont heel veel gelijkenissen met dat van grote tennissaties, maar werd natuurlijk aangepast aan de noden van de Vlaamse tennisverenigingen. Met de zowat 105.000 leden die we op dit ogenblik tellen, zijn we maar een klein gewest tussen de grote tennissaties. Wel moeten we niet alleen regionale trainingen verzorgen; we moeten de hele klus klaren, variërend van minitennis tot topsportbegeleiding en het pakket lerarenopleiding. Die hele organisatie heeft dan ook een veel grotere impact op ons budget in vergelijking met de grote tennissaties. Niet van in het begin, maar toch vrij vlug, hebben we hulp gekregen van sponsors. Hierbij denk ik aan de Kredietbank en Opel, maar ook aan de officiële instanties zoals Bloso, het Vlaams Gewest en het Belgisch Olympisch Comité. Hoewel we op dit ogenblik zeer goede relaties hebben met onze sponsors, die niet alleen mecenasen zijn maar als echte partners worden behandeld, is de relatie met een sponsor niet eeuwigdurend. Men kan dus vrezen voor de budgetten. Om dit alles te controleren, is er een strikte budgettering. De uitgaven blijven echter jaarlijks stijgen, terwijl de beschikbare middelen constant blijven. Op termijn zal die gang van zaken de werking van onze projecten hypothekeren.

Naast het hele pakket van lerarenopleiding en een gevarieerd aanbod van congressen, stages en nationale trainingen voor scouting en rekrutering, bestaan er ook de projecten 'Pre-Tennisstudie' en 'Tennis en Studie'.

Door de goede lichtingen van de voorbije jaren en door de noodzaak aan opvolging is onze groep Tennis en Studie aangegroeid tot 16 kinderen. Vanaf dit schooljaar verblijven ze in het internaat van het gemeenschapsonderwijs te Edegem. Ze lopen school in het atheneum van Mortsel. Op dit ogenblik is er geen verdere uitbreiding mogelijk omwille van de beperkte financiële middelen, de beperkte vervoersmogelijkheden en infrastructuur.

Toch hebben we succes. In de top 11 van dit jaar vinden we twee van onze jongeren terug: Xavier Malissen bij de 15-16 jarigen en Cleysters bij de 13-14 jarigen. Ze waren allebei Europees kampioen. We hadden gehoopt ze dit jaar wereldkampioen te zien worden, maar in de ploeg was er in iedere liga telkens een gekwetste. Die ploegen worden nochtans nationaal in liga-verband niet fiftyfifty samengesteld. Onze loyaliteit ten opzicht van onze Waalse collega's is altijd zeer groot gebleven. We zijn steeds bereid geweest om de beste spelers te selecteren, of ze nu tot de Frans- of de Nederlandstaligen behoorden. Het maakt ons niet uit of we over een Vlaamse, een Waalse of een gemengde ploeg beschikken. Ons paradepaardje is natuurlijk het toptennissysteem. De successen van de laatste weken bevestigen dit.

Buiten Tennis en Studie beschikken we nog over een groep aankomende jeugd. Verder is er ook nog de minitennis en de miditennis. We wensen een volledig gamma aan te bieden aan mensen die in tennis geïnteresseerd zijn.

We hebben recent nieuwe beleidslijnen opgesteld. We willen voor iedereen een beleid uitstippelen naar kwaliteit en maat, maar wel gericht op de clubs en de leden. Daarom hebben we beslist het toptennisbeleid te consolideren. We willen de promotie van het jeugdtennis maximaliseren. De jeugd is immers de toekomst van iedere sport. Daarom is het belangrijk dat de opleiding van de leraren gedifferentieerd wordt. In het competitietennis gaan we de eigen organisaties verder structureren. We gaan ook de interclubcompetities vereenvoudigen, tornooien promoten en officials opleiden. De klasseringssystemen moeten doorzichtiger en duidelijker worden gemaakt.

Wat recreatietennis betreft, willen we de clubs maximaal ondersteunen door informatie over aanpak, promotie, organisatie en aangepaste competities in alle leeftijdscategorieën. We hebben op dit ogenblik in de Vlaamse tennisvereniging slechts één specifiek departement: het toptennis. Wel hebben we recent de departementen minitennis en

recreatietennis gecreëerd die tegemoet komen aan de verschillende leeftijdscategorieën.

We gaan een grotere informatiecampagne opzetten, gericht op de leden en de clubs. Momenteel zijn we met een automatiseringsproject bezig waardoor we meer knowhow ter beschikking kunnen stellen van de administratie en de leiding van de clubs. Op die manier kunnen ze meer tijd voorbehouden voor ledenwerving.

Daaruit besluit ik dat er een grote mate van synergie noodzakelijk is om tot een coördinatie van het jeugdsportbeleid te komen. Dat is noodzakelijk tussen de verschillende departementen : Volksgezondheid, Onderwijs en Cultuur, Economie en Tewerkstelling. Tussen haakjes wil ik vermelden dat er fiscale discriminatie bestaat tussen de individuele sporten en de groepssporten. Ik zou willen vragen om aan het fiscaal statuut van de vrijwilligers een einde te maken. Er zou een gelijkschakeling moeten komen, niet alleen voor de sporters, maar ook voor de onderhoudsmensen en de scheidsrechters. We hebben reeds twee jaar geleden een voorstel ingediend bij de minister van Financiën, maar tot nu toe hebben we nog geen antwoord gekregen.

Dan heb ik nog enkele bedenkingen bij het voorstel van de heer Denys. Ons inziens mag de jeugdopleiding niet afhankelijk zijn van de transferproblematiek. Dat is een heel aparte zaak. Ik denk niet dat die afhankelijk kan worden gemaakt van het arrest-Bosman. We hebben ook een klein transfersysteem gehad. Bij ons heeft dat geen enkele invloed gehad. Het is enkel een vergoedingssysteem geweest om tegemoet te komen aan de inspanningen van kleine clubs. Ondertussen is het afgeschaft. De kwaliteit van het sportaanbod moet dit kunnen opvangen. Daarom is er een perfecte samenwerking vereist van alle organisaties : Bloso, de federaties, de clubs, de scholen en de gemeenten.

We vinden dat in het voorstel van de heer Denys de plaats van de gemeentelijke organisaties een beetje wordt overschat. Ons inziens kan de gemeente de ideale coördinator zijn om het systeem vlot te laten lopen. Een gemeentelijk jeugdsportcontract kan hier een oplossing bieden.

De jeugdopleiding valt of staat met de goede werking van de federatie en de clubs. De gemeentelijke organisaties en de scholen zouden daarin een ondersteunend karakter moeten hebben. De federaties beschikken immers over de structuren en de kennis. Die kunnen ze perfect aanbieden aan de

clubs. De clubs kunnen hun leden jeugdprogramma's aanbieden die daarna verder kunnen worden uitgebouwd.

Daarom moeten de gemeentelijke sportinitiatieven zoals Blosokampen in een clubaanbod worden ingepast. Ze zijn zeer belangrijk voor het verspreiden van de verschillende disciplines, want de kinderen maken reeds op zeer jonge leeftijd een keuze. Om drop-out te voorkomen moet men continuïteit kunnen bieden aan het kind. Daarom moet de club kunnen voorzien in een naopvang bij gemeentelijke en Bloso-activiteiten. Er kan een perfecte samenwerking tot stand worden gebracht tussen de overheid en de clubs.

De scholen zouden verplicht moeten worden om samen te werken met clubs uit de buurt. Zo zouden ze qua inhoud en accommodatie voldoende kwaliteit kunnen bieden. Op die manier zouden ze ook aan promotie kunnen doen, om de kinderen gevoeliger te maken voor sport.

Een jeugdbeleid zou ons inziens van top tot basis moeten worden geëist door BLOSO van de federaties, in het kader van het volledige subsidiëringspakket. Dat zou een perfecte synergie kunnen zijn. Er moet een controlerende instantie zijn voor wie de federaties inspanningen moeten leveren, zodat een bepaalde federatie die niets doet toch geen centen krijgt. Een federatie moet een totaalaanbod kunnen bieden aan haar sporters.

Een geïndividualiseerde aanpak per sport kan daarin aangewezen zijn. Dat moet vanzelfsprekend worden onderzocht per discipline. De opleidingscursussen van de Vlaamse trainersschool zijn daarbij van groot belang. Het behalen van het trainersdiploma kost de clubs uiteindelijk niets. De kosten worden gedragen door de kandidaat en BLOSO. Bij ons zijn er verschillende soorten van trainers : trainers A, trainers B, mini-tennisbegeleiders, initiators. Op alle niveaus voor alle leeftijdscategorieën hebben we op dit ogenblik aangepaste cursussen. De mensen van het BLOSO en u hier allemaal bent daar waarschijnlijk van op de hoogte.

U stelt de sportinstapkaart voor, waardoor er één jaar gratis kan worden gesport in de diverse sportverenigingen van de gemeenten. We vinden dat een goed idee, maar ik denk dat de invulling ervan nog heel grondig moet worden bestudeerd. Specifiek voor het tennis denk ik dat dit een heel moeilijke zaak wordt.

Een ander punt betreft het gevaar dat kinderen door vroegtijdig aan te sluiten bij sportclubs te

vroeg gaan specialiseren. Dit moet ons inziens kunnen worden opgevangen in een synergie, door een goed beleid van BLOSO en de federaties. Een leeftijdsafbakening is daarbij ons inziens niet van belang, wel de methodologische, didactische en pedagogische aanpak. Ik illustreer met een voorbeeld uit onze tennisopleiding, waarin we de beoefening van allerlei sporten voorzien, om de coördinatie van het kind maximaal te ontwikkelen. Voor iedere leeftijd dient een optimaal activiteitenplan te worden opgesteld. Dat plan moet worden afgestemd op de verschillende leeftijdscategorieën. Daar is mijns inziens een mooie rol weggelegd voor de universiteiten, die toch specialisten terzake zijn. Het inschakelen van de ouders, in welke vorm dan ook, is noodzakelijk om de kinderen aan het sporten te krijgen.

Dat zijn mijn bedenkingen bij uw voorstel, mijnheer Denys. Tot slot stel ik vast dat de gemeenten en de provincies de jongste jaren heel wat financiële middelen hebben besteed aan sport. Ze verzetten meer werk, ze hebben meer geïnvesteerd. Toch stelt onze federatie vast dat het sporten bij de jeugd erop achteruit is gegaan. Daar moeten we een aantal vraagtekens bij plaatsen. Daarom is uw initiatief, dat hier ter sprake kwam, zeer lovenswaardig. Het moet evenwel nog verder worden bestudeerd en concreet ingevuld.

Daarom moeten de clubs naar onze mening meer middelen krijgen, langs de federaties om, die beschikken over de logistiek en de specialisten om daarbij te helpen. Er moeten criteria worden uitgewerkt. Er moeten voorwaarden, minimale en maximale vereisten worden bepaald. Die kunnen per sportdiscipline immers erg verschillen en moeten dus ook per discipline worden uitgewerkt.

Voorts vinden we dat de subsidies afhankelijk moeten worden gemaakt van de georganiseerde jeugdsportbegeleiding per federatie. Die moet tegelijk een aangepaste opleidingsstructuur hebben. Het is onze ervaring bij onze eigen federaties, dat er niet noodzakelijk alleen moet worden gedacht aan leraars L.O. maar vooral aan de pedagogische bekwaamheid en de begeleiding. Ik kan de twee coaches die onze topsportdienst begeleiden als voorbeeld gebruiken. Dat zijn geen leraars L.O. maar twee licentiaten in de klassieke filologie, die de jongste tijd zowel Sabine Appelmans als ons herenteam begeleiden.

De taak van de overheid, het Vlaams Gewest, de provincies en gemeenten, bestaat er vooral in dat zij aan de clubs infrastructuur ter beschikking stellen. Zo kunnen er samenwerkingscontracten ont-

staan tussen het Vlaams Gewest en de federaties, tussen de provincies en de diverse gewestelijke organen van die federaties, de gemeenten en de clubs. We menen dat de contracten die desgevallend kunnen worden gesloten tussen federaties, clubs en overheidsinstellingen in dat piramidaal systeem een ideale werking mogelijk kunnen maken. Dit kan een ideale structuur vormen om het jeugdsportbeleid te coördineren.

Tot besluit wil ik nog zeggen dat de federaties de mogelijkheid moeten krijgen om nog meer specialisten in te schakelen. Vele federaties beschikken over een departementale organisatie. Ik denk echter dat er nog meer middelen beschikbaar moeten worden gesteld om een topsportsysteem uit te bouwen. Ik verwijs naar het Graff-effect en het Becker-effect een jaar of zeven-acht geleden. Dat heeft geleid tot een boom in de ledenaansluiting in die landen. In Duitsland was er bijvoorbeeld bijna een verdubbeling van de ledenaansluiting. We hopen dat we daar volgend jaar door de huidige hoogconjunctuur ook van zullen kunnen profiteren. Ik maak me echter geen illusies dat dit het geval zal zijn.

De financiële middelen die ter beschikking worden gesteld, moeten inderdaad worden gebundeld, langs de federaties om. Voor de rest moet er tussen de federaties en de overheidsinstellingen een gecoördineerd beleid ontstaan. Ik verwijs naar de leuze bij onze nieuwe beleidslijnen : we moeten als federatie met al onze medewerkers met de neuzen in dezelfde richting werken.

2. De heer Cyriel Coomans, voorzitter van de Koninklijke Belgische Basketbalbond

We zijn gelukkig met de ideeën die de jongste tijd werden ontwikkeld. Het is immers al de tweede keer op zeer korte tijd dat we als federaties de gelegenheid krijgen om deel te nemen aan het debat inzake het sportbeleid in Vlaanderen. Het kan als antwoord worden beschouwd op de vraag die we al reeds lang koesteren : wanneer komt er een rondetafelgesprek over sport ? We zijn daar op het ogenblik heel goed mee bezig en ik wil de voorzitter daar ook mee feliciteren en danken voor de kans die we krijgen. Ik dank ook de heer Denys voor het voorstel van decreet over de kwaliteit.

Ik denk dat het op dit ogenblik meer dan ooit nodig is dat we dat bestuderen. Het arrest-Bosman heeft op dat vlak voor mij een positieve waarde. Ik heb dat arrest altijd positief willen bekijken. Wanneer ik de kwaliteit van dat arrest beoordeel in mijn federatie, dan stel ik vast dat we dit jaar met

70 Euro-spelers aan de slag zijn. Er zijn echter maar drie Belgische spelers die bij buitenlandse clubs spelen. Er spelen voorts 55 niet-Europese spelers in België, terwijl er geen enkele Belgische speler buiten Europa werkt. Dat is veel meer dan vroeger, omdat nu die mogelijkheid wordt gecreëerd. Ik leid daar echter uit af dat de kwaliteit bij ons niet goed genoeg is. Het toont aan dat het niveau waaraan we hebben gewerkt met de federatie niet hoog genoeg is om mee te draaien op het niveau waarin onze ploegen willen meedraaien. De ploegen geven immers aan waar ze willen komen en wat ze willen bereiken. Als we dat niveau alleen maar kunnen halen door vreemde spelers naar hier te halen, dan is er iets mis met onze opleiding. Het arrest-Bosman waarschuwt ons hiervoor en spoort ons aan om niet achterop te geraken in Europa.

We evolueren naar een systeem dat uit twee modules bestaat : enerzijds mensen die aan competitie doen en voor wie we een degelijke opleiding moeten garanderen, en anderzijds de recreant. Het is noodzakelijk dat we diegenen die profiteren van de goed opgeleide spelers, ertoe dwingen om hun bijdrage te leveren. Zo kunnen de federaties een kwalitatief hoogstaande opleiding blijven garanderen. Het is nobel van een clubvoorzitter om aan jeugdvorming te doen en om mensen uit de eigen streek sportmogelijkheden te bieden, maar uiteindelijk is het behaalde niveau het enige wat telt. De federatie moet daar optreden.

We moeten natuurlijk ook geld zoeken om de recreanten op een kwalitatief verantwoorde manier aan sport te laten doen. In deze context formuleert het voorstel van decreet de interessante idee dat iedereen van alle sporten moet kunnen proeven. De vraag is wel of dat niet de taak is van het onderwijs. Daarin zou elk kind in de loop der jaren moeten kunnen ontdekken welke sport hem het beste ligt. Het lijkt mij minder zinvol om iedereen een sportkaart aan te bieden waarmee ze van de ene naar de andere sportinstelling hollen en uiteindelijk niets realiseren.

We hebben reeds een akkoord met de Vlaamse Schoolsportfederatie, met aandacht voor de opleiding van de basketbalspeler en van de basketbalscheidsrechter. Dit is een positief begin, maar er moet zeker nog veel gebeuren. Inzake de instapkaart ben ik er ook van overtuigd dat de gemeente enorm veel kan doen om kwaliteit te bieden aan de recreatieve sportbeoefenaar. Ik vind – en dat is de verdienste van het voorstel – dat men ook kwaliteit aan de recreant moet bieden. Er zijn twee zaken van belang om die kwaliteit te verzekeren.

We moeten allereerst een goede accommodatie hebben. Kwaliteit is onmogelijk zonder een goede accommodatie. Daarom moeten we een lans breken teneinde gemeentelijke accommodatie ter beschikking te kunnen stellen aan de jongeren. Dit moet gebeuren voor een bepaald percentage en ik zet daar een minimum op. De jeugd is immers niet graag gezien. Ze consumeren niet en zijn dus niet interessant voor de cafetaria. De jeugd brengt niets op. Ik ben ook jaren uitbater geweest van een sportaccommodatie. We zagen veel liever de mini-voetbalclubs komen dan acht jeugdtennissertjes. Er zou een situatie tot stand moeten komen waarbij men ervan uitgaat dat de accommodatie voor een bepaald percentage ter beschikking moet worden gesteld aan de jeugd.

Dit moet gratis kunnen gebeuren. Ik vind dat het de taak van de gemeenschap is. Dat zijn enorme financiële voordelen voor de sportwereld. Bijvoorbeeld, wanneer men morgen één vierde van de sporthalaccommodatie in Vlaanderen gratis ter beschikking van de sportwereld zou stellen, zou dat een enorme subsidiëring van de sportwereld betekenen. Voor de gemeenten is dat niet onoverkomelijk. Ik denk dat daar een grote rol voor de gemeenten is weggelegd.

Een tweede punt waar men ons qua kwaliteit kan helpen, is het aan de federaties ter beschikking stellen van bekwaam personeel en professionele mensen. We werken allemaal met vrijwilligers. Een vrijwilliger kan en moet ook professioneel werken. Het heeft anders geen zin. De tijd die men van een vrijwilliger kan vragen, is echter beperkt. Andere zaken genieten altijd prioriteit.

Ik denk dat er mogelijkheden zijn om bepaalde mensen voor bepaalde periodes te detacheren naar de sportwereld. Er zijn mensen die in de sportwereld goed werk leveren, maar die ondertussen in het onderwijs of op andere plaatsen in de gemeenschap werken. Zij zouden graag met hun ervaring en capaciteit voor een aantal jaren in de sportwereld stappen. Ze willen na een aantal jaren misschien terugkeren. Loopbaanonderbreking is nu in. Het is een aanmoediging om nieuwe impulsen aan de mensen te geven. Men kan dus heel veel bekwaame mensen detacheren.

Ik vind het bijvoorbeeld zielig wanneer een leraar L.O. die specialist is in basketbal, tegen zijn zin volleybal en zwemmen moet geven. Die mensen zijn gedemotiveerd omdat ze al die sporten moeten opnemen in hun programma. Dat zijn echter mensen die een federatie fantastische diensten kunnen bewijzen. Werkzoekenden kunnen in de plaats van

deze personen veel meer opbrengen en veel nuttiger zijn voor de maatschappij.

Ik denk dat deze twee zaken – het aan de jeugd ter beschikking stellen van accommodatie van de gemeenten en het detacheren van mensen – geen posten zijn die financieel onoverkomelijk zijn. Ze vragen ook geen enorme subsidiëring. Deze twee zaken kunnen de sportwereld wel fantastisch vooruithelpen. Elke voorzitter kan u een lijst met namen geven van mensen uit het onderwijs die het niveau in sportclubs aanzienlijk kunnen doen stijgen. Ons streven naar kwaliteit kan ondersteund worden door beperkte ingrepen. Ouders mogen vanzelfsprekend inspraak hebben, alleen is het niet duidelijk op welk niveau dit moet gebeuren, op clubniveau, in de sportraden of bij de federaties.

Vanmorgen zag ik het ontwerp van het budget van de basketbalfederatie. Op een budget van zestig miljoen frank wordt jammer genoeg slechts negen miljoen besteed aan de sportopleiding. Federaties hebben alleen geld voor hun lopende werking, niet om te investeren in bijkomende kwaliteit. Het voorstel van decreet bevat verschillende goede aanzetten om daar toch werk van te maken.

3. De heer Georges De Doncker, secretaris-generaal van de Vlaamse Volleybalbond (VVB)

Eerst wil ik iets zeggen over het onderwerp van de gemeentelijke jeugdsportcontracten. Men kan zich indenken dat de gemeente de verbinding vormt tussen de clubs op haar grondgebied, en ook de sport als dusdanig stimuleert. Wij denken dat de gemeente daartoe geschikt is. Het is echter moeilijker om via de gemeente de clubs te subsidiëren. Want zo zou de politiek erg dicht bij de sport gaan aanleunen, wat niet de bedoeling kan zijn. Dit probleem omzeilt men door te werken via de federaties, via Bloso, enzovoort. Zo bewaart men een grotere afstand tussen de subsidieverschaffers en de subsidieontvangers.

Op zichzelf is de sportinstapkaart geen slecht idee – zolang men op het zuiver recreatieve terrein blijft. Als men het over competitie sport heeft, wordt men echter met problemen geconfronteerd. Ik denk dan aan het trainingsniveau en aan de verzekeringen. Het zou misschien een goede zaak zijn om op gemeentelijk niveau, bijvoorbeeld in de scholen, een vorm van omnisportkampen te organiseren. Dat moet toelaten om de jeugd te laten proeven van alle sporten.

Inzake het sportoudercomité wil ik zeggen dat er al zo veel comités bestaan. Die zijn niet zo succesvol.

Wij denken dat op gemeentelijk vlak het belangrijkste element in feite de sportraad is. Men zou even goed een afgevaardigde van een oudercomité een plaats kunnen geven in bijvoorbeeld het dagelijks bestuur van de sportraad. Zo een evenwichtige samenstelling moet toestaan om een goed beleid te voeren.

Wat de medische begeleiding betreft, vraag ik me af of het medisch te verantwoorden is dat iemand met een instapkaart midden in het seizoen plots en onvoorbereid aan de trainingen deelneemt. Het antwoord luidt neen als het competitief volleybal betreft, en ja bij recreatief volleybal. Fysieke conditie wordt opgebouwd naarmate het aantal trainingen toeneemt, en naarmate men grote vooruitgang boekt bij het aanleren van de sport. Dat gebeurt vooral in het begin. Nadien vertraagt de progressie.

Trainers en leraren lichamelijke opvoeding moeten regelmatig worden bijgeschoold.

Een voorbeeld is het ter beschikking stellen van kinesitherapeuten in de sportzaal als er 's avonds organisaties langs komen. Ze kunnen de mensen inlichtingen verschaffen over wat goed is voor de gezondheid, zoals stretching ; ik zie immers zoveel gebeuren in een sportzaal dat medisch niet verantwoord is.

Wat onderwijs betreft : op woensdagnamiddag stellen we bijvoorbeeld gratis zalen ter beschikking voor jeugdopleiding, 's avonds doen we hetzelfde opdat de clubs er ook eventueel heen zouden kunnen. Naargelang hun specialisatie zou men halftijdse leraren Lichamelijke Opvoeding ter beschikking kunnen stellen van de diverse volleybalclubs in de regio, die dan onderling afspraken zouden maken over deze beschikbaarheid. Deze leraren dienen dan ook te worden geïntegreerd in de clubwerking. Dat is heel belangrijk : iemand die geen band heeft met de club zal op lange termijn zeker niet goed functioneren. Deze leerkrachten dienen gemotiveerd te zijn en te worden geëvalueerd, zowel door Onderwijs als door de clubs. Beide aspecten moeten aanwezig zijn : iemand kan immers een uitstekend leerkracht zijn, maar tegelijk niet geschikt zijn om de trainingen binnen die club te leiden. We vinden dan ook dat ze minstens over een diploma van de Vlaamse Trainersschool zouden moeten beschikken : dat zou een basisvereiste moeten zijn.

Wat de gemeentelijke overheid betreft, vinden we dat deze zich moet wijden aan het promoten van de sport op haar grondgebied in het algemeen en het stimuleren van de clubwerking in het bijzonder. Dat kan bijvoorbeeld door het nemen van initiatie-

ven zoals cursussen voor clubvoorzitters en clubsecretarissen : het is immers ook belangrijk voor de werking van een club dat ze optimaal wordt geleid, dat de mensen eveneens voorlichting ontvangen over de financiële kant van hun bezigheden. Ook moet er bekwaam personeel worden aangesteld. Daarbij kan geen sprake zijn van politieke benoemingen. Om dit te bereiken moet men de examens op een zeer correcte wijze organiseren en evalueren. Voorts kan de gemeente gratis sportzalen ter beschikking stellen voor jeugdopleiding, een kindvriendelijk jeugdbeleid voeren, gratis uitrusting en materiaal voor diverse sportdisciplines ter beschikking stellen en in samenspraak met de clubs propagandamateriaal ontwerpen en verspreiden. Dit materiaal zou concrete inlichtingen moeten bevatten over die clubs, zodat het kind weet wat het moet doen en bij wie, wanneer en waar het terecht kan, wil het zich aansluiten bij die club. Ook het aantal clubs in de gemeente en de diverse afdelingen waaruit ze bestaan zou moeten worden vermeld. Voorts dient de gemeentelijke overheid ook nog de reglementering en de voorwaarden van de clubs en federaties ter beschikking te kunnen stellen voor potentiële leden : heeft een bepaalde club haar zetel in een bepaalde gemeente, dan moet die gemeente de voorwaarden voor aansluiting kunnen meedelen.

De clubs moeten fondsen van de overheid krijgen om goede en gediplomeerde trainers aan te werven en om hun sportieve werking uit te bouwen, en middelen om hun niet-competitieve sporter op te vangen. Ook voor de recreatieve sporter moet men immers middelen ter beschikking stellen. Wat dat betreft, meen ik dat de overheid haar steentje moet bijdragen. Ook het voeren van een jeugdbeleidsplan is zeker een noodzaak. Verder mogen clubs hun sociale eigenheid ook niet kwijtraken : hun structuur, clubgeest en clubwerking moeten behouden blijven.

Wat de federaties betreft : deze moeten per provincie een jeugdverantwoordelijke hebben, die de sportieve lijn van de federatie overdraagt op de trainers en de leraren LO. Zo beschikt de Vlaamse Volleybalbond bijvoorbeeld over een jeugdverantwoordelijke. Iedere provincie heeft dan weer een eigen jeugdverantwoordelijke, die op dat vlak gaat werken. Dit zijn nu allemaal mensen die dat bij wijze van spreken voor hun plezier doen, als ontspanning. Het is goed denkbaar dat er mensen komen die deze functies voltijds vervullen, die onmiddellijk de verbinding kunnen maken tussen de clubs en het beleid, die bijvoorbeeld werken van één tot negen uur 's avonds zodat ze de clubs op voor hen passende tijdstippen kan bereiken. Een

club heeft er geen nood aan als men tussen acht en vier uur werkt. De clubleiders zijn er dan niet. Zij komen pas 's avonds thuis. Men moet de club 's avonds kunnen bereiken. Ik denk dat de federatie ook moet instaan voor het verzekeren van hun leden. Zij moeten ervoor zorgen dat iedereen die bij de volleybalbond aangesloten is, correct verzekerd is. Hoe groter het aantal leden hoe voordeliger trouwens de verzekeringspremie. De federatie licht de clubs administratief voor en stippelt de sportieve lijn van de clubs uit. Zij stelt ook een jeugdbeleidsplan op, richt competities in en verzorgt de technische publicaties die gericht zijn op de jeugdtrainers. In onze provinciale tijdschriften zijn we opnieuw begonnen met op een eenvoudige manier uit te leggen hoe men aan training moet doen.

Mijn volgend punt betreft Bloso. We vinden dat de subsidiëring vanuit Bloso via de federaties zou moeten gaan. Er zou een systeem moeten worden ingesteld waarbij het mogelijk wordt dat de federatie beslist welke clubs aan de criteria voldoen.

Voor de promoting zou men dan meer via Bloso en de gemeenten naar de clubs kunnen gaan.

Ik zou er nog een ding aan willen toevoegen. We hebben daarnet onze collega horen spreken over de tennisschool. Wij hebben ook een volleybalschool. Natuurlijk komt ook bij ons studeren op de eerste plaats. Als de leerlingen niet goed studeren, zullen zij bij wijze van straf minder mogen sporten. We hebben momenteel vijftien leerlingen in een school in Vilvoorde. Zij trainen dertien uur per week. Deze kinderen hebben al een hoog niveau bereikt. Zij zijn 16 jaar. Een spelverdeeler speelt al vanaf 16 jaar in de nationale ploeg. Wij gaan dus vooruit. Ons inziens ligt daar de toekomst voor de topsport. Dat is ook de reden waarom wij in Vilvoorde een eigen centrum hebben. Wij gaan nu nog een vleugel met 18 kamers bijbouwen. Later zou dat een volleybalschool voor kinderen moeten worden die een degelijke begeleiding kan bieden voor mensen die aan topsport willen doen.

4. Vragen van de leden

De heer Jos Stassen : Uw pleidooi voor kwaliteit kan iedereen onderschrijven, maar wie bepaalt de kwaliteitsnormen en ziet toe op de uitvoering ervan ?

De heer Cyriel Coomans : De successen in de sporttak zijn de belangrijkste aanwijzingen voor de kwaliteit die er geleverd wordt. Nu dragen we de gevolgen van onze slechte manier van werken in

het verleden. Het resultaat van de initiatieven die worden genomen, zal pas binnen tien jaar zichtbaar zijn. We mogen er evenwel niet van uitgaan dat het aannemen van gediplomeerde trainers meer kwaliteit garandeert. Het gevaar bestaat namelijk dat dergelijke trainers dan onbetaalbaar zullen worden. Bovendien zijn er zeer veel trainers zonder diploma die zeer goed werk leveren.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, de heer Coomans wil mensen uit het onderwijs detacheren naar de sportfederaties. Ik vraag me af wat de financiële gevolgen hiervan zullen zijn. Zullen de sportfederaties deze kosten moeten terugbetalen aan het onderwijs ? Hoe goed de bedoeling ook is, dit zou een stap in de verkeerde richting kunnen zijn.

Er wordt voorgesteld om de gemeentelijke sportaccommodatie en de sportinfrastructuur van de scholen op bepaalde uren gratis ter beschikking te stellen. Zal dit werkelijk gratis gebeuren, of zal een derde hiervoor een vergoeding moeten betalen ?

De heer Cyriel Coomans : In de sector zijn er een aantal werkzoekenden. Wanneer men deze mensen inzet in de federaties, zal men alleen het verschil moeten betalen. Voor de gemeenschap is dit een nuloperatie.

De heer Marino Keulen : Meent u dat dit voor de federaties niet onoverkomelijk is ?

De heer Cyriel Coomans : Hiervoor zullen wij een inspanning doen. Bekwame personen zullen zonder problemen over kunnen stappen.

Nu zou ik me bijvoorbeeld niet zomaar engageren voor een goed betaalde functie in een sportfederatie. Men weet namelijk nooit of de voorzitter van de volgende beheerraad nog hetzelfde beleid zal voeren.

De heer Marino Keulen : Bedoelt u dat men alleen het verschil tussen de werkloosheidsvergoeding en het loon dat de betrokken persoon verdient zal moeten betalen ?

De heer Cyriel Coomans : De gemeentelijke accommodaties zullen gratis ter beschikking worden gesteld. Voor de schoolinfrastructuur zullen de gemeenten aan de scholen een bijdrage moeten betalen.

De heer Marino Keulen : De gemeente moet dat financieren ?

De heer Cyriel Coomans : Inderdaad.

De heer André Van Nieuwkerke : De heer Coomans zegt dat het onderwijs de kinderen nu ook al sportdisciplines moet bijbrengen. De federaties zouden de talenten dan later verder kunnen opleiden. Het onderwijs moet al zo veel doen. Hoe ziet u dat praktisch ? Dat is toch een gigantische taak ?

De heer Cyriel Coomans : In andere landen krijgen de leerlingen vaak veel meer uren sport op school. Dat is perfect mogelijk zonder andere lessen te schrappen. De meeste kinderen bij ons zitten van 8 uur 's morgens tot 4 uur 's namiddags op school. De speelplaatsen zijn overbevolkt. Daar kunnen ze niet bewegen. Als ze thuiskomen, kijken ze tv en daarna gaan ze slapen. Geen enkel kind begint om 4 uur onmiddellijk met zijn huiswerk. Tussen 4 uur en het huiswerk maken, is er genoeg tijd om nog 2 uur extra sport te volgen. Daar wordt toch iedereen beter van. Zo eenvoudig is het. Het enige nadeel is dat ze minder tv kunnen kijken en dat de televisiemaatschappijen lagere kijkcijfers zullen hebben.

De heer Jean-Paul Van Ussel : We kunnen overgaan tot contracten tussen de scholen en de clubs. De clubs beschikken over de nodige knowhow, trainers en specialisten. Ze zouden dit alles ter beschikking kunnen stellen van de scholen. Ik verwijs naar onze projecten over minitennis en miditennis, waarmee we de allerkleinsten van zes tot acht jaar bereiken. Mijn ervaring daarmee is zeer positief. In mijn gemeente, een plattelandsgemeente met slechts 10.000 inwoners, hebben we een tennisclub met 250 leden. Voor ons minitennisproject hadden we 300 kinderen. Dat is een ongelooflijk succes.

De heer André Van Nieuwkerke : Dat bedoel ik nu precies. Welke en hoeveel uren wil men daarvoor vrijmaken ? Men heeft deskundigen nodig. Een school kan dat toch niet aan ?

De heer Jean-Paul Van Ussel : De clubs hebben de knowhow om daaraan mee te werken. We vragen niet om andere lessen te laten vallen. We willen dat de jeugd meer aan sport doet. Alle enquêtes wijzen uit dat de lichamelijke fitheid van de jeugd achteruitgaat. Ofwel leggen we ons daar bij neer, ofwel doen we er iets aan. We kunnen nooit een verbetering bewerkstelligen zonder de scholen. Daar bereiken we immers het grootste aantal kinderen. De clubs zijn daar ook in geïnteresseerd. Die mensen willen natuurlijk zoveel mogelijk leden.

De voorzitter : Eigenlijk is het een vorm van scouting.

De heer André Denys : Men kan het probleem maar oplossen door een mentaliteitswijziging, waarbij men afstapt van de huidige strakke kaders. Mijnheer Coomans, ik sta zeer positief tegenover uw twee concrete voorstellen. Het eerste voorstel was om een vast percentage in het gebruik van de gemeentelijke sporthallen gratis voor te behouden voor jeugdopleidingen. Het tweede voorstel was het detacheren van leerkrachten. Deze voorstellen passen volledig binnen het kader dat door het Vlaams Parlement wordt gecreëerd. Het past binnen de filosofie van samenwerking.

Wat me wel boeit, zijn de twee circuits in de jeugdsport waarnaar u hebt verwezen : de competitie-sporter en de ontspanningssporter. Beide groepen moeten inderdaad kwaliteitsvol worden begeleid. In dit kader past ook de gewenste samenwerking tussen scholen, gemeenten en clubs. Op een bepaald ogenblik zal hiervoor een taakdefiniëring moeten worden opgesteld. Ik verwijs naar het Engelse model. Daar begeleiden de scholen vooral de ontspanningssporters ; de federatie en de clubs vooral de competitie-sporters. Misschien moeten we ook in Vlaanderen in die richting werken.

In heel deze discussie moet het kind uiteraard centraal blijven staan. Sommige opleidingen vergen zeer veel van het kind. Ik denk dan vooral aan die tennisschool. Het is niet altijd eenvoudig om de gulden middenweg te vinden tussen het streven naar een kwaliteitsvolle topsportopleiding en het stimuleren van een degelijke algemene ontwikkeling, vergelijkbaar met kinderen die 'gewoon' onderwijs volgen. De huidige nationale voetbalcoach, de heer Leekens, heeft een tijd geleden een gelijkaardige opmerking gemaakt. Is er inderdaad sprake van een probleem ? Zo ja, op welke manier kan dit dan worden opgelost ? Op welke manier kunnen we verzekeren dat beide elementen – specifieke sportopleiding en algemene ontwikkeling – gelijkwaardig aan bod komen ?

De heer Jean-Paul Van Ussel : Er is momenteel een project in Morselt en in Edegem. De combinatie van tennis en studie is uiteraard zeer zwaar voor het kind. Ik denk dat het systeem, dat waarschijnlijk in september zou kunnen worden ingevoerd, zeer heilzaam is. In een ideale situatie moeten we eigenlijk op een lestijdenpakketstelsel overstappen. Zo kan er iets meer aandacht worden besteed aan de sport. Toch hebben we tegelijkertijd ook de garantie dat het kind een voldoende algemene ontwikkeling krijgt om ook in een andere

richting over de nodige perspectieven te beschikken. Op het gebied van onderwijs moet er zeker een aanpassing komen ten gunste van dit systeem.

Wat betreft uw eerste vraag, denk ik dat door een algemene hervorming en de accentuering van sport op school, naar het Angelsaksische systeem, heel de sportwereld en het onderwijssysteem om zo'n systeem vragen. Dat is noodzakelijk.

Wat scouting betreft, kunnen zowel wij als de scholen veel doen door de middelen die vaak onrechtstreeks ter beschikking worden gesteld. De federatie wil de clubs belonen aan de hand van bepaalde criteria. Er is een perfecte synergie mogelijk tussen de federaties en de overheid. De knowhow en de sportieve structuren staan ter beschikking. De overheid moet zich niet bezighouden met die ene privé-frank. De infrastructuur zou van de overheid kunnen komen. Dat zou een ideale combinatie zijn. De overheid en de officiële instanties kunnen als eventuele sponsors een structurele bijdrage leveren. Dat is de één-frank-één-frank-regel. Dat is verantwoord.

De heer Hugo Marsoul : Het gaat altijd over het belang en de centrale plaats van het kind, en het sportbeleid en het initiatief van de heer Denys. Het gaat hier echter om de beoefening van topsport. Zelden kunnen we dat in het perspectief plaatsen van het psychologisch belang van het kind. Is een volgende hoorzitting met pedagogen en ontwikkelingspsychologen niet aangewezen ?

De heer Jean-Paul Van Ussel : Met meisjes hebben wij hier enige ervaring opgedaan. Zo is Sabine Appelmans geslaagd voor haar middelbare studies. Voor haar laatste jaar heeft ze negentien maanden nodig gehad. Deze faciliteiten kregen we op school. Iedereen neemt haar nu als voorbeeld. Die voorbeeldfunctie hebben we in het buitenland genoeg gezien.

De raad van beheer heeft zich ook zorgen gemaakt. Velen zeiden dat ze hun eigen kinderen niet in de tennisstudie wilden hebben. Het is een zwaar programma, waar we wel altijd achter hebben gestaan. We gaan akkoord als de jongeren slagen in deze studies. Als ze niet slagen, kunnen ze niet in de tennisschool blijven. We weten nu al wie in juli bedankt zal worden. Ik heb het over toptennis. Die mensen kunnen in de school blijven, maar op een lager niveau. Wij houden enkel de top. De budgetten kunnen dat anders niet dragen. Dat is onmogelijk.

De tennisfederatie heeft ook nood aan infrastructuur. In vergelijking met andere naties staan we nog in onze kinderschoenen. Het opleidingscentrum in Wilrijk is goed, maar niet goed genoeg om er op lange termijn mee door te gaan. We hebben nieuwe investeringen nodig. Dit project is, zoals andere projecten, dan ook welkom.

Er is een ideale samenwerking tussen Bloso, de overheid en de federaties. Ik denk niet dat het sportbeleid de verantwoordelijkheid van de gemeenten kan worden. De technische knowhow van het beleid moet bij de federaties en de clubs blijven. De overheid, de gemeenten en de provincies spelen een ondersteunende rol voor de infrastructuur.

De heer Cyriel Coomans : Ik wil nog antwoorden op de vraag van de heer Denys. De federaties moeten vermijden om de groep die we vaak misprijzend 'de babysittinggroep' noemen, af te stoten. We moeten vermijden dat niemand zich nog met die groep zal bezighouden. Dat is een groot gevaar. Zij worden in het onderwijs niet meer opgevangen. Ook in de federaties komen ze niet meer terecht. Er is voor hen geen enkel opvangnet. Ik zie slechts één mogelijkheid om daaraan te verhelpen : een samenwerking tussen de onderwijssector en de federaties, eventueel met gemeentelijke steun. Daarom is het idee lovenswaardig. Als dat niet lukt, zal de sport een grote groep potentiële beoefenaars verliezen.

De heer Jean-Paul Van Ussel : Dat is de reden waarom wij nieuwe departementen – tennispromotie, recreatietennis – hebben geïnstitutionaliseerd.

Dat moet ons toelaten om op dezelfde wijze te werken als het departement voor toptennis. Wij hebben daarvoor twee specialisten aangetrokken. Wij zullen een werking opzetten die gericht is op de clubs en de leden. In alle provincies van Vlaanderen hebben gerichte acties plaats. Wij bieden voorbeelden van regionale samenwerking tussen clubs aan. Ook modeltrainingen inzake minitennis en recreatietennis worden aangeboden.

De voorzitter : Als er geen vragen meer zijn, sluiten we hier de hoorzitting af en dank ik de sprekers voor hun bijdrage.

De heer Hugo Marsoul : Mijnheer de voorzitter, mag ik nog de volgende suggestie doen ? We hebben de lijst van de hoorzittingen gekregen. Daarin werden een aantal zeer interessante suggesties aangebracht. Zij waren allemaal geënt op het kwaliteitsvol jeugdsportbeleid dat opnieuw geïntroduceerd werd door de heer Denys. Van de Koninklijke Belgische Voetbalbond was er niemand aanwezig. Zou het mogelijk zijn het verslag van de vergadering van 5 februari 1997 toe te voegen aan het verslag van vandaag ?

De voorzitter : Akkoord.

III. GEDACHTEWISSELING VAN WOENSDAG 5 FEBRUARI 1997

Sprekers :

- de heren Eddy Wauters, voorzitter, en Jean-Marie Philips, directeur-generaal van de Liga Beroepsvoetbal van de Koninklijke Belgische Voetbalbond

1. Inleiding

De voorzitter : Vermits de Commissie zich buigt over het voorstel van decreet van de heer André Denys houdende stimulering van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid, achtte ik het positief ook met vertegenwoordigers van de Beroepsliga van gedachten te wisselen om een zo breed mogelijk spectrum van deze problematiek te hebben. De Beroepsliga zit namelijk niet altijd op dezelfde golflengte als de Belgische Voetbalbond. Ik heb echter een brief ontvangen van enkele leden van de commissie waarbij zij afstand nemen van deze gedachtewisseling. Bovendien merken deze leden op dat de organisatie van een hoorzitting in overleg moet gebeuren met de Commissie. Ik heb echter in het verleden bewezen in een open sfeer de agenda van de Commissie op te stellen. Ik kan dus niet akkoord gaan met de inhoud van deze brief.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De leden van deze Commissie van de SP- en de CVP-fractie hebben schriftelijk hun ongenoegen geuit over de hoorzitting van vandaag. De Beroepsliga heeft gevraagd door deze Commissie gehoord te worden in verband met de vrije nieuwsgaring en de toekomst van de voetbalsport. Het eerste onderwerp komt aan bod in de Commissie voor Mediabeleid. Het laatste onderwerp kan ons inziens aan bod komen bij de bespreking van het decreet op de sportfederaties. De brief maakt echter geen melding van het kader waar de Commissie zich vandaag over buigt, namelijk over het jeugdsportbeleid. Wij zijn principieel gekant tegen het feit dat iedere organisatie die gehoord wil worden, ook daartoe zomaar de kans krijgen. Wij menen dat de organisatie van hoorzittingen tevens moeten gebeuren binnen een bepaalde context.

Wij hebben inderdaad tot op heden steeds goed samengewerkt en brengen begrip op voor uw luisterbereidheid. Daarom zullen, als teken voor een constructieve samenwerking naar de toekomst toe, een deel van onze fractieleden in deze vergadering aanwezig blijven.

2. De heer Eddy Wauters, voorzitter van de Beroepsliga – KBVB

Wij danken de Commissie omdat zij ons de kans geeft hen te informeren over de catastrofale situatie waarin de voetbalclubs zijn terechtgekomen, onder andere door de gevolgen van het arrest-Bosman. Een dergelijk contact is van groot belang voor het voetbal, maar ook voor de decreetgeving. Ik ben ervan overtuigd dat vele elementen uit de professionele voetbalwereld niet voldoende gekend zijn door mensen die deze wereld vanop afstand bekijken, maar toch door hun functie daar belangrijke beslissingen over nemen. Deze beslissingen hebben echter een niet te verwaarlozen invloed op de toekomst van de voetbalclubs. Het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar dat dit jaar in werking is getreden, is hier een sprekend voorbeeld van.

Het arrest-Bosman, de wet op de betaalde sportbeoefenaar van 24 februari 1978 en het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar maken het de sportclubs moeilijk om nog leefbaar te zijn. De dagdagelijkse praktijk wijst dit aan. De functies van bestuurslid en dergelijke van een voetbalclub zijn nochtans volkomen belangeloos alhoewel dit veel tijd en energie vergt. En dit geldt zeker voor de niet-professionele clubs waar de jeugdafdelingen geleid worden door mensen die dit doen uit liefde voor hun club. Deze mensen dreigen gedemotiveerd te geraken.

Specifiek zal ik nu ingaan op de negatieve gevolgen van het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar voor de voetbalclubs.

Iemand die minder dan ongeveer 520.000 frank verdient per jaar, dit is ongeveer 43.000 frank per maand, is volgens de wet van 24 februari 1978 geen professionele sportbeoefenaar. Deze kwalificatie is een groot euvel als men dit in zijn maatschappelijke context plaatst. Het bestaansminimum in België bedraagt vandaag ongeveer 18.000 frank per maand. Het vervangingsinkomen bedraagt voor een gezinshoofd ongeveer 33.000 frank. Daartegenover stelt het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar dat een sportbeoefenaar die minder dan ongeveer 43.000 frank per maand verdient een amateur is en dus elk jaar vrij van club mag veranderen. De sportclubs, zowel de bestuursleden als de leden zelf, ervaren dit als een anomalie. In het dagdagelijkse leven wordt immers een veel kleiner bedrag als een professioneel inkomen beschouwd.

Op de tweede plaats worden de voetbalclubs geconfronteerd met de onmogelijkheid tot ploegvorming en jeugdopleiding. De opbouw van een voetbalploeg over verschillende jaren heen is echter essentieel om een goed resultaat te bereiken. Iemand die echter niet in de eerste ploeg van de desbetreffende categorie wordt opgenomen, zal uitkijken naar een andere ploeg. Zo zullen jeugdspelers zeer vlug van club veranderen.

Anderzijds zijn zeer veel spelers contractueel verbonden met hun club voor een bedrag dat onder de 43.000 frank per maand ligt. Deze contractspelers kunnen op basis van het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar elk jaar vrij van club veranderen.

Al deze elementen schieten ons inziens het doel voorbij. Het doel van de decreetgever is dat iemand die aan sport doet en zich vrij aansluit bij een club, ook vrij moet kunnen weggaan. De vrijheid van mobiliteit moet worden gewaarborgd. Maar dit mag ons inziens enkel gewaarborgd worden en uitgevoerd worden voor mensen die werkelijk amateur zijn. Dit zijn die sporters waar men niet in investeert, waar geen professionele trainers voor ter beschikking worden gesteld enzovoort.

Het overgrote deel van sportbeoefenaars verdient echter geen 43.000 frank per maand. De vrijheid van overgang maakt het de clubleiding onmogelijk een doelgerichte politiek te voeren. Wij zijn dan ook bekommerd om in het belang van iedereen een oplossing voor dit sociaal probleem te vinden. Daartoe hebben wij twee suggesties.

Men kan ofwel het bedrag van 43.000 frank per maand verlagen. Dit is de meest realistische en eenvoudige oplossing. Anderzijds zijn er heel wat clubs die geen profclubs zijn, maar vele spelers toch vergoeden voor hun activiteiten. Voor deze categorie van spelers zou men een tussencategorie van semi-professionelen kunnen invoeren en hen als dusdanig in de wet van 24 februari 1978 kunnen inschrijven.

3. Vragen van de leden

De heer Walter Vandenbossche : Wij hebben geen fundamenteel antwoord gekregen op de vraag of de externe geldstromen naar de voetbalclubs en tussen de clubs door het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar wegvallen of gewijzigd zijn. Er blijken zich inderdaad organisatorische problemen voor te doen, maar daartegenover staan er argumenten die voor het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar pleiten.

De heer Eddy Wauters : Er ontstaan een reeks van problemen. De motivatie om aan jeugdopleiding te doen zal wegvallen. Deze jeugdopleiding gebeurt uit idealisme. Daar zijn geen geldstromen mee gemoeid. Jongeren worden opgeleid met als doel ze in de eerste ploeg te krijgen, ofwel om via een transfer voor de nodige financiële inkomsten te zorgen. Dat is de echte jeugdopleiding in elke club. Het gevaar bestaat nu dat men geen jongeren meer zal willen opleiden omdat ze vrij kunnen weggaan. Vele kleine clubs bleven in stand doordat men dankzij een goede jeugdopleiding eens een zeer goede speler kon verkopen. Het decreet zal dus ook sterke financiële gevolgen hebben voor deze clubs.

Een ander element is dat het decreet het circuit van zwart geld sterk zal bevorderen. Spelers die vrij zijn, zal men daarmee trachten te lokken.

De heer Walter Vandenbossche : Dit is geen antwoord op mijn vraag. In vele andere amateursporten is de clubbinding zeer groot en wordt er geen prijs op het hoofd van een speler gezet.

De heer Jean-Marie Philips : Onze bekommernis vandaag is niet dat een club geld wil verdienen door de verkoop van een jeugdspeler. De vrijheid van de amateurspeler moet voorop staan.

Onze bezorgdheid betreft die clubs die een contract hebben afgesloten met een amateurspeler, wat kan vanaf 16 jaar, maar die door het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar toch jaarlijks zijn lidmaatschap kan opzeggen.

Als een speler zijn lidmaatschap opzegt, is hij echter niet meer gekwalificeerd om met zijn ploeg te spelen alhoewel hij via zijn contract bijvoorbeeld nog voor drie jaar gebonden was. Daarom vragen wij om in plaats van te verwijzen naar de wet van 24 februari 1978, het decreet van toepassing te laten zijn op spelers die minder dan bijvoorbeeld de helft van 520.000 frank, nl. de grens van professionele spelers, verdienen. We willen vermijden dat men aan contractbreuk doet. Indien een speler zijn lidmaatschap opzegt terwijl zijn contract toch nog voor een aantal jaren zou gelden, dan valt men terug op de opzegvergoedingen.

De heer Herman Candries : In welke context plaatsen we deze gedachtewisseling en welke besluiten kunnen we trekken ? Ik begrijp een aantal zorgen van de heer Wauters. Er zijn twee benaderingsmogelijkheden van het probleem. De eerste benadering is de sportief-sociale, de andere de sportief-professionele. Beide zijn echter verbonden.

den. Vanuit een sociale beweging aan voetbal doen, namelijk jongeren van de straat houden, ze degelijk begeleiden en dergelijke, is zinvol en was ook een van de beweegredenen om zelf in het voetbal te stappen. Om deze jongeren aan te trekken, heeft men echter een model, namelijk topsport nodig. Dit vertaalt zich, als voorbeeld voor de jongeren, in een eerste ploeg, die zo goed mogelijk moet presteren. Daarmee komen we dan op het professionele vlak.

Deze problemen stellen zich ook in het bedrijfsleven. We evolueren naar een kennismaatschappij. Hier stelt zich de problematiek van de intellectuele eigendom. In de voetbalclub draagt ook een jonge speler bij tot de toegevoegde waarde van een club. We moeten uitkijken naar parallelle systemen in andere maatschappelijke sectoren om dit te onderzoeken.

De zorg moet zijn om aan zoveel mogelijk jongeren de kans te geven aan sport te doen. Dit is de maatschappelijke meerwaarde van de sport. Wat is de tegenprestatie dan van de maatschappij daarvoor? Dit is de basisvraag waar ik zelf ook geen antwoord op heb. We dienen ons te bezinnen over de problemen voor er faillissementen dreigen te vallen. De voetbalorganisatie moet zich bezinnen over zijn reële rol. De professionele dimensie moet dan ook geplaatst worden in zijn maatschappelijke context waarbij men een degelijke verantwoording kan vinden.

De heer André Denys : Er stellen zich twee concrete problemen. Het arrest-Bosman heeft enerzijds gevolgen voor de clubs zelf omdat de waarde van de spelers verdwijnt, en anderzijds voor de jeugdwerving. Wij proberen nu te onderzoeken hoe we de lacune van de jeugdopleiding kunnen opvullen. Vandaar ook mijn voorstel van decreet waarrond we over de partijgrenzen heen van ideeën willen wisselen. De basis van het voorstel is te komen tot een samenwerking op plaatselijk vlak tussen de verschillende instanties.

Het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar heeft blijkbaar ook specifieke gevolgen voor de voetbalclubs. In het decreet is in artikel 2 voorzien dat bij overgang geen enkele betaling mag gevraagd worden en dat iedereen die niet onder wet van 24 februari 1978 valt, vrij weg kan. De minister zei toen dat dit de contractuele verhoudingen niet wijzigt. Ikzelf wil in deze uitgaan van de leeftijd. Een amendement van de VLD-fractie werd toen in deze zin ingediend. Wie jonger is dan 18 jaar moet vrij kunnen gaan, wie ouder is dan 18

moet een contract kunnen afsluiten dat gerespecteerd moet worden.

Ik merk nu een tegenstrijd tussen wat u zegt en het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar, waar wij het volledig mee eens waren, omdat dit de arbeidsverhoudingen niet kan regelen. Uw suggestie grijpt hier wel op in.

De heer Jean-Marie Philips : Het decreet zegt inderdaad dat het lidmaatschap elk jaar mag worden opgezegd als men geen professioneel sportbeoefenaar is. Het probleem is echter dat zodra de speler zijn lidmaatschap opzegt, maar nog onder contract ligt, hij ook geschrappt wordt door de Voetbalbond omdat hij niet meer gekwalificeerd is om met zijn ploeg, noch met een andere ploeg te spelen.

In de gewone arbeidswetgeving kan een jongere reeds vanaf 16 jaar een contract teknen. Ik zie geen reden waarom er een onderscheid moet gemaakt worden met de sportwereld.

De heer Kris Van Dijck : Tijdens de bespreking was er de bekommernis omtrent de onder contract liggende niet-professionele sportbeoefenaar. De meeste waren van mening dat bij de opmaak van de contracten niet mag voorbijgegaan worden aan de inhoud van het decreet.

De heer Eddy Wauters : Dan kan men geen contracten opstellen die langer duren dan één jaar. Dat is juist de anomalie.

De heer Herman Candries : Er is een duidelijke dualiteit tussen lidmaatschap en contract.

De heer Peter Vanvelthoven : De consequenties van een contractbreuk zijn dat men volgens de wet een schadevergoeding moet betalen. Als er bijzondere schade kan aangetoond worden, kan deze vergoeding zelfs verhoogd worden.

Is het de KBVB die met betrekking tot het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar op dit punt naar het Arbitragehof is gestapt?

De heer Jean-Marie Philips : De KBVB is naar het Arbitragehof gestapt op basis van de overschrijding van de bevoegdheden. Het is mijns inziens goed het arrest van het Arbitragehof af te wachten en de discussie nadien terug te openen.

De heer Walter Vandenbossche : Is het mogelijk ons de nodige cijfergegevens te bezorgen over het aantal spelers waarop het decreet op de niet pro-

fessionele sportbeoefenaar betrekking heeft ? Dit is nodig om de impact van dit decreet in te schatten.

De heer Eddy Wauters : Het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar is op het grootste gedeelte van de spelers van toepassing omdat iedereen van jongsaf begint te spelen. Boven de 18 jaar hangt dit uiteraard af van het talent en het nut voor de ploeg. Het decreet maakt enkel een onderscheid op basis van een bedrag.

De voetbalclubs zullen echter zeer empirisch reageren. Zij zullen als compensatie lidgelden vragen of deze optrekken. Dit kan niet blijven duren en de maatschappelijke meerwaarde van het voetbal zal verminderen. De voetbalclubs zullen dalen in de waardering van de ouders die nu voor de opleiding zullen moeten gaan betalen.

Zelfs indien men akkoord gaat met de jaarlijkse opzeg, dan is dit voor een ploegsport zeer nadelig omdat de geleidelijke opbouw van de ploeg onderbroken wordt.

De heer André Denys : De contractverhoudingen van spelers die niet-professioneel zijn hebben toch nooit onder het decreet geressorteed ?

De heer Jean-Marie Philips : Het contract blijft bestaan, maar is niet meer uitvoerbaar, is zonder voorwerp geworden omdat zijn naam geschrapt wordt van de zogenaamde tabellen. Als een beloftevolle speler toch wordt weggehaald door een andere club, omdat hij jaarlijks kan opzeggen, dan zal deze club de opzegvergoeding betalen voor de speler. De voetbalwereld kan men niet beschouwen als een commerciële markt.

De voorzitter : Iedereen is het erover eens dat de absolute vrijheid moet kunnen. Een speler die onder contract ligt en dit verbreekt moet daarvoor volgens de wet een opzegvergoeding betalen. De club die in deze speler geïnvesteerd heeft, zit dan met de nodige problemen.

Ook voor de jeugdopleiding stellen er zich problemen om deze nog betaald te krijgen. Tot op heden werd dit mede betaald door een transfer van een beloftevolle jongere. Tijdens de discussie over het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar werd geopperd om een jeugdopleidingsvergoeding te vragen, maar deze suggestie werd niet aanvaard. Nu kunnen beloftevolle jongere gewoon worden weggehaald door grotere clubs. De jeugdopleiding komt daardoor in vele kleinere clubs op de helling

te staan en ook de opbouw van een ploeg komt daardoor in het gedrang.

De heer Kris Van Dijk : Ik merk niet alleen een wijziging van mentaliteit, maar ook van het voetballandschap zelf. De spelers van vroeger werden niet in die mate vergoed zoals vandaag en de maatschappelijke betrokkenheid was veel groter. Vandaag hebben clubs het niet meer zo ruim, zeker wanneer we dit in Europees perspectief zien.

Bepaalde voetbalclubs zijn zeer creatief op het vlak van de jeugdwerking met tal van activiteiten en zijn daardoor zelfbedruipend. In deze clubs gaat er zelfs geld van de jeugdploegen naar het eerste elftal.

In andere sporttakken betalen spelers ook lidgeld, zonder dat hier iets tegenover staat. Als de sfeer in zo'n ploeg goed is, dan blijft men daar. In de voetbalwereld heeft men angst dat iedereen jaarlijks van ploeg zal willen veranderen.

De voorzitter : Het zijn de ouders of de clubs die de speler voor het geld zullen verhandelen.

De heer André Denys : Ik citeer het verslag van de bespreking van het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar : *"De minister stelt dat er een onderscheid is tussen het sportieve contract en het arbeidscontract waaraan men een einde stelt. Het arbeidscontract valt onder de federale wetgeving waarin bepaalde termijnen en vergoedingen zijn voorzien. De niet-professionele sportbeoefenaar kan een einde stellen aan zijn overeenkomst, wat hem niet ontslaat van zijn arbeidsrechtelijke verplichtingen, maar hem wel ontslaat van de transfervergoedingen."* (Stuk 342 (1995-1996) – Nr. 3, p. 17) Een speler die zijn contract verbreekt doet dus gewoon een opzeg met schadevergoeding.

De heer Eddy Wauters : De voetbalclubs ervaren dit anders. Voor hen houdt dit in dat iedereen die geen 43.000 frank per maand verdient, elk jaar vrij mag weggaan. Met het arrest-Bosman kan een speler gewoon weggaan, op elk moment, en een nieuw contract sluiten. Het arrest-Bosman vertrekt van een verkeerde benadering, omdat een voetbalclub geen onderneming is. Een bediende die in een bedrijf ontslag neemt, is snel vervangbaar. Deze begrippen zijn echter niet van toepassing op voetballspelers omdat dit in het nadeel is van de club.

Walter Vandenbossche : Om voor de gestelde problemen een oplossing te zoeken, moeten we juridisch onderzoek doen naar het zogenaamde niet-concurrentiebeding. We moeten onderzoeken op

welke manier men een speler die een contract van bepaalde duur heeft dat niet kan worden opgezegd, maar wel verbroken, zonder voetbal kan zetten. Waarschijnlijk zal de jurisprudentie in deze nog moeten worden opgezet.

De heer Peter Vanvelthoven : Ik kan de Voetbalbond goed volgen als zij stelt dat er zich vandaag een probleem stelt bij de jeugdopleiding. Ik ervaar dat de jeugdopleiding gebeurt door gemotiveerde en bekwame mensen die omringd worden door tal van vrijwilligers. Als deze jeugdopleiding beloftevolle jongeren voortbrengt, die dan vrij naar een grote club vertrekken, dan demotiveert dit deze mensen. De vraag hoe men dit kan oplossen is niet gemakkelijk.

Bij de bespreking van het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar werd ook de mogelijkheid geopperd van licentievergoedingen. Dit zijn vergoedingen voor de spelers die men opstelt en die via een systeem van herverdeling terugvloeien naar de andere clubs. De clubs die een degelijke jeugdopleiding verzorgen kunnen op basis daarvan nog extra's krijgen. Ik meen dat deze denkpiste nog opengelaten werd en dat de minister dit verder zou onderzoeken. We hebben daar ondertussen echter niets meer van gehoord. Deze denkpiste kan een mogelijkheid zijn om het probleem van de jeugdopleiding mee op te lossen.

De heer Jean-Marie Philips : Het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar sluit iedere transfervergoeding uit voor niet-professionelen terwijl het arrest-Bosman enkel van toepassing is op professionelen einde contract. Economisch is een licentiesysteem niet anders dan een transfersysteem omdat men voor de speler die opgesteld wordt toch ook betaalt.

De heer Kris Van Dijk : Het idee van licentiesysteem werd bij de bespreking van het decreet geopperd naar het voorbeeld van de Basketbalbond. Bij de Basketbalbond is het licentiesysteem echter wel verbonden aan overgangen. De intentie was echter om een licentiesysteem op te zetten voor elke speler die opgesteld wordt in de eerste ploeg, onafhankelijk van een overgang. Met deze vergoedingen kan men een pot maken per sportfederatie die op basis van bijvoorbeeld het aantal jeugdploegen kan herverdeeld worden. Daarbovenop kan men ook criteria opstellen om stimuli te geven om jeugdploegen op te zetten.

De heer Jean-Marie Philips : De Voetbalbond heeft al een soort van licentiesysteem. Voor elke speler die van een andere club komt en opgesteld

wordt in het eerste elftal, wordt een bedrag betaald. Dit geldt enkel voor spelers die van andere clubs komen omdat de andere club de opleidingskosten heeft gehad. Deze bedragen worden dan herverdeeld aan de clubs voor de jeugdopleiding. Een dergelijk licentiesysteem toepassen op alle spelers, zou een miskennis inhouden van de vorming van de eigen jeugd. Grote clubs zullen op die manier geen inspanningen meer doen inzake jeugdopleiding omdat men even goed goede spelers kan weghalen bij kleinere clubs. Dit komt neer op het bevoordelen van rijke clubs.

De heer André Denys : Ik meen dat u gelijk hebt dat een algemeen toegepast licentiesysteem de jeugdopleidingen eerder benadeelt. Ik meen ook begrepen te hebben dat het decreet zelf binnen de grenzen van de arbeidswetgeving is gebleven, maar dat een aanpassing verder zou gaan dan wat vandaag toegelaten is.

De heer Jean-Marie Philips : We moeten terugkeren naar de grond van de zaak. Ons doel is te onderzoeken of een erkenning van de deeltijdse professionele sportbeoefenaar mogelijk is. Misschien is dit wel een federale materie, maar toch willen wij ook het Vlaams Parlement vragen of men hier bezwaren zou tegen maken.

Wij willen komen tot een opdeling van voltijdse professionele sportbeoefenaars, deeltijdse professionele sportbeoefenaars en amateurs. De grens die ik voor de amateurs trek is deze van 260.000 frank per jaar, dit is de helft van de huidige grens voor professionele sportbeoefenaars. De deeltijdse professionele sportbeoefenaars zouden dan ook onder de federale wet van 24 februari 1978 ressorteren waardoor ook de sociale zekerheid op hen zou van toepassing zijn en waardoor het zwarte geldcircuit zou verdwijnen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Het decreet zou leiden tot een minder goede jeugdwerking. De clubs die niet investeren zouden de vruchten plukken van een algemeen licentiesysteem. Dit kan toch opgelost worden door die clubs die investeren in een degelijke jeugdopleiding, volgens bepaalde criteria extra middelen te geven van de gemeenschappelijke pot.

De heer Jean-Marie Philips : De moeilijkheid is hier om objectieve parameters op te stellen. Elke club zal de beste trainers, de meest bevoegde begeleiders hebben enzovoort. Daardoor zullen veel problemen tussen de clubs zelf ontstaan.

De heer Emiel Verrijken : Hoe is de houding van de Beroepsliga om de structuur van de Voetbalbond aan de passen aan de staatshervorming ?

De heer Eddy Wauters : Als de clubs hieruit het nodige voordeel kunnen halen, dan zal blijken dat er niet veel clubs tegen gekant zullen zijn.

Het gaat bij voetbal echter ook om een grote competitie. Men gaat meer en meer omwille van leefbaarheidseisen naar een schaalvergroting, zoals bijvoorbeeld een Europese voetbalcompetitie. Om die reden zal een aanpassing moeilijk realiseerbaar zijn.

De heer André Denys : Ik vind dat het voorstel om het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar beter te laten aansluiten bij de wet van 24 februari 1978 een goed voorstel. De gevolgen voor de jeugdwerking zijn er anderzijds toch. In het verleden, en vandaag is dat nog het geval in het buitenland, was er een goede samenwerking tussen het onderwijs en de sportsector. Kan die samenwerking niet gestimuleerd worden ?

De heer Eddy Wauters : Mijn grootste klacht is het ontbreken van een overgangperiode tijdens dewelke men een aantal maatregelen had kunnen nemen om zich aan te passen.

In de VS en in Engeland zijn er geen jeugd ploegen. De voorbereiding van de topsporters gebeurt in de Angelsaksische landen in het onderwijs. Een samenwerkingsverband tussen verschillende instanties zou veel kunnen realiseren tijdens een overgangperiode. Daardoor zouden de clubs niet in de problemen moeten komen.

De jeugdwerking zal dan ook met dit systeem een sterke terugslag krijgen. De demotivatie van de jeugdwerking zal ertoe leiden dat er minder spelers worden aangetrokken wat op lange termijn nefast is voor de voetbalsport.

Bovendien verbreekt het decreet op de niet professionele sportbeoefenaar de binding met de clubs. De spelers worden daardoor in de handen gejaagd van de echte slavenhandelaars, namelijk de managers waar ze enkel mits een hoge vergoeding van af kunnen. Deze managers zijn de echte meesters van de spelers.

De heer Kris Van Dijck : Het pleidooi om de lat lager te leggen op 260.000 frank en in de hypothese dat alles dat betaald wordt, ook wordt aangegeven, zal mijns inziens doen blijken dat er heel wat meer

spelers binnen de categorie van professionelen zullen vallen.

De heer Eddy Wauters : Het zal juist omgekeerd zijn. De club die zijn speler wil behouden, zal een deel in het zwart betalen om niet boven de 43.000 frank te komen. De speler vraagt dit zelf want daardoor kan hij gemakkelijker weg.

De heer Kris Van Dijck : Ik pleit ervoor om de structuur van de Voetbalbond te schikken naar de staatshervormingsstructuur, zonder dat de nationale ploeg hoeft te verdwijnen. Op die manier wordt de voetbalbond een volwaardige gesprekspartner van de Vlaamse overheid.

De heer Peter Vanvelthoven : Is de discussie over een mogelijke opleidingsvergoeding eerder een principiële discussie zoals professor Blanpain stelt, of gaat het eerder om de hoogte van de opleidingsvergoeding ?

Ik stel tevens vast dat de voetballers vandaag de prins van het moment zijn. Zij vragen er maar op los.

De heer Eddy Wauters : Deze bedragen moeten op tafel komen ! Er manifesteert zich vandaag op inkomensniveau een wanverhouding tussen verschillende geledingen in de maatschappij. Enerzijds wordt een massa mensen ontslagen, en anderzijds worden clubs leeggezogen door spelers en makelaars waarbij de clubs onder druk gezet worden om miljoenen en miljoenen te betalen.

Op Europees niveau zijn er eveneens wanverhoudingen. Zo krijgt bijvoorbeeld Portugal Europese subsidies waar België heeft toe bijgedragen, en waarmee dan een ploeg als Madeira een profspeler komt wegcopen in België die dan hier zijn contract verbreekt en ginds een hoge wedde opstrijkt.

De heer André Denys : Hoeveel spelers verdienen in België meer dan 2 miljoen frank bruto ?

De heer Eddy Wauters : Er zijn ongeveer 400 profspelers, waarvan er ongeveer 300 tussen de 2 en 3 miljoen frank netto per jaar verdienen. Het is goed dat men deze bedragen kent.

De heer Peter Vanvelthoven : Voelen de clubs zich niet tegen elkaar uitgespeeld ? Kunnen er geen afspraken gemaakt worden om deze spiraal te stoppen ?

De heer Eddy Wauters : Het arrest-Bosman heeft een mogelijk akkoord juist stuk gemaakt. Wij wil-

len naar een gentlemen's agreement, maar de vrijheid van concurrentie, het motief van Europa houdt dit tegen. Bovendien heeft artikel 48 van het Verdrag van Rome, dat het vrije verkeer van spelers mogelijk maakt, tot gevolg dat zuiderse landen, zoals Italië en Spanje met reuzenbedragen de Belgische voetballers kunnen weghalen. Wij pleiten tevergeefs voor een solidariteit tussen de profclubs op het vlak van transfers en vergoedingen. De clubs die Europees willen gaan, promoten echter de volledige vrijheid.

De heer Jean-Marie Philips : De wet van 24 februari 1978 voorziet in artikel 5 dat bij een verbreking van het contract van onbepaalde duur, een vergoeding moet betaald worden van minstens 3 maand en hoogstens het dubbele van het lopende seizoen. Verwijzend naar artikel 4 voor contracten met bepaalde duur, kon men een maximum schadevergoeding oplopen van 22 maanden. Het Koninklijk Besluit stelt dat afhankelijk van het bruto bedrag dat men verdient de schadevergoeding voor een verbreking van contract wordt bepaald. Een speler met een hoog inkomen zal pas weggaan als een andere club bereid is ook de schadevergoeding op zich te nemen.

De heer Hugo Marsoul : Ingaand op de gedachtegang van de heer Denys heeft vooral de bekommernis omtrent de jeugdopleiding aan de basis gelegen van zijn toch wel revolutionaire benadering van het sportief gebeuren rond kinderen. Ik deel niet de mening dat de wetgeving een hypothek zou leggen op de jeugdwerking. Ik constateer dat tal van provinciale clubs toch een zeer grote jeugdwerking hebben.

Er bestaan inderdaad excessen, maar de taak van het Vlaams Parlement is maatschappijveranderend te denken, in dit geval in het teken van de jongeren. Vindt u een sportcompetitie goed voor kinderen ?

De heer Eddy Wauters : Ja en neen. Competitieve sport heeft enkele nadelen als men de nadruk legt op een aantal streefdoelen. De studies kunnen daaronder lijden. Ook de medische consequenties kunnen negatief zijn voor opgroeiende jongeren.

Anderzijds is voetbal een ploegsport waar men samen moet werken. Ook kan het competitiebegin- sel dat in de mens zit ingebakken, door deze sport en in groepsverband gestimuleerd worden.

De heer Hugo Marsoul : De begeleiding van jeugdspelers laat toch dikwijls zeer te wensen over. Bent

u de ideeën van het voorstel van decreet van de heer Denys genegen ?

De heer Eddy Wauters : Het is de keuze tussen dit of niets. Dit werk is zuiver vrijwillig.

Uiteraard steunen wij het voorstel van decreet van de heer Denys. De jeugdopleiding kan van de club naar de samenleving overgeheveld worden. Dat is positief als dit met subsidies ook leefbaar wordt gehouden. Nu heeft men iets afgeschaft, zonder middelen te geven voor een alternatief.

De heer Hugo Marsoul : Zeer weinig jongeren uit de jeugdopleiding stromen ook door naar de hoogste ploeg.

De heer Eddy Wauters : Dat heeft niets met de jeugdopleiding te maken, maar alles met de kritische leeftijd waarop men keuzes maakt. Dat is een complex debat.

De heer Marino Keulen : Hoe pakken onze buurlanden, die ook geconfronteerd worden met het arrest-Bosman, deze problemen aan ?

De heer Eddy Wauters : Geen enkel land is zo bewust bezig met de gevolgen van het arrest-Bosman als België. In Duitsland heeft men bijvoorbeeld een overgangperiode van één jaar ingebouwd zodat zij pas nu met de gevolgen geconfronteerd worden. In Frankrijk heeft men met overheidsgeld in de grote steden "centres de formation" opgericht met als voorwaarde dat men een aantal jaren nog bij de club blijft waar men opgeleid werd. Nadien diende daar zelfs dan nog een opleidingsvergoeding te worden betaald die nu ook door het arrest-Bosman is afgeschaft. Spanje, Italië en Portugal reageren met het grote geld dat onder andere van subsidies komt. De beweging is trouwens van noord naar zuid, niet andersom !

De heer Marino Keulen : Mag men Europese of andere subsidies aanwenden om professionele voetbalclubs te ondersteunen ?

De heer Eddy Wauters : Dat gebeurt, maar het mag niet ! De heer Karel Van Miert heeft als Europees Commissaris een vragenlijst rondgestuurd, maar de helft van de landen heeft niet geantwoord. Zo heeft ook Frankrijk geantwoord dat de overheid de voetbalclubs subsidieert maar dat men daar geleidelijk zal van afstappen tot in 1999.

In Nederland kwam op het moment van het arrest-Bosman in het kader van een op te richten sportkanaal plots veel geld vrij vanuit de bedrijfswereld.

De clubs hebben ondertussen deze gelden reeds contractueel uitgegeven, maar moeten nu terugkrabbelen. Nederland krijgt nu dezelfde problemen als België en zal tal van profspelers zien weggaan.

Mevrouw Kathy Lindekens : De problemen van de jeugdopleiding bestonden ook reeds voor het arrest-Bosman. De politici worden in dit kader onder meer met de vinger gewezen. Wij willen samen met de sportfederaties nadenken over een dynamisering en professionalisering van het jeugdsportbeleid. Maar de zoektocht naar een oplossing kan en mag niet alleen overgelaten worden aan de politiek.

De voorzitter : Ik wil iedereen bedanken voor het vruchtbare gesprek en laten wij de suggestie van mevrouw Lindekens bij wijze van afsluiting ter harte nemen.

IV. HOORZITTING VAN DONDERDAG 20 MAART 1997

Sprekers :

- de heer Guy Redig, afgevaardigd beheerder van de Vereniging van Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten (VVJ)
- Professor Gaston Beunen, Centrum voor bewegingsexpertise en sportadvies, KULeuven
- Professor Paul De Knop, Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie, VUB
- Professor Yves Vanden Auweele, Departement Sport- en Bewegingswetenschappen, KULeuven
- Professor Willy Laporte, Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding, RUGent

1. De heer Guy Redig, afgevaardigd beheerder van de Vereniging van Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten (VVJ)

1. Toelichting

De Vereniging van Vlaamse Jeugddiensten en Jeugdconsulenten is een ledenorganisatie. Ongeveer 260 gemeentebesturen zijn aangesloten, meer bepaald de jeugddiensten en jeugdconsulenten. Wij hebben voor hen een pakket van vorming, begeleiding en onderzoek ter beschikking. Daarnaast bieden wij een serviceplatform tussen de overheid en de jeugddiensten.

Het onderwerp van dit voorstel van decreet is zeer relevant. Beweging, spel en sport zijn zeer belangrijk voor de fysieke maar ook voor de psychosociale ontwikkeling van kinderen. Het is ook goed dat het voorstel van decreet inspeelt op het feit dat de overheid steeds meer impact heeft op de vrijetijdsbesteding.

Ik wil eerst ons referentiekader toelichten, daarna enkele verwachtingen formuleren. Wij spreken vanuit de sector van het jeugdbeleid. Het is echter interessant dat in dit voorstel van decreet jeugd- en sportbeleid elkaar ontmoeten.

Bij sportbeleid maakt men een keuze voor een sector, bij jeugdbeleid kiest men voor een categoriale benadering. Die twee terreinen ontmoeten elkaar op de verschillende beleidsniveaus. Er zijn ook raakvlakken in de voorzieningen zoals sportclubs,

sportkampen en speelpleinwerking. Het is belangrijk om dat kruispunt goed gestalte te geven en de twee invalshoeken naast elkaar te leggen.

Zowel het jeugd- als sportbeleid kaderen in het welzijnsbeleid. De vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren is complexer dan op het eerste gezicht lijkt. Naast het maatschappelijk aanbod met commerciële doeleinden, dat de laatste decennia flink toegenomen is, is er ook een ruim aanbod met pedagogische doelstellingen, waarvoor diverse overheden middelen ter beschikking stellen en maatregelen uitvaardigen. Belangrijk hierbij zijn het jeugdwerk en de sportclubs. De discussie over het jeugdsportbeleid moet in deze context geplaatst worden.

Sinds een paar jaar verrichten we onderzoek over het lokale sociaal-cultureel werk in Vlaanderen. Uit een telling door de gemeentebesturen blijkt dat er 14.600 socio-culturele verenigingen, 6.000 jeugdverenigingen en 16.000 tot 17.000 sportverenigingen lokaal actief zijn. Per 1.000 inwoners zijn er 2,6 socio-culturele verenigingen, 1 jeugdvereniging en 3,15 sportverenigingen.

Welk beleid moet terzake gevoerd worden ? Wij zijn blij met het werk van het Vlaams Parlement in de jeugdsector. Dit voorstel van decreet kan een voorbeeldfunctie vervullen. Een optimaal beleid bestaat er in om op een eenstemmige manier op alle beleidsniveaus de diverse verenigingen te benaderen. De Vlaamse Gemeenschap kan, via de gemeentebesturen, het maken van communicatieve beleidsplannen stimuleren. Waarom kan er geen sportbeleidsplan groeien waarbij de gemeenten de lokale behoeften vastleggen en de verenigingen ondersteunen ? Het supralokale werk van de vrijwilligers die onder meer vorming geven, kan via een provinciaal beleidsplan tot stand komen. Het is logisch dat ook de Vlaamse Gemeenschap zelf jaarlijks een beleidsplan zou opstellen. Op die manier zou er toch wel wat logica groeien in het ondersteuningsbeleid en ontstaat een platform waarin vrijwilligers kunnen overleggen met verkozenen en ambtenaren.

Kunnen we een Vlaams jeugdsportbeleid verwachten ? Daarin moet het verenigingsleven centraal staan, moet er communicatie met de gemeenten zijn en moet er een logica met beleidsvisie zijn. Het voorstel van decreet kan een discussie terzake aanzwengelen. Het jeugdsportbeleid moet offensief zijn. Kinderen en jongeren moeten in de eerste plaats plezier beleven aan de sport. Dat merk ik niet altijd in de jeugdsportsector. Daar haalt de competitiviteit vaak de bovenhand.

2. Vragen van de leden

De heer André Denys : Ik wil de heer Redig danken voor zijn interessante cijfers. De sportverenigingen zijn het hoogst in aantal, hoewel ze relatief weinig subsidies krijgen. Het privé-initiatief heeft dus op terrein resultaten geboekt.

Ons voorstel wijkt gedeeltelijk af van de logica van de heer Redig. Wij willen op de eerste plaats de sport aan de basis steunen terwijl hij middelen voor de structuren wil voorzien. Wij willen het provinciale jeugdsportwerk niet uitsluiten maar vinden dat dit niveau enkel aanvullend kan zijn voor behoeften die de basis niet zelf kan invullen. Er zullen hoe dan ook meer middelen nodig zijn, maar ze moeten zo efficiënt mogelijk worden gebruikt.

De heer Guy Redig : De middelen worden rigoreus verdeeld. Enerzijds is het belangrijk de bestaande socio-culturele structuren in stand te houden. De jeugdwerkbeleidsplannen hebben terzake resultaten opgeleverd. Anderzijds is er behoefte aan een aanvullend systeem dat projectmatige subsidies voorziet waarmee snel op nieuwe ontwikkelingen kan worden ingespeeld.

Netwerkontwikkeling is niet alleen belangrijk voor grote structuren, maar ook voor kleinere verbanden. Daar moet ook beleidsaandacht voor zijn. Niet alles beperkt zich tot de gemeentegrenzen, het bovenlokale niveau kan een belangrijke aanvulling zijn. De cijfers die ik heb gegeven zijn richtingaangevend. Er wordt echter geen rekening gehouden met kwaliteitsverschillen.

2. Professor Gaston Beunen, Centrum voor Bewegingsexpertise en Sportadvies, KULeuven

1. Toelichting

Vanuit de bekommernis om een kwaliteitsvol jeugdsportbeleid te waarborgen, wil ik de commissie een aantal zaken ter overweging voorleggen. Ik baseer mij daarvoor op de resultaten van de fitness-barometer, gepubliceerd in 1993, een rapport dat een aantal verontrustende feiten heeft blootgelegd (Bijlage 1).

Vanaf 14 jaar, en dan vooral onder de meisjes, is er een duidelijke afvlakking van het fysiek prestatievermogen. Het cardio-respiratorische uithoudingsvermogen daalt bij jongens vanaf 15 jaar en bij meisjes vanaf 12 jaar. Wanneer we deze gegevens vergelijken met cijfers uit Nederland dan merken we onmiddellijk verschillen. Vergelijkingen met cijfers van 10 tot 20 jaar geleden tonen duidelijk aan

dat de hoeveelheid onderhuids vetweefsel is toegenomen. Daarvoor baseren we ons op cijfers van dienstplichtigen en op gegevens uit andere Europese landen. We gaan stilaan dezelfde weg op als de Verenigde Staten. Vooral bij meisjes merken we naast het bovengenoemde nog een afname van enkele andere fitness-karakteristieken. Het bewustte rapport vermeldt ook positieve zaken, maar ik zal enkel de negatieve vermelden.

Cijfers over de sportparticipatie tonen aan dat op twaalfjarige leeftijd één op vijf meisjes buiten de lessen lichamelijke opvoeding minder dan 1 uur fysiek actief is. Op zestienjarige leeftijd stijgt dit tot één op vier of zelfs één op drie. Onder de twaalfjarige jongens zijn dat er maar één op tien en onder de zestienjarigen één op vijf. Op twaalf jaar zijn de helft van de meisjes lid van een sportclub, op zestien jaar daalt dit tot 37 percent. Voor de jongens daalt dit van 65 naar 55 percent. Dit zijn verontrustende trends die hun weerslag zullen hebben op de volksgezondheid en aantonen dat een belangrijke groep adolescenten en pre-adolescenten niet actief zijn in een sportclub.

Vorig jaar werd in Finland een expertenvergadering georganiseerd met de steun van de Europese Commissie. Daar werden een aantal beleidsstrategieën voorgesteld – zowel algemene als specifiek voor jongeren – met de vraag ze uit te voeren in de verschillende lidstaten. Zo wordt gepleit voor een algemene verhoging van de fysieke activiteit, wat ruimer gezien moet worden dan sport, veilige accommodatie voor fietsers en wandelaars, verhoging van het publieke transport, ondersteunen van verenigingen en samenwerking tussen verschillende verenigingen die bijdragen tot meer fysieke activiteit. Voor kinderen stelt men voor het aantal uren lichamelijke opvoeding op school te verhogen en de schoolaccommodatie na de lessen ter beschikking te stellen, met de nodige begeleiding. Men vraagt ook aandacht voor fysieke activiteiten voor minder begaafden en speeltuinen die fysieke activiteit stimuleren.

In dit voorstel van decreet wordt gezocht naar een geïntegreerd beleid. Het is belangrijk dat een poging wordt gedaan ouders en scholen erbij te betrekken, maar ook jeugdverenigingen en -clubs kunnen een belangrijke rol spelen.

In het decreet moet voldoende belang gehecht worden aan een goede pedagogische begeleiding.

Ik heb toch enkele kritische kanttekeningen. Het decreet richt zich te sterk op sportverenigingen. Het is belangrijk om zoveel mogelijk jongeren

fysiek actief te krijgen en te houden. Dit is een probleem in alle ontwikkelde landen, ook bij volwassenen. De sportinstapkaart is te beperkt als promotie.

In artikel 6 van hoofdstuk 1 van het voorstel van decreet zouden de pedagogisch geschoolden uit de scholen als deskundigen moeten toegevoegd worden. Ook de schoolarts is bevoegd voor de jeugdsport, de sportarts behandelt enkel de sporten met risico's en de topsport.

2. Vragen van de leden

De voorzitter : De cijfers spreken voor zich maar zijn heel verrassend.

De heer Hugo Marsoul : Wat zijn de gevolgen van zeer doorgedreven en eenzijdige sportbeoefening op zeer jonge leeftijd ? En hoe reflecteert zich dit op latere leeftijd ? Is eenzijdige sportbeoefening op jonge leeftijd verantwoord ?

Professor Gaston Beunen : Bij zeer doorgedreven en eenzijdige sportbeoefening op zeer jonge leeftijd bestaat het gevaar voor eenzijdige belasting en voor letsels. Dit kan verholpen worden door algemene fysieke training en opleiding. Te eenzijdige sportbeoefening is altijd nefast en houdt biomechanisch en biomedische gevaren in.

De heer Hugo Marsoul : U bedoelt niet dat competitie uit den boze is.

Professor Gaston Beunen : We moeten er internationaal toe komen om een biologische leeftijdsgrens op te leggen. Hierbij is de kalenderleeftijd een slechte maatstaf. Bij een meisje zou die grens bijvoorbeeld twee jaar na de eerste menstruatie kunnen liggen. Indien een leeftijdsgrens bij internationale competities zou worden ingevoerd, zou dit veel problemen oplossen.

De heer André Denys : Ik wist niet dat de cijfers zo slecht waren. Ik heb een bedenking bij de gevaren van de competitiesport. Is het niet zo dat diegenen die aan competitie doen, langer een sport blijven beoefenen ? U pleit voor meer accommodatie als strategie voor meer sportbeoefening. Dit is tegenstrijdig met de huidige evolutie. Er is meer accommodatie maar toch zijn er minder mensen die sport beoefenen. Zijn, naast infrastructuur, de mentaliteit en de levenscultuur niet belangrijker ? Heeft u suggesties op dat vlak ? U verwijst naar de negatieve punten van het voorstel.

Professor Gaston Beunen : Ik heb ook een aantal positieve punten aangehaald. Alleen al het feit dat we er grondig over nadenken is belangrijk.

De heer André Denys : U vindt het niet goed dat de jeugdverenigingen niet in het decreet betrokken worden. Er is al een decreet voor de jeugdwerking, waar men de sport precies heeft uitgelicht. U pleit voor verwevenheid. Is het toch niet beter dat beide decreten apart gehouden worden omwille van de specifieke invalshoek en het organiseren van het beleid en de controle op de besteding van de subsidies ? Het accent ligt hier op fysieke beweging, de voornaamste motor hiervoor zijn toch de scholen, de gemeenten en de sportclubs. Indien de jeugdverenigingen in het verlengde hiervan worden behandeld, verwatert de doelmatigheidscontrole.

Professor Gaston Beunen : Jongeren ziet men nogal eens van de ene sport naar de andere overstappen. Dit is op zich niet slecht. De fysieke conditie en vaardigheden en de achtergrond van een jongere bepalen het zich goed voelen in een sport. Als iemand zich goed voelt en succes heeft binnen competitie, is dit natuurlijk een bijkomende motivatie. Heeft het fysiek actief zijn op 17-18-jarige leeftijd een invloed op het fysiek actief zijn als volwassene ? Dit is het geval voor de extremen : diegenen die weinig actief zijn, zijn dit meestal ook niet op de leeftijd van 30-35 jaar ; diegenen die heel actief zijn, zijn dit meestal ook op de leeftijd van 30-35 jaar.

Met een toename van de leeftijd worden vooral de meisjes minder fysiek actief en minder lid van een sportclub. Indien we de evolutie doorheen de tijd bekijken, zien we dat, zeker bij meisjes, het aantal leden van een sportclub veel groter is dan 50 jaar geleden. Er is dus ook een positieve trend.

De heer André Denys : Spoort het succes van topsporters jongeren aan om fysiek actief te worden ?

Professor Gaston Beunen : Dit blijkt niet uit ons onderzoek. Ik heb echter het gevoel dat deze beeldfunctie zeker een rol speelt.

Ik wil graag dat zoveel mogelijk jongeren fysiek actief zijn, daarom wil ik er andere verenigingen bij betrekken. Voor een heel aantal jongeren is de drempel tot de sportclub veel te hoog.

De heer André Denys : Is dit niet meer het gevolg van een egoïstische mentaliteit dan van een drempel ?

Professor Gaston Beunen : Veel te veel jongeren zijn fysiek niet actief. Er is inderdaad een mentaliteitswijziging nodig. Ik vrees echter dat dit niet alleen via de sportclubs kan gerealiseerd worden.

Eurofit remediëring, een programma dat loopt in samenwerking met Bloso, onderzoekt hoe jongeren tot fysieke activiteit kunnen aangezet worden. Dit programma pleit ervoor de sportzwakke leerlingen te laten identificeren door het medisch schooltoezicht of door de leraar lichamelijke opvoeding. Vervolgens kan er dan naschoolse begeleiding voorzien worden. Het blijft echter een moeilijke opdracht.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik wil nog eens terugkomen op de vraag van de heer Marsoul. Kan men zeggen dat een gerichte opleiding voor een bepaalde sport af te raden is onder een bepaalde leeftijd, dat er in een tweede fase een combinatie kan gebeuren, en dat de volledige gerichtheid op een bepaalde sport nog later komt. Zou men met dit principe geen rekening moeten houden bij het uitwerken van een jeugdsportbeleid ?

Het is goed te streven naar een internationale regelgeving. Maar een jongerenopleiding kan toch niet vermeden worden door competitie te verbieden. Verder geloof ik niet dat de voorbeeldfunctie van topsporters mensen echt fysiek actief heeft gemaakt.

Professor Gaston Beunen : Hierover hebben we weinig informatie. Er is nood aan longitudinale studies. Men zou moeten onderzoeken hoe fysiek actieve kinderen evolueren in hun latere leven. Daarbij moet men aandacht hebben voor persoonlijkheidskenmerken en gezondheidstoestand. Het enige onderzoek dat voorhanden is, is een Oost-Duitse studie die aantoonde dat jonge gymnasten in hun latere leven geen moeilijkheden hadden met de procreatie.

Ik pleit voor een zo breed mogelijke lichamelijke opleiding en fysieke activiteit en dit vanaf zeer jonge leeftijd. Dat begint bij de moeder die de sensorische activiteit van haar baby stimuleert. De kleuterleidster moet ook aandacht hebben voor de groot-motorische vaardigheden en dus niet enkel voor de klein-motorische zoals knippen. Dit moet verdergaan in het basisonderwijs en in de verdere schoolloopbaan. Een te ver doorgedreven en te vroege specialisatie is nefast. Ze houdt het gevaar in dat andere potenties niet maximaal ontwikkeld worden. Bepaalde topsporters zijn trouwens pas op latere leeftijd aan die specifieke sport begonnen.

Hoeveel fysieke activiteit er nodig is voor een optimale gezondheid kunnen we evenmin zeggen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Vanaf welke leeftijd kan men wel beginnen aan een gerichte sportbeoefening ?

Professor Gaston Beunen : Voor de meeste sporten kan dit vanaf tien of twaalf jaar. Voor enkele sporten met een meer doorgedreven techniek, kan men jonger beginnen maar dan mag men zich niet beperken tot die sport alleen.

De heer Kris Van Dijk : De bedoeling van dit decreet is enerzijds een doeltreffend jeugdsportbeleid mogelijk maken, onder meer op financieel vlak en anderzijds meer jongeren ertoe aanzetten om aan sport te doen.

De inspanningen van de sportclubs volstaan hiervoor volgens u niet. Om de fysieke conditie op te drijven speelt het onderwijs een belangrijke rol. In de Verenigde Staten heeft men een schoolsysteem waarbij in de voormiddag cognitieve vakken worden gegeven en de namiddag wordt besteed aan lichamelijke opvoeding en aan creatieve vakken. Zijn er cijfers waaruit blijkt dat de mensen in de Verenigde Staten meer dan in Europa op volwassen leeftijd aan sport blijven doen ?

Professor Gaston Beunen : Ik heb hierover geen concrete cijfers, maar ik heb de indruk dat de daling van de fysieke activiteit met de leeftijd in de Verenigde Staten eenzelfde trend volgt als in Europa. Zwaarlijvigheid is er trouwens een groot probleem. De Surgeon General, de hoogste medische autoriteit, verdedigt er de stelling dat de mensen meer fysiek actief moeten zijn. Het belang van fysieke activiteit is tot nog toe volledig onderschat. Inzake hart- en vaatziekten zou dit bijvoorbeeld een veel belangrijker rol kunnen spelen dan tot nog toe werd aangenomen.

De heer Kris Van Dijk : U had het over de fitness-barometer. Zijn dergelijke metingen ook in het buitenland gebeurd ? De resultaten ervan zouden immers kunnen gelieerd worden aan het onderwijsstelsel.

Professor Gaston Beunen : Ik heb die gegevens voor een aantal Europese landen. Daaruit blijkt dat Vlaanderen lager scoort dan de ons omliggende landen, maar niet in alle opzichten. Er is Europees onderzoek nodig om na te gaan wat de oorzaken zijn van die verschillen. Ze kunnen te maken hebben met het onderwijsstelsel, maar ook met voedingsgewoonten of met het sportbeleid. We missen

dus nog heel wat gegevens. De wetenschappelijke onderbouw laat nog te wensen over.

3. Professor Paul De Knop, professor Yves Vanden Auweele en professor Willy Laporte, projectleiders van het onderzoek "Jeugdgerichtheid in de georganiseerde sport. Onderzoek naar de afstemming van het jeugdbeleid en de jeugdbegeleiding binnen de georganiseerde sport op de wensen en mogelijkheden van de jeugd.", Interuniversitair Onderzoekscentrum voor Sportbeleid, I.O.S., in opdracht van BLOSO, 1996

1. Professor Paul De Knop, Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie, VUB

In mijn uiteenzetting zal ik een verband proberen te leggen tussen ons onderzoek en het voorliggende voorstel van decreet. Ik wil vooral wijzen op het belang van kwaliteitszorg in de sport. Niet enkel de kwantiteit mag worden onderstreept.

Sportpromotie bij jongeren is erg belangrijk. De sportiviteitsgraad bij jongeren boven de dertien jaar gaat immers achteruit. Bovendien vindt een grote drop-out plaats bij de sport in clubverband.

Het jeugdsportbeleid in Vlaanderen is onvoldoende geïntegreerd en het wordt niet genoeg gecoördineerd. Initiatieven van sportclubs, de scholen en de gemeenten beconcurreren elkaar. Van overal wordt gepoogd om de jongeren te ronselen : het kind wordt gedwongen om moeilijke keuzes te maken. Uit een analyse van het sportbeleid blijkt dat coördinatie en samenwerking onontbeerlijk zijn. Vooral omdat sport vandaag voor alles en nog wat wordt ingezet : sport moet de volksgezondheid dienen, er worden pedagogische en psychologische doelstellingen aan sport gekoppeld, de sport wordt gebruikt in het raam van een integratie- en criminaliteitsbeleid. Het wordt hoog tijd dat de middelen worden gebundeld en dat er een globale aanpak tot stand komt.

Idealiter zou sport op school moeten thuishoren. Daar zijn er immers gediplomeerde lesgevers, er is voldoende infrastructuur, er zijn leerplannen en bovendien zijn alle jongeren er bereikbaar. Uit de praktijk blijkt evenwel dat er bijvoorbeeld in heel wat lagere scholen nauwelijks sportinfrastructuur aanwezig is en dat de lesgevers niet gediplomeerd zijn.

De jeugdsport heeft behoefte aan kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole. Meer dan de helft van de sportbegeleiders in Vlaanderen beschikt niet over een

technisch diploma : dit geldt bijvoorbeeld voor 67 percent van de voetbaltrainers voor de jeugd, hoewel de Voetbalbond een eigen opleiding heeft. In bijvoorbeeld Frankrijk kan niemand geld verdienen aan sport zonder een erkend staatsdiploma. Drop-out is vaak een gevolg van teleurstellende ervaringen, alleen daarom al is er behoefte aan kwaliteitszorg. Nochtans zal de jeugdsport het na het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar wellicht financieel nog moeilijker krijgen. Kwaliteitseisen van de overheid worden gekoppeld aan een beperking van de financiële middelen. Na een periode van jeugdsportpromotie, die gericht was op kwantiteit, is er nood aan kwaliteitszorg. Kwantiteit mag niet het enige criterium zijn voor subsidie. Vaak wordt de organisatie van sportactiviteiten geëgitimeerd door een gebrek aan fysieke fitheid, zonder dat evenwel geëvalueerd wordt of deze doelstelling effectief wordt bereikt. Er bestaat een enorme onderlinge concurrentie op het terrein van de jeugdsport, daarnaast is er concurrentie van andere vrijetijdssectoren. De klanten beginnen bovendien kritischer te worden, evenals de medewerkers. Het wordt steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden. Een Integrale Kwaliteitszorg (IKZ) dringt zich dus overduidelijk op (Bijlage 2). Deze IKZ werd onder meer reeds bepleit door het congres Sport 2000, door de Hoge Raad voor Sport en door vertegenwoordigers van het Bloso. Ook in andere sectoren wordt trouwens gestreefd naar IKZ : denk maar aan de gezondheidszorg, het onderwijs, het jeugdwerk, de buitenschoolse kinderopvang enzovoort.

Sportclubs moeten beter ondersteund worden : ze kampen met financiële en infrastructurele problemen, met problemen om jongeren te werven en te behouden, met problemen om begeleiders en bestuursleden te vinden. Een vonnis in Nederland bepaalde dat een turnclub en een begeleider in de fout waren gegaan omdat een ongeval had plaatsgevonden, zonder dat er een gediplomeerde lesgever aanwezig was en omdat de begeleider zich niet als een goede huisvader had gedragen. In Nederland moeten de trainers van de voetbalclubs een diploma hebben. En zelfs keizer Cruyff moet zich in Spanje tevreden stellen met de titel van secundant omdat hij geen diploma bezit.

Uit ons onderzoek naar de jeugdgerichtheid in de georganiseerde sport blijkt vooral het belang van een behoorlijke kwaliteitszorg. Dat vergt echter voldoende financiële middelen en de vraag is wie dat allemaal zal betalen. Positief aan het voorstel van decreet van de heer Denys is dat de overheid meer geld voor de jeugdsport zal vrijmaken. Ook de federaties moeten een duit in het zakje doen : er

moeten niet alleen middelen naar de eersteklasse-spelers gaan, maar ook naar de jeugd. Ook de ouders zouden meer moeten bijdragen. Sport is voor hen thans nog spotgoedkoop.

Alleen al het initiatief voor het voorstel van decreet dat de sportbeoefening bij jongeren wil verbeteren is lovenswaardig. Het is ook positief dat coördinatie tot stand komt tussen de departementen Cultuur, Onderwijs, Volksgezondheid en Preventiebeleid.

Het voorstel van decreet legt ook terecht de nadruk op kwaliteit. Het is goed dat er meer middelen naar de jeugdsport gaan. Dat is echter niet voldoende. Als er keuzen moeten gemaakt worden, is een jeugdsportbeleidsnota onontbeerlijk en die ontbreekt op dit ogenblik. Decentralisatie is uitstekend, want men moet alles regelen op het laagst mogelijke niveau. Men moet zoveel mogelijk lokaal regelen, want uiteindelijk doet de jeugd aan sport in de gemeenten. Rationalisatie en ontzuiling zijn aanbevelenswaardig : er bestaan nu bijvoorbeeld vier turnbonden, terwijl de internationale gemeenschap maar één land erkent. Het aantal federaties moet beperkt worden om de versnippering van de middelen tegen te gaan. Ook wij zijn voorstander van een procedure naar analogie met het jeugdwerkbeleidsplan. De ouders en de federaties moeten mee geresponsabiliseerd worden. Specialististen moeten zich zoveel mogelijk met hun vak kunnen bezighouden. Men mag geen talent vergooien. Het verdicht daarom aanbeveling gemengde opdrachten, gespreid over scholen en clubs, mogelijk te maken voor regenten en licentiaten lichamelijke opvoeding. Op dit ogenblik blijft ten onrechte veel schoolsportinfrastructuur buiten de schooluren onbenut, omdat er geen personeel is voor toezicht en bewaking. Dat is o.m. het geval aan de VUB waar een zwembad, twee sportzalen en andere terreinen onbenut blijven van vrijdagmiddag tot maandagmorgen. Ook de competentie en de knowhow van de gemeenten moeten gebruikt worden.

Er zijn ook enkele negatieve aspecten aan het voorstel van decreet. Wij zijn geen voorstander van de sportinstapkaart naar buitenlands voorbeeld. Zelfs in Denemarken, waar men ermee begon, is dit initiatief geen succes. Slechts 18 percent van de gemeenten participeren. Technisch gaat het om een problematische methode. Het is niet evident dat jongeren op een willekeurig moment mogen instappen in een leerproces dat voor anderen al maanden aan de gang is.

Er moet ook beter samengewerkt worden met de departementen die bevoegd zijn voor het integratiebeleid ten aanzien van migranten, vrouwen en kansarmen.

Het voorstel van decreet moet concreter en duidelijker worden. De vaagheid doet veel actoren ten onrechte afwachtend, weigerachtig of zelfs vijandig tegenover het initiatief staan.

De volgende facetten van het voorstel verdienen een nadere uitwerking. De slaagkansen van het jeugdsportcontract zijn afhankelijk van de grootte van de ter beschikking gestelde middelen. Men moet voldoende geld verzamelen en dit kanaliseren naar de doelgroep jeugd. De overheid moet over kwaliteitscriteria beschikken ten aanzien van de jeugdsport, vooraleer zij geld verstrekt. Een en ander moet aan de praktijk getoetst worden ; een haalbaarheidsstudie is geen slecht idee. Werklozen kunnen zinvol ingeschakeld worden als toezichters voor schoolsportinfrastructuur. Vrijwilligers moeten gevormd en begeleid worden.

Sport en cultuur zijn evenwaardig. Naar analogie met wat voor muziek, dramatische en plastische kunsten bestaat, zou er ook een sportacademie moeten komen. De gemeentelijke muziekacademies bijvoorbeeld behoren tot het Vlaams Deel-tijds Kunstonderwijs. Zij beschikken over decreten en besluiten, die criteria voor subsidiëring omschrijven. Er worden eisen gesteld aan de evaluatie. De vorming wordt gegeven door opgeleide en ervaren mensen. Vooraleer een instrument te kiezen, krijgt men een basisvorming. Helaas beantwoordt de jeugdsport aan het spiegelbeeld hiervan.

Kwaliteit valt nochtans te realiseren in deze sector. Onlangs ontwikkelde de onderzoekseenheid Sociale Bewegingsagogiek van de VUB het Gymkwal-instrument, in opdracht van drie turnfederaties. Met behulp van Gymkwal kan de kwaliteit van turnverenigingen geëvalueerd worden. Hierdoor wordt de bevolking terzake beter geïnformeerd.

2. *Professor Yves Vanden Auweele, Departement Sport- en Bewegingswetenschappen, KU Leuven*

Ik wil het voorstel van decreet als sportpsycholoog bekijken. Maar ik geef eerst aan welke rapporten ik daarbij gebruik. U zal merken dat een aantal topics van vroeger, nu weer aan bod komen.

Het IOS-rapport kwam samen met professor Laporte en professor De Knop tot stand.

In 1992-1993 maakte ik tevens een rapport over medisch verantwoorde sportbeoefening in opdracht van de commissie die daarvoor bevoegd was (Bijlage 3). Die commissie bestaat echter niet meer. Dat is jammer, want ook andere beroepsgroepen zoals kinesitherapie, diëtisten en sportpsychologen waren daarin actief. Op die manier hadden we een ruime kijk op preventie en konden we meer doen dan enkel curatief werken.

Het rapport Position Statement on Children in Sport werd gemaakt voor FEPSAC, de Fédération Européenne de Psychologie des Sports et des Activités Corporelles (Bijlage 4). Daarin worden aanbevelingen gedaan over sport en kinderen. Ik ben verheugd dat het voorstel van decreet in grote mate beantwoordt aan deze aanbevelingen.

Het rapport Studiedifferentiatie voor meerbegaafden op sportgebied beantwoordt de vraag die hier ook al is gesteld, namelijk of competitiesport wel goed is voor kinderen en vanaf welke leeftijd dat mag (Bijlage 5). Daarover krijg ik af en toe klachten binnen. Er doen zich inderdaad problemen voor, maar dat mag men niet overdrijven. Alleszins moet het beleid er mee rekening houden. Dit rapport werd gemaakt in samenwerking met BLOSO.

Op basis van de gegevens in de rapporten heb ik de link naar het voorstel van decreet gelegd. Mij viel op dat er twee doelstellingen aan bod komen: de nadruk op motorische en sporttechnische vaardigheden en de aandacht voor fitheid, gezondheid, preventie en alles wat er mee samengaat. Dit merken we ook aan de sprekers die hier aan bod komen: sportartsen en sporttechnici.

Ik wil er echter twee doelstellingen aan toevoegen, die ook in de onderwijscurricula staan. Het zelfwaardegevoel van jongeren in de sport is belangrijk. Jongeren moeten zich competent voelen, opgroeien naar zelfstandigheid en het gevoel hebben dat ze de situatie onder controle hebben. Ook sociale vaardigheid is belangrijk. Sport is daartoe een uitstekend kanaal. Het zich kunnen inleven, het pro-sociaal gedrag versus agressie, het leren omgaan met winnen en verliezen zijn zaken die niet vanzelf komen. In de sport wordt agressief gedrag echter vaak beloond. We moeten dit fenomeen niet overdrijven, maar het bestaat.

We deden een onderzoek bij jongeren en trainers dat vrij representatief is voor Vlaanderen. Er komen vijf sporttakken aan bod. Voetbal is een nationale sport en is niet aangesloten bij Bloso, daarom ontbreekt dit jammer genoeg in het onderzoek. Maar uit de gegevens blijkt dat 50 percent

van de trainers geen enkel diploma heeft; noch een pedagogisch, noch een licentiaatsdiploma. En 60 percent zegt dat zij geen enkele vorm van bijscholing kreeg of ook niet van plan is daar iets aan te doen. In het programma van de trainersscholen is het aandeel van psychologie en pedagogie trouwens zeer klein.

In het voorstel is sprake van een te sterke specialisering. De vraag is of dit goed of slecht is. De meerderheid zegt dat het aanbod zo breed mogelijk moet zijn. Wij onderzochten ook de eenzijdigheid.

Daaruit blijkt dat 76 percent van de jongeren uit de vijf onderzochte sporttakken hun sport combineren met iets anders. Daarvan combineert 57 percent deze sport met een andere sporttak en 55 percent met een andere vrijetijdsbesteding, bijvoorbeeld muziekschool of jeugdvereniging.

Een andere interessante bedenking is de mate waarin er kan gezapt worden van de ene naar de andere sport. We stelden de vraag of jongeren tevreden zijn met hun sport. We stelden vast dat de tevredenheid toeneemt naarmate men eenzijdig is. Wanneer men één sport beoefent, worden goede lesgevers belangrijker, net als het aantal jaren dat men dezelfde lesgever heeft en de mate waarin men opgenomen is in de groep. De sociale relaties zijn goed wanneer men niet teveel zapt. Het voordeel van zappen is echter het gezondheidsaspect: men oefent bijvoorbeeld andere spiergroepen. Maar sociaal gezien, is zappen nadeliger. Daarom zijn multisportverenigingen interessant.

Het is ook belangrijk dat iemand begaafd kan zijn in een bepaalde sport, ook kinderen en jeugd. We mogen kinderen de kans niet ontnemen beter te worden in een bepaalde sporttak. Uitwassen moeten wel vermeden worden.

Over de sportinstapkaart wordt in het voorstel van decreet gesteld dat dit een manier is om kinderen bewuster voor een bepaalde sport te doen kiezen. Ik geloof niet dat men op jonge leeftijd al een bewuste keuze maakt, kinderen komen in contact met een bepaalde vereniging via hun ouders of via de leraar lichamelijke opvoeding. Een deel van de sportpromotie-inspanning zou op deze groepen gericht moeten zijn.

Ik geloof wel dat we kinderen de mogelijkheid moeten bieden van sport te veranderen, want op een bepaald moment gaan ze de keuze van hun ouders in vraag stellen. Als ze willen zappen moeten we ze wel die mogelijkheid bieden omdat dat aansluit bij hun normale psychologische ontwikke-

ling. In dergelijke gevallen vind ik drop-out helemaal niet erg. Soms kiezen ze echter opnieuw voor dezelfde sport. Uiteindelijk wordt drop-out in één derde van de gevallen veroorzaakt door begeleidingsproblemen. Een derde wil zich gewoon anders oriënteren.

Ik ben voor ouderverenigingen, maar vind dat gedifferentieerd moet worden. De voorgestelde maatregelen zijn te lineair : iemand die sport als recreatie beoefent moet anders aangepakt worden dan iemand die aan competitie doet. Bovendien zijn er verschillende ontwikkelingsfasen in een sportcarrière. Het begint met de initiatie- of instapfase waarin jongeren, gestimuleerd door hun ouders aan sport gaan doen. Daarna volgt de ontwikkelingsfase tijdens dewelke de verwachtingen van de ouders en trainers veranderen. De onderlinge verhoudingen veranderen tijdens die fase want competitie zorgt voor concurrentie. Daarna volgt de perfectioneringsfase die voor een deel van de jeugd belangrijk is. De laatste fase is de drop-out of afbouwfase. Leeftijdsgrenzen zijn arbitrair omdat men in bepaalde sporttakken al op jonge leeftijd de top bereikt.

In mijn klinische praktijk heb ik al een vijftigtal jongeren begeleid. Vaak vertoonden die gedragsproblemen als woede-uitbarstingen en agressief gedrag. In sporten waar met gewichtscategorieën wordt gewerkt, merkt men vaak problemen als anorexia of vreetbuien. De kinderen worden helaas niet altijd adequaat begeleid zodat ook relatieproblemen ontstaan met de leeftijdsgenoten en met anderen. Vaak krijg ik atleten die af te rekenen hebben met inferioriteitsgevoelens, die zich uiten in depressie, zelfmoordneiging en angst. Andere problemen, die ik behandel, hebben te maken met kindermishandeling en overdreven trainingen.

Kinderen moeten vaak school en sport met elkaar combineren. Omdat er soms tot 20 uur per week wordt getraind dringt een creatieve regeling voor de combinatie sport en studie zich op, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van één van beide. Sport kan men enkel op jeugdige leeftijd beoefenen en daarom mogen we getalenteerde jongeren die kans niet afnemen op voorwaarde dat ze goed begeleid worden.

Ik heb trouwens een video meegebracht om duidelijk te maken hoe het er bij de begeleiding van zeer jonge kinderen soms aan toe gaat. De ouders leggen hun wil op en bekommeren zich in feite niet om wat de kinderen willen en zoeken in hun sport. Het gaat om een video die door de RTBF werd

opgenomen tijdens trainingen van motorcrossertjes van ongeveer vijf jaar oud.

– *De aanwezigen bekijken de RTBF-video*

Uit ons onderzoek bij sportverenigingen blijkt dat 90 percent van de ondervraagden zeer tevreden zijn over hun club. Een aantal jongeren zegt zo nu en dan ontevreden te zijn, onder meer door een gespannen relatie met de trainer. Dit zou een vertekend beeld kunnen zijn : een kind spreekt niet gemakkelijk over iets negatief in een relatie. Een percent van de ondervraagden voelt zich altijd slecht in de sportclub. De problemen van jongeren in de sportverenigingen mag men dus niet overdrijven, maar toch zijn er problemen. De eerste reactie van een kind hierop is minder naar de training gaan en uiteindelijk volledig wegblijven. Deze drop-out is niet slecht : het is pas als een kind in een situatie komt dat het niet kan afhaken door druk van de ouders, dat misbruik ontstaat.

Vandaar ons pleidooi voor een meer gedifferentieerde aanpak, onder andere op het gebied van subgroepen van jongeren, soorten sportbeoefening en fasen in de carrière. De bestaande structuren moeten maximaal benut worden : niet alleen de leerkracht lichamelijke opvoeding, maar ook de PMS-vertegenwoordigers kunnen psychologische problemen detecteren en goed werk leveren in het kader van de gemeentelijke contracten.

3. *Professor Willy Laporte, Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding, UGent*

Ik ben geen pedagoog, maar spreek hier wel vanuit pedagogisch standpunt. Er zijn oneindig veel soorten sport : naast de bekende vormen zoals competitie- en recreatiesport spreekt men ook over lust- en pleziersport en cosmetische sport. De jeugd doet meer aan vrije sport dan aan sport in clubverband. Dit is een belangrijk gegeven, omdat het uitgangspunt van het decreet is dat we via de club jongeren zover kunnen krijgen om veiliger en langer aan sport te doen. De commerciële sportsector is een nieuw verschijnsel en lokt ook kinderen. Hiertegen moeten we ons wapenen vanuit pedagogisch standpunt.

Omdat ouders en familieleden vaak sport bij hun kinderen introduceren, moeten ze goed voorgelicht zijn over de kwaliteit van de sporten. De ouders moeten hun kinderen stimuleren tot verantwoorde sportbeoefening. Vrienden zorgen ervoor dat de kinderen zich goed voelen en dat ze in een club blijven of eruit stappen. Drop-out heeft bijgevolg niet alleen te maken met de louter sporttechnische

kant van de sportvereniging. Ook de media oefenen een grote invloed uit, maar ze zijn helaas weinig pedagogisch ingesteld : ze denken alleen aan de sensationele kant van de sport. Daardoor krijgen kinderen vaak een slecht voorbeeld te zien en zijn ze niet in staat een oordeel te vellen.

De overheid moet waardevolle sporten stimuleren. Dit zijn de sporten die de persoonlijke ontplooiing, de emancipatie en de gezondheid stimuleren en moreel verantwoord zijn (Bijlage 6). De overheid moet regelend optreden ten aanzien van gevaarlijke sporten, agressie-inducerende sporten en bepaalde sportmilieus. Tot voor kort was de sport enkel gericht op volwassenen. Pas zeer recent wordt sport op maat van de kinderen gebracht : zo is minisport ontstaan dat aangepast is aan de behoeften van de kinderen. De overheid zou cosmetische sport voor kinderen moeten verbieden.

In een Nederlands onderzoek werden de verschillende vormen van sportbeoefening geëvalueerd op grond van hun waarde voor de individuele ontplooiing, sociale integratie, gezondheid en actieve ontspanning. Hieruit blijkt dat topsport op het gebied van die waarden niet hoog scoort. Topsport vervult weliswaar een voorbeeldfunctie maar het effect daarvan is slechts tijdelijk. Deze voorbeeldfunctie ebt weg bij het verdwijnen of minder presteren van de topfiguur.

Ook fitness is in deze tabel opgenomen. Deze sport scoort niet zo hoog voor sociale integratie of voor individuele ontplooiing, maar wel voor fitheid en gezondheid.

De school speelt een belangrijke rol voor diegenen die door hun ouders niet gestimuleerd worden tot sport. Dat is vooral het geval voor de financieel zwakkere milieus. De eindtermen sluiten goed aan bij de waarden die door de psychologie in de sport worden geïdentificeerd, zoals zo pas is gebleken. Eindtermen zijn ondermeer de ontwikkeling van motorische competentie, de ervaring van bewegingsactiviteiten vanuit verschillende invalshoeken en motivaties, de kennismaking met een gezonde levensstijl, de ontwikkeling van het zelfconcept en van sociale attitudes. Met verschillende invalshoeken en motivaties verwijst men naar het feit dat de ene sport waardeert als iets om van te genieten, terwijl de andere er hard voor wil werken. In de school moet men ontdekken vanuit welke motivatie men aan sport wil doen. De lessen lichamelijke opvoeding kunnen niet rechtstreeks bijdragen tot de fysieke ontwikkeling. Ze kunnen wel helpen om een gezonde levensstijl te ontwikkelen.

De rol van de school beperkt zich niet tot het vak lichamelijke opvoeding. Er is ook de zogenaamde sport op school. Misschien moeten we daar meer de nadruk op leggen. De drempel voor sport is op school lager dan in een club. Sport op school kan daardoor vrije sportbeoefenaars laten kennismaken met sportclubs.

Op het einde van ons onderzoek hebben we ook een aantal duidelijke aanbevelingen geformuleerd. Wij geven er de voorkeur aan om de evaluatie van jeugdsport over te laten aan de gemeenten, zoals dat door het decreet wordt bepaald. De federaties zouden dat ook kunnen doen, maar op dit ogenblik laat hun contact met de clubs veel te wensen over. De federaties kunnen niet eens zeggen hoeveel jeugdleden ze hebben. Ze maken geen onderscheid tussen jongeren en volwassenen. De clubs kunnen dit wel, maar slechts tot op een zekere hoogte. We pleiten voor een degelijk ledenbestand, zodat de jongeren bereikbaar zijn.

De overheid moet niet alleen instaan voor de evaluatie, maar moet ook incentives geven, zoals bijvoorbeeld de invocering van een kwaliteitslabel. De wedstrijden moeten aangepast worden aan kinderen en jongeren, wat reglement, terreinen en aard betreft. De jeugdtrainers moeten opgeleid en bijgeschoold worden. Ze moeten niet enkel sporttechnisch geschoold zijn, maar ook sportpedagogisch. Aangepaste methodieken en een aangepaste omgangsstijl zijn noodzakelijk.

De ouders moeten investeren in kwaliteit. De school, de ouders, de club, de gemeente en de gemeenschap moeten samenwerken. Ten slotte wil ik nog opmerken dat kinderen van drie jaar de kans moeten krijgen om te spelen in speeltuinen. Als ze dan toch sport doen, dan mag dat niet in clubverband gebeuren.

4. *Vragen van de leden*

De heer André Denys : Professor Vanden Auweele wees er terecht op dat een aantal waarden zoals zelfwaardegevoel, sociale vaardigheden en gedrag niet vermeld staan in het decreet. Hij pleit voor een meervoudige invalshoek. Zal het decreet wel efficiënt zijn als de invalshoek zo breed is ?

De cijfers over het combineren van verschillende sporten hebben me overtuigd. Het ging blijkbaar om een vals probleem en de sportinstapkaart heeft ook nadelen. Ik ben bereid mijn voorstel over een sportinstapkaart te laten vallen. Deze kaart had een dubbel doel. Enerzijds is er het sociale aspect, namelijk dat jongeren zo de kans krijgen gratis van

verschillende sporten te proeven. Daarnaast wilden we de jongeren er ook toe aanzetten tot verschillende sporten toe te treden. Dat gebeurt blijkbaar nu al. Professor De Knop pleit voor een sportacademie. Dat is voor mij echter een modewoord. De vergelijking met de kunstacademies gaat niet op : de situatie is anders. Bij de oprichting van de kunstacademies bestond er niets in de kunstonderwijssector, maar in de sport bestaan er wel al de sportverenigingen, gemeentelijke sportdiensten en de scholen. Een sportacademie zou extra middelen opslorpen. Daarom kan men beter werken via de bestaande kanalen in plaats van een nieuwe structuur op te richten.

De heren professoren pleiten voor meer differentiatie in het sportbeleid. Is het echter aangewezen om in een kaderdecreet reeds te differentiëren tussen verschillende sporttypes en tussen competitie-sport en recreatieve sport ? Is het niet beter daarmee te wachten tot bij de praktische uitvoering ?

Kwaliteit omschrijven is niet eenvoudig. De heer De Knop heeft een evaluatie gemaakt voor de sporttak turnen. Is het mogelijk om een en ander meetbaar te maken ? Dat zou de controletaak voor federaties en overheid aanzienlijk vereenvoudigen.

Professor Yves Vanden Auweele : De trainer of begeleider moet aandacht hebben voor sociale vaardigheden. Reeds tijdens de opleiding van deze mensen moet dit worden gestimuleerd. Bij de evaluatie moet er rekening mee worden gehouden.

De heer André Denys : Controle over jeugdsport is wenselijk, maar niet eenvoudig. U stelt een verruiming van de invalshoek voor : is dit dan nog wel controleerbaar ?

Professor Yves Vanden Auweele : Als deze verruiming niet wordt ingebouwd in het gemeentelijke convenant of in de opleiding van jeugdtrainers, dan zal het er ook wel niet van komen. Vanzelfsprekend is dat op zich niet voldoende, zoals blijkt in het onderwijs : een en ander staat in de eindtermen, maar de vraag is uiteraard wat er in de praktijk mee gebeurt.

Professor Willy Laporte : De eindtermen moeten worden toegepast. De inspectie moet hierop toezien. We kennen uiteraard allemaal de lijdensweg die de eindtermen meemaken.

Professor Yves Vanden Auweele : Ik zie de suggestie van de instapkaart niet zo negatief als dat u het voorstelt.

De heer André Denys : Tijdens een voorgaande hoorzitting klaagden clubs en federaties over de moeilijkheden van de instapkaart voor de praktische organisatie.

Professor Yves Vanden Auweele : Sportpromotie is belangrijk, maar misschien moeten andere middelen worden ingezet dan de instapkaart. Anderzijds moeten kinderen rond de leeftijd van 13, 14, 15 jaar de kans krijgen om zich te heroriënteren. Op die leeftijd weten ze immers zelf al wat ze willen. Het zou dan ook goed zijn als ze dan in contact kunnen komen met een ruim sportaanbod. Misschien zou een heroriënteringskaart een gepaste oplossing zijn. De leeftijd van 6, 7 jaar is echter te vroeg voor een instapkaart. De kinderen worden dan immers door de ouders naar de sportclub gestuurd.

Professor Willy Laporte : Ik denk niet dat de clubs tevreden zijn met de instapkaarten. In Vlaanderen is het meestal niet mogelijk om binnen eenzelfde club van sporttak te veranderen. Misschien kunnen we ons spiegelen aan het voorbeeld van bijvoorbeeld Duitsland of Nederland, waar er omnisportclubs bestaan. Het privé-initiatief speelt hier uiteraard een belangrijke rol.

De heer André Denys : Uw idee sluit aan bij de academiagedachte.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Het is belangrijk dat kinderen op latere leeftijd een overstap kunnen maken. In onze gemeente werd door tienjarige kinderen weinig gebruik gemaakt van de instapkaart. Ik denk echter dat een instapkaart op latere leeftijd meer succes zou hebben.

De heer André Denys : Sommige sportleiders, bijvoorbeeld van de wielersport, klagen erover dat competitie pas mogelijk is vanaf 12 jaar. Daardoor zouden ze veel potentiële leden verliezen, die aangetrokken worden door sporten waarin wel wedstrijden mogelijk zijn op jongere leeftijd. Kan de leeftijdsgrens een handicap zijn bij ledenwerving ?

Professor Yves Vanden Auweele : Op jongere leeftijd zijn het niet de kinderen, maar de ouders die kiezen. De jongeren nemen op de leeftijd van 12 of 13 jaar dan zelf het initiatief om af te haken.

Professor Paul De Knop : Niet de wetenschappers maar de beleids mensen moeten een beleid uitstippelen.

De sportinstapkaart zorgt praktisch voor heel wat problemen. In binnen- noch buitenland is deze kaart een succes. De instapkaart moet de jongere

de mogelijkheid geven om van verschillende sporttakken te proeven alvorens te kiezen. Idealiter zou dit evenwel de taak van de school moeten zijn. De school vervult deze taak echter allerm minst. Wellicht zou het aangewezen zijn dat de scholen samenwerken met de gemeentes die infrastructuur en know-how ter beschikking kunnen stellen. In Amsterdam loopt bijvoorbeeld het project Jeugd In Perspectief waarbij sportverenigingen en scholen uitstekend samenwerken. De leerkrachten treden er op als begeleiders voor sporttrainingen die op school door geschoolde lesgevers van de clubs worden gegeven. Daarna gaan de leerlingen met hun leraar naar een training in de club. Er wordt zo een band gelegd tussen sport binnen en buiten de school.

Professor Paul De Knop : De overheid moet keuzen maken, meer bepaald door te investeren in de jeugd. Hoe dit beleid precies moet uitgevoerd worden, kan men het best aan de gemeenten overlaten. Zij kunnen opteren voor een sportacademie of voor samenwerking met de bestaande verenigingen op basis van kwaliteit. In de huidige situatie is dit niet altijd het geval. Sportkampen zijn bijvoorbeeld vaak een goedkope vorm van kinderopvang. Op dit ogenblik wordt er ongeveer 1,7 miljard frank aan jeugdsportbeleid besteed, zonder de miljoenen frank van de gemeenten mee te rekenen. Daar staat echter geen enkele kwaliteitseis tegenover

De heer André Denys : Het nastreven van kwaliteit kan zoveel eisen met zich meebrengen dat het beleid zeer bureaucratisch wordt. De discussie destijds over het jeugdwerkbeleidsplan heeft dit aangetoond. Van bovenuit werden een overvloed aan kwaliteitsnormen opgelegd. Hoe kan men kwaliteit met eenvoud combineren ?

Professor Paul De Knop : Kwaliteit is perfect definieerbaar. Ik pleit voor integrale kwaliteitszorg in het jeugdsportbeleid. Wat kan voor de buitenschoolse kinderopvang, het onderwijs en het welzijn in het algemeen, moet ook ten aanzien van de jeugdsport haalbaar zijn.

Men kan kwaliteit benaderen vanuit een ideaalbeeld. Inzake jeugdsport denken velen dan aan de jeugdwerking van Ajax Amsterdam. Voorts kan men een productbenadering hanteren. De mate waarin een gewenst kenmerk al dan niet aanwezig is, is objectief meetbaar.

De heer André Denys : Ik ben op zoek naar een concrete oplossing om overheidssubsidies afhankelijk te maken van een kwaliteitsbenadering. Kan men dit in een beperkt aantal regels, bijvoorbeeld een tiental, formuleren ?

Professor Paul De Knop : Mijn model is complex omdat de materie zelf dat is.

Men kan kwaliteit ook benaderen vanuit de klant, zoals men dit nu doet voor de televisie. Hiervoor is marketing nodig. Verder kan kwaliteit vanuit de producent benaderd worden. Voldoet men al dan niet aan van tevoren opgestelde technische normen inzake sportmateriaal ? Ten slotte is er de waardenbenadering. Welke prijs-kwaliteitverhouding streeft men na ? Dat hangt af van het bedrag dat men bereid is te investeren.

Voor het turnen hebben wij dit model geconcretiseerd in Gymkwal. Zowel de factoren trainingen, trainers, accommodatie, organisatie als financiën komen aan bod. Op die manier kan kwaliteit effectief gemeten worden. Het rapport werd reeds aan de federaties voorgelegd. Zij moeten gedurende één jaar één personeelslid vrijstellen om een kwaliteitsgids voor de verenigingen op te stellen en controles uit te voeren.

Ik ben voorstander van het meten van de kwaliteit aan de hand van een score in cijfers. Dan kan men de scores vergelijken. Wie te laag scoort zal verbeteren of zal de deuren moeten sluiten. Het toekennen van overheidsgeld moet hiervan afhankelijk worden gemaakt. De gemeenten zijn overigens niet verplicht hieraan mee te doen. Men kan net zo goed alles aan het privé-initiatief overlaten, maar dit wordt dan uiteraard niet betaald door de overheid.

Mevrouw Kathy Lindekens : Professor De Knop zegt dat velen in het jeugdwerk van Ajax Amsterdam een ideaalbeeld zien.

Professor Paul De Knop : Dat is een feit, al ben ik zelf een andere mening toegedaan.

Mevrouw Kathy Lindekens : Het is inderdaad alleen een ideaalbeeld voor wie naar topsport streeft, maar niet inzake waarden.

Professor Paul De Knop : U heeft voor honderd procent gelijk. In ons systeem wordt allereerst gevraagd naar de missie van de verenigingen. Die doelstelling kan recreatief of competitief zijn, of beide tegelijk.

Mevrouw Kathy Lindekens : Is het aan te bevelen dat beide doelstellingen tegelijkertijd worden nagestreefd in dezelfde vereniging ?

Professor Paul De Knop : Die keuze moeten wij aan de clubs overlaten. De overheid moet natuur-

lijk ten aanzien van haar beleid haar eigen keuze maken.

Mevrouw Kathy Lindekens : Iedereen lijkt voorstander te zijn van het actief betrekken van de ouders. Door de band zijn het echter vooral zij die hun kinderen verder drijven dan wat nog leuk is en dan hoeft het niet eens zo extreem te zijn als in het filmpje. Kinderen moeten zichzelf kunnen zijn.

Professor Paul De Knop : Ik merk in elk geval als ouder dat ik niets te zeggen heb in de sportverenigingen waarvan mijn kinderen lid zijn. Ik moet mij beperken tot het betalen van het lidgeld.

Mevrouw Kathy Lindekens : Hoe moeten de ouders volgens u dan participeren ?

Professor Paul De Knop : De ouders moeten geïnformeerd worden over de doelstellingen en de kwaliteit van de club. Verder moeten zij kunnen participeren zonder zich in de plaats van het bestuur van de vereniging te stellen. Dit kan langs een ouderbijeenkomst, een informatiebrochure en een afvaardiging van de jeugd en de ouders bij het bestuur. Zo kunnen zij hun stem laten horen.

Professor Paul De Knop : Dat is een noodzaak omdat het kadertekort kan opgelost worden dankzij de ouders. Hun inspanningen moeten wel gekanaliseerd worden, een ouder kan bijvoorbeeld geen coach zijn. Nu hebben ze eigenlijk geen inspraak.

Professor Yves Vanden Auweele : De meeste klachten van kinderen gaan over de onverschilligheid van hun ouders. In uw poging de oudervereniging te veralgemenen zal u daarmee ook geconfronteerd worden. Het aantal ouders dat echt bij het beleid van een club betrokken is bedraagt maar 3 of 4 percent.

Als kinderen eenmaal goed worden, zijn de ouders er wel en gaan ze zich ook meteen bemoeien. De trainer wil ze dan het liefst vermijden en vergeet daarbij dat kinderen 's avonds thuis door hun ouders beïnvloed worden. Bij een conflict gaan ze steeds naar de ouders luisteren. In de tennisschool hebben we het enthousiasme van de ouders gekanaliseerd en gericht op die zaken die zij aankunnen zoals emotionele opvang, voeding of preventie van rugklachten. De ouders vonden dit heel waardevol.

Mevrouw Kathy Lindekens : Dat wordt toch wel begeleid gedaan ?

Professor Yves Vanden Auweele : De ouders worden verplicht mee te werken.

Professor Paul De Knop : Wat uiteraard gemakkelijker is in het geval van topsport.

Professor Yves Vanden Auweele : Vandaar ook mijn pleidooi voor differentiatie.

Professor Willy Laporte : Veel hangt ook af van het waardeoordeel van de ouders over de sport. Het is belangrijk hen te informeren over wat sport extra kan bieden behalve prestaties. Contact tussen ouders en trainers kan veel oplossen.

Mevrouw Kathy Lindekens : U heeft mij overtuigd.

Is drop-out bij jongeren in bepaalde gevallen niet het gevolg van de onwil van de ouders om hun kinderen naar de club te brengen ?

Professor Paul De Knop : Wij zeggen niet voor niets dat het voor kinderen belangrijk is goede ouders te kiezen. Bepaalde islamitische migrantenmeisjes zijn geïnteresseerd in sport maar krijgen van thuis uit geen toestemming. Ook bij de autochtone bevolking speelt dit inderdaad een rol. De belangrijkste reden van drop-out is echter de overgang van het lager naar het secundair onderwijs.

Professor Willy Laporte : De draagkrachtfactoren zijn belangrijker dan de draaglastfactoren. Argumenten als gebrek aan tijd zijn eigenlijk maar drogredenen in vergelijking met het al dan niet gemotiveerd zijn.

De heer André Van Nieuwerkerke : Zoals altijd wordt veel van het onderwijs verwacht. Dat is echter gefixeerd op intellectuele ontwikkeling. Daar moeten we op inwerken. Kunnen we de leerplannen van het basis- en het secundair onderwijs niet beïnvloeden door het probleem te benaderen vanuit het aspect gezondheidsopvoeding ?

Professor Willy Laporte : Uw voorstel is goed maar nogal beperkt. Gezondheidsopvoeding is de verantwoordelijkheid van de hele school. Lichamelijke opvoeding speelt daarin een rol maar moet veel ruimer gezien worden : ze heeft ook nog een sociale component en speelt een rol bij de persoonlijkheidsontwikkeling.

De heer Hugo Marsoul : Professor De Knop heeft in 1992 een boek gepubliceerd met als titel : Sportclubs investeren in jeugd. Op weg naar een verantwoord jeugdsportbeleid. Heeft u nog steeds de indruk dat u staat te preken in de woestijn ? Is er al een zekere evolutie merkbaar of is de situatie intengendeel nog erger dan vijf jaar geleden ? Het voor-

stel van de heer Denys is een belangrijke stap, maar misschien zet hij die ietwat te overhaast. Moeten we niet van verder vertrekken en op basis van wat tijdens de hoorzittingen naar boven is gekomen een verantwoord concept proberen te ontwikkelen ?

Professor Paul De Knop : Ik heb geen onderzoek gedaan over de situatie vóór en na 1992. Ik kan hier dus alleen maar een aantal vaststellingen geven. Toen ik recent deelnam aan een discussie over jeugdsportbegeleiding op het kabinet van minister Martens, was het alsof de jeugdsport werd begraven. Jeugdbegeleiding zou onmogelijk zijn, er is de demotivatie, enzovoort. Bepaalde voetbalverenigingen schaffen hun jeugdelftallen zelfs af en werken niet met gekwalificeerde personen. De evolutie lijkt in de omgekeerde richting te gaan, maar ik heb de indruk dat de sfeer nog niet zo negatief is. De vrijheid van het kind is heel belangrijk en kwaliteit trekt nog altijd aan.

Het voorstel van de heer Denys komt volgens mij op tijd. De overheid moet ondersteunend optreden en federaties moeten hun eigen werking evalueren. Er moet meer geïnvesteerd worden in de jeugd. Ouders moeten nauwer betrokken worden en op hun verantwoordelijkheden gewezen. Ik ben het op dat vlak volledig eens met de heer Denys.

Wanneer moet een decreet ingediend worden ? Ik weet niet of het goed is om eerst aan de bomen te schudden en dan tot een consensus te komen of eerst een consensus te bereiken en dan pas naar buiten te komen. Iedereen is het er wel over eens dat er dringend werk moet gemaakt worden van een kwaliteitsvol jeugdsportbeleid. Hoe dit moet gebeuren weet ik niet.

De voorzitter : U heeft in één woord de kern van het probleem aangegeven : investeren. Investeren kost geld. Waar zal men dit vandaan halen ?

De clubs zoeken een uitweg, onder andere door het optrekken van de lidgelden voor bestuursleden, wat tot gevolg heeft dat de bestuursleden ontslag nemen. We zijn het allen eens over de filosofie, de centen zijn echter het probleem. U heeft de vinger op de wonde gelegd.

Professor Willy Laporte : Een deel van het probleem zou opgelost worden als de sportclubs zich samenvoegen : ze zouden dan meer lidgeld innen en meer competente personen kunnen aanstellen.

Professor Yves Vanden Auweele : Onderzoek wijst uit dat de trainer de centrale persoon is die het moet waarmaken op het terrein en die het contact legt met de jongeren. Vanuit het beleid moet de nodige kwaliteitseisen gesteld worden aan de trainer.

De voorzitter : De trainer is vaak een vrijwilliger.

Professor Paul De Knop : Ik weiger een doemdenker te zijn en bekijk alles positief. Investeren is niet alleen een zaak van geld. Ouders kunnen op allerlei manieren hun handen uit de mouwen steken. Ze doen dit echter alleen als ze gerespecteerd en betrokken worden en als men hen verantwoordelijkheid geeft. Ze eisen dan wel kwaliteit. In het verleden is de sport misschien teveel gedemocratiseerd : wat gratis verstrekt wordt, wordt immers niet gewaardeerd. De gemeenten moeten kwaliteitseisen stellen.

Het geld van sportclubs wordt vaak zeer eenzijdig gebruikt voor de topspelers. Dat kan niet. De tennisfederatie probeert hier iets aan te doen : de naam van de trainer komt op de affiches van sportevenementen mits hij zich jaarlijks bijschoolt. Kwaliteit is niet enkel gebaseerd op geld.

De voorzitter : Ik wil geen zwartkijker zijn. Ouders willen inderdaad iets doen als hun kinderen klein zijn, maar het is niet gemakkelijk hen te motiveren eens de kinderen de leeftijd van 14 of 15 jaar hebben bereikt. Jongeren hebben dan trouwens niet graag meer dat hun ouders nog mee komen.

Professor Paul De Knop : Dan zijn de jongeren oud genoeg om zelf betrokken te worden bij de werking.

De voorzitter : Dat doen de clubs nu al, precies omdat ze het zo moeilijk hebben.

De heer André Denys : We kunnen dan ook kwaliteit niet verplichten maar wel stimuleren door het geven van subsidies, anders zullen we botsen met de bestaande situatie. Vandaag zijn hiervoor een aantal nuttige suggesties gegeven.

De verslaggever,
Marino KEULEN

De voorzitter,
Louis BRIL

BIJLAGE 1
EUROFIT-BAROMETER 1993

EUROFIT-BAROMETER 1993

**Onderzoek in opdracht van het Vlaams Commissariaat-generaal
voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling,
de Sport en de Openluchtrecreatie
(Blosso)**

**G. Beunen
J. Borms
J. Lefevre
J. Vrijens
B. Vanreusel
H. Van der Aerschot**

1993

**Interuniversitair Onderzoekscentrum voor Sportbeleid
(IOS)**

**Samenwerkingsverband tussen de Universitaire Instituten voor
Lichamelijke Opvoeding van de U. Gent, de V.U. Brussel en de
Faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie van de
K.U. Leuven**

3.4.2. Aantal uren sportbeoefening per week

		AANTAL UREN SPORTBEOEFENING/WEEK				
leeftijd		< 1 uur	1-3 uur	3-6 uur	> 6 uur	
12 jaar	1990	21	39	29	11	100%
	1993	18	37	24	21	100%
13 jaar	1990	26	28	30	16	100%
	1993	25	29.5	24	21.5	100%
14 jaar	1990	22	32	31	15	100%
	1993	36	23	21	20	100%
15 jaar	1990	26	27	26	21	100%
	1993	34	27	23	16	100%
16 jaar	1990	18	26	30	26	100%
	1993	25	25	25	25	100%
17 jaar	1990	20	30	30	20	100%
	1993	29.5	25	23	22.5	100%

Tabel 7 : Vergelijking 1990-1993 van het aantal uren sportbeoefening per week door Vlaamse meisjes van 12 tot 18 jaar, uitgedrukt in percentages.

Voor de interpretatie van de cijfers voor sportbeoefening is het belangrijk te weten dat de lesuren LO niet in de berekening werden opgenomen. De interessantste vergelijking is hier de verhouding tussen diegenen die minder dan 1 uur per week sporten en diegenen die meer dan drie uur per week sporten. Drie uur per week sportparticipatie zou een garantie moeten zijn voor voldoende fysieke activiteit waarvan positieve effecten mogen worden verwacht.

Voor de 1993-enquête komt tot uiting dat bij de 12-jarigen ongeveer 1 meisje op 5 minder dan 1 uur per week aan sport doet. Bij de 13-jarigen stijgt dit tekort aan sportbeoefening tot 1 op 4 en bij de 14- en 15-jarigen zelfs tot 1 op 3. Deze negatieve trend buigt zich lichtjes om voor de 16-jarigen (1 op 4), maar zet zich terug door voor de 17-jarigen (\pm 1 op 3). Positief is dat ongeveer de helft van de 12-, 13-, 16- en 17-jarigen meer dan drie uur per week aan sport besteedt. De 14- en 15-jarigen scoren ook hier slechter. Vergelijken met 1990 is er vanaf de leeftijd van 14 jaar een opvallende stijging van het aantal meisjes dat minder dan 1 uur per week sport en een daling van het aantal meisjes dat minstens drie uur per week sport beoefent.

3.4.3. Wijze van sportbeoefening

		WIJZE VAN SPORTBEOEFENING			
leeftijd		Club	School/informeel	Niet	
12 jaar	1990	48	48	4	100%
	1993	51.5	45	3.5	100%
13 jaar	1990	41	52	7	100%
	1993	40	52	8	100%
14 jaar	1990	41	53	6	100%
	1993	32.5	50	17.5	100%
15 jaar	1990	41	49	10	100%
	1993	39.5	47.5	13	100%
16 jaar	1990	34	58	8	100%
	1993	43.5	44	12.5	100%
17 jaar	1990	37	55	8	100%
	1993	35	48	17	100%

Tabel 8 : Wijze van sportbeoefening door Vlaamse meisjes van 12 tot 18 jaar, uitgedrukt in percentages.

De interessantste vergelijking is hier de verhouding tussen de uitersten: sportbeoefening in clubverband versus in het geheel niet sporten.

In 1993 is sportbeoefening in clubverband het sterkst bij de 12-jarige (51.5%) en zwak bij de 14-jarige meisjes (32.5%). Van 12 tot 14 jaar daalt de sportbeoefening in clubverband aanzienlijk (met bijna 20 %). Bij 15- en 16-jarigen is er opnieuw meer interesse (39.5 en 43.5 %), maar voor 17-jarigen is er terug een daling (35 %). Enigszins verrassend is de hoge score voor 16-jarige meisjes. Voor de niet-sportsters geldt dit verloop in spiegelbeeld. Hun percentage ligt het laagst voor de 12-jarigen (3.5%) en het hoogst voor de 14-jarigen en 17-jarigen (17.5 en 17 %) (zie figuur 1).

Vergeleken met 1990 valt vooral op dat het aantal niet-sportsters bij de 17-jarigen is verdubbeld en bij de 14-jarigen zelfs verdriedubbeld. Voor de overige leeftijdsgroepen zijn de verschillen merkkelijk kleiner.

3.5.2. Aantal uren sportbeoefening per week

		AANTAL UREN SPORTBEOEFENING/WEEK				
leeftijd		< 1 uur	1-3 uur	3-6 uur	> 6 uur	
12 jaar	1990	15	30	34	21	100%
	1993	10	22	32	36	100%
13 jaar	1990	7	24	38	31	100%
	1993	16.5	22.5	28	33	100%
14 jaar	1990	14	18	29	39	100%
	1993	13	22	24	41	100%
15 jaar	1990	9	18	31	42	100%
	1993	10	23	27	35	100%
16 jaar	1990	13	17	26	44	100%
	1993	18.5	17.5	22.5	41.5	100%
17 jaar	1990	10	17	28	45	100%
	1993	21	16	25	38	100%

Tabel 10: Vergelijking 1990-1993 van het aantal uren sportbeoefening per week door Vlaamse jongens van 12 tot 18 jaar, uitgedrukt in percentages.

Van de 12-jarige Vlaamse jongens doet in 1993 minstens 1 jongen op 10 minder dan 1 uur per week aan sport. Dit cijfer stijgt geleidelijk met de leeftijd en van de 16- en 17-jarigen doet reeds 1 op 5 minder dan 1 uur per week aan sport.

In vergelijking met 1990 is het percentage jongens dat minder dan 1 uur per week sport, vooral gestegen vanaf de leeftijd van 15 jaar. Anderzijds doen ongeveer 2 jongens op 3 meer dan 3 uur sport per week in 1993. Toch betekent dit nog een daling in vergelijking met 1990, vooral voor de groep van 15 tot 17 jaar.

3.5.3. Wijze van sportbeoefening

		WIJZE VAN SPORTBEOEFENING			
leeftijd		Club	School/informeel	Niet	
12 jaar	1990	66	31	3	100%
	1993	65	32	3	100%
13 jaar	1990	63	34	3	100%
	1993	55	38	7	100%
14 jaar	1990	58	38	4	100%
	1993	61	31	8	100%
15 jaar	1990	62	35	3	100%
	1993	63	31	6	100%
16 jaar	1990	57	37	6	100%
	1993	60	30	10	100%
17 jaar	1990	57	39	4	100%
	1993	55	26	19	100%

Tabel 11: Wijze van sportbeoefening van Vlaamse jongens van 12 tot 18 jaar, uitgedrukt in percentages.

In 1993 doet meer dan de helft van de Vlaamse jongens tussen 12 en 18 jaar aan sport in een sportclub. Van de 12-jarigen sporten zelfs twee op drie in een sportclub. Voor de 13-jarigen is er een plotse daling, die opnieuw wordt gecompenseerd door een stijging voor de 14- en 15-jarigen. Vanaf 16 jaar neemt de sportbeoefening in clubverband af.

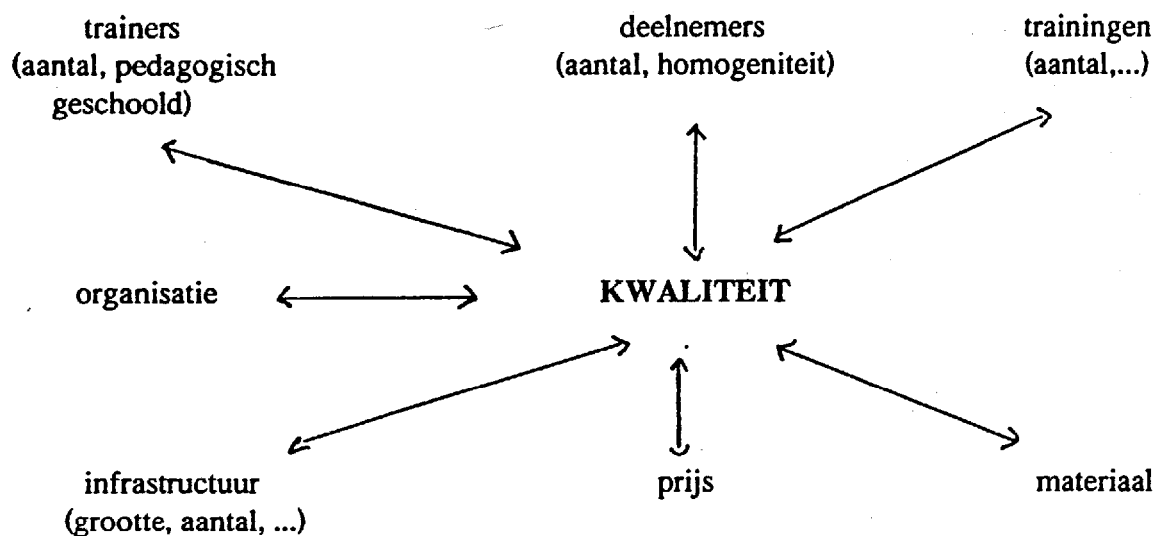
Deze cijfers stemmen in grote lijnen overeen met die van 1990, uitgezonderd voor de daling op 13-jarige leeftijd. Het percentage niet-sporters neemt in 1993 toe met de leeftijd. Bij de 12-jarigen doet 1 jongen op 33 in het geheel niet aan sport, maar bij de 16-jarigen is dit reeds 1 op 10 en bij de 17-jarigen zelfs 1 op 5.

In vergelijking met 1990 betekent dit een duidelijke stijging van het percentage niet-sporters vanaf 13 jaar. Het percentage niet-sporters van 13, 14, 15 en 16 jaar is verdubbeld en het percentage 17-jarige niet-sporters zelfs vervijfvoudigd (zie figuur 2).

BIJLAGE 2

INTERGRALE KWALITEITSZORG BINNEN DE SPORTCLUB

Integrale Kwaliteitszorg binnen de sportclub betekent :

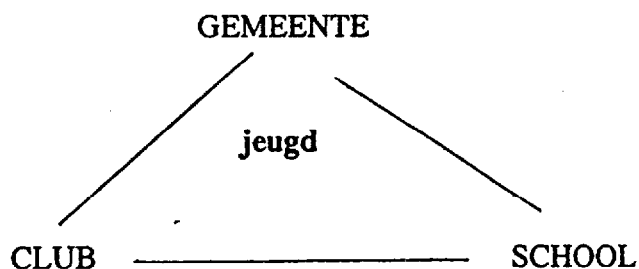

! Sport hoeft niet altijd gratis te zijn, men apprecieert het anders niet.

Een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid kan slechts tot stand komen wanneer er een nauwe samenwerking bestaat tussen :

- GEMEENTE
- CLUB
- SCHOOL

Bridging The Gap :

Voor het bekomen van I.K.Z. binnen het Jeugdsportbeleid moet men rekening houden met volgende factoren :

1. Iedereen
2. Geschoold jeugdkader
3. Jeugdcoördinator
4. Pedagogisch jeugdplan
5. Gedragscode
6. Aparte groep : aanpassing
7. Medezeggingschap (jeugd)
8. Overleg met ouders
9. Introductie nieuwe jeugdleden
10. Nevenactiviteiten.

BIJLAGE 3

PSYCHISCHE OVERBELASTING BIJ JONGE TALENTEN IN DE COMPETITIESPORT

PSYCHISCHE 'OVER'-BELASTING BIJ JONGE TALENTEN IN DE COMPETITIESPORT**Y. Vanden Auweele****januari, 1992****Commissie voor Topsport
en Topsportbeloften***Probleemstelling*

Het gaat hier niet om de vraag of de competitiesport psychisch belastend is voor kinderen en jongeren (het is evident dat ze in zekere mate belastend is), dan wel of ze een 'te zware' psychische belasting vormt, d.w.z. aanwijsbaar negatieve effecten heeft op korte en/of lange termijn. Indien dit laatste het geval is, is er de vraag welke de houding van de Commissie voor Topsport en Topsportbeloften moet zijn.

Resultaten van wetenschappelijk onderzoek en klinisch werk in binnen- en buitenland met betrekking tot de belastingsproblematiek (cfr. bijlage).

- I. Een model waarbij alle belangrijke factoren die relevant zijn m.b.t. de psychische overbelasting van kinderen in hun onderlinge samenhang kunnen worden gezien.
- II. Bevindingen uit de internationale wetenschappelijke literatuur m.b.t. de factoren die de competitiesport belastend maken voor kinderen & jongeren.
- III. Een Vlaams follow-up onderzoek waarbij 167 atletiek beloften vijf jaar in hun sportcarrière werden gevolgd.
 - 3.1. Bevraging van de jonge beloften, die tijdens die vijf jaar afhaakten, naar de redenen van hun stoppen
 - 3.2. Onderzoek naar de mate waarin men succes in de carrière na vijf jaar had kunnen voorspellen op grond van de psychische weerbaarheid van de jongeren bij de selectie
- IV. Verslag van 6 jaar klinische bevindingen met jonge topatleten in het Leuvens adviesbureau sportpsychologie.
 - 4.1. Opsomming van de psychische klachten van 30 jonge beloften
 - 4.2. Mechanisme van stressverwerking in de competitiesport

Besluit

Er wordt gesteld dat de vraag naar de mate waarin kinderen in de competitiesport psychisch worden overbelast, best behandeld wordt aan de hand van drie deelvragen. Wat is draaglast? Hoe staat het met de draagkracht van deze kinderen? In welke mate worden ze gesteund. Een studie van de wetenschappelijke literatuur (bijlage II) leverde heel wat relevante informatie op ter beantwoording van deze drie vragen. De voornaamste draaglast, draagkracht en steun-elementen konden worden geïdentificeerd alsook werd er meer zicht verkregen op het mechanisme van hun inwerking op het functioneren van jonge atleten.

Er zijn de eisen en de konsekwenties van de ganse competitiesituatie op topniveau die voor iedereen, succesvollen en niet-succesvollen, belastend zijn, nl. het combineren van de topsport met studie of beroep, het oplopen van kwetsuren, de hoge trainingseisen en de soms gebrekkige trainingsfaciliteiten (draaglast). Jonge atleten verschillen echter in de mate waarin ze deze problemen kunnen verwerken. Competitiestress, motivatieproblemen, de voorkeur geven aan andere interesses en hobby's het moeilijk kunnen verwerken van succes en/of mislukking, zijn evenzoveel uitingen van een overmogen om aan de hoge eisen en de konsekwenties van de elitesport te voldoen (draagkracht). Jonge atleten verschillen ook in de steun en begeleiding die ze krijgen bij het verwerken van moeilijkheden en hindernissen. Ouders en trainers kunnen zowel een last zijn alsook een steun betekenen.

Een driehoekig werkmodel (bijlage I) suggereert de noodzaak om de interrelatie van deze factoren in rekening te brengen wil men het uiteindelijk belastende effect van de competitiesport op de jongere in schatten. Het werkmodel dat we zowel als diagnostisch hulpmiddel alsook als aangrijpingspunt voor gericht interventies suggereren, stelt dat de uiteindelijke psychische belasting bij de jonge topsporter de individuele resultante is van draaglast, draagkracht en van de kwaliteit van de steun en de begeleiding van ouders, trainer, klub, federatie enz...

Via een retrospectief en een prospectief onderzoek werd een beter zicht verkegen op het relatieve belang van de onderscheiden deelfactoren bij jonge Vlaamse atletiekbloftes. Alhoewel de belastingsgraad van deze factoren, zoals ze door de dropout atleten retrospectief zelf werd aangegeven, wat verdacht is (het kan zijn dat omwille van het behoud van het zelfrespect de sociaal meest wenselijke redenen ten onrechte de grootste nadruk krijgen), zijn we heel wat zekerder van de resultaten die het prospectieve onderzoek terzake reveleerde. De elite- en de subtop atleten konden, bij hun selectie als talent vijf jaar voordien, beter optornen tegen de competitie stress en ervaarden zich toen beter gesteund door hun ouders, dan de atleten die thans zeer onregelmatig presteren ofwel de atletieksport hebben opgegeven.

We menen dat we op grond van de hierboven geschetste onderzoeksresultaten inderdaad kunnen wijzen op het belang van ego-sterkte en mentale veerkracht, doch eveneens op de niet geringe

impact van relationele factoren, het moeilijk psychisch kunnen verwerken van kwetsuren, en het soms moeilijk samengaan van studie en sportbeoefening.

Klinische bevindingen met Vlaamse beloftes (bijlage IV) geven tenslotte aan dat jonge competitiesporters die zich samen met het ganse gezin sterk engageren in hun sport meer risico lopen om negatieve effecten van de competitieve prestatiesport ondervinden dan jongeren die zich niet zo sterk engageren. De reden hiervan ligt in het feit dat ze zich in een situatie bevinden of zich zelf daarin hebben gemanoevreerd waarbij een ontsnappen aan de toenemende druk bijna onmogelijk en een verlagen van die druk zonder adequate begeleiding zeer moeilijk is.

Door één adviescentrum sportpsychologie werd de laatste jaren een toenemend aantal zware psychische klachten geregistreerd bij jonge topsportbeloftes die een geëigende behandeling en begeleiding noodzakelijk maakten. Tot nog toe heeft niemand echter een kijk op de omvang van deze klachten bij de grotere groep beloftes in Vlaanderen.

De opstelling van de media en van het sportmanagement t.a.v. deze problematiek

Door de media worden op basis van enkele duidelijke mistoestanden en tragische voorvallen de psychische nadelen van de prestatiesport voor kinderen regelmatig in de focus van de belangstelling geplaatst (cfr. TV uitzending motocrosserke).

Daarbij wordt commentaar geleverd ofwel vanuit ethisch standpunt, getuigen daarvan de uitspraken : jeugdcompetitie is kinderarbeid, waar blijft de jeugdbescherming?, kinderen worden van hun jeugd beroofd, de competitie maakt er vroeg-invaliden van, enz. ..., ofwel vanuit praktisch-psychologisch standpunt, waarbij men zich de vraag stelt of een topsportkind zich als normaal sociaal wezen kan ontwikkelen.

Door het sportmanagement wordt eveneens de overbelastingsproblematiek gesteld doch met andere klemtonen en meestal vanuit een ander standpunt.

Men wijst er op dat aanwijsbare negatieve effecten slechts zeer uitzonderlijk voorkomen en dat bij de meeste jongeren de positieve effecten van de competitiesport overwegen. De prestatiesport zou namelijk de ontwikkeling van gunstige persoonlijkheidseigenschappen, zoals zelfvertrouwen, emotionele controle, positieve zelfwaardering, verantwoordelijkheidszin en discipline bevorderen. Ook zou het toenemend belang van de prestatiesport bij kinderen, de uitbouw en de verbetering van het begeleidingssysteem in de hand werken.

Het sportmanagement denkt wel dat de vroegtijdige drop out van vele beloftevolle en sportbegaafde jongeren niet uitsluitend doch dan toch wel in belangrijke mate mede te wijten is aan factoren van psycho-sociale aard.

Vanuit sportmiddens is er dus wel belangstelling voor de overbelastingsproblematiek doch minder vanuit ethisch of psychologisch gezichtspunt dan wel vanuit de bekommernis om vroegtijdige drop out van jonge talenten te beperken.

De opstelling van de commissie voor Topsport en Topsportbeloften

Het gezichtspunt en doel van de Commissie voor Topsport en Topsportbeloften is primair gericht op het bevorderen van een harmonische persoonlijkheidsontwikkeling bij de sportbegaafde kinderen, en indien niet overenigbaar, dit te laten samengaan met topsportdoelstellingen als daar zijn : optimale prestaties van deze kinderen verkrijgen, gedurende gans hun carrière, en deze carrière zo lang mogelijk. Na kennisname van de resultaten van onderzoek en klinisch werk ter zake, is het dus zo dat de commissie het welzijn van de jongere prioritair stelt, dat de competitiesport daarbij gezien wordt als een middel om het welzijn van sportbegaafde jongeren te bevorderen mits aan een aantal strikte voorwaarden van begeleiding worden voldaan; dat dus de competitiesport zelfs op top en subtop niveau op psychisch vlak niet a priori als incompatibel wordt gezien met het welzijn van jongeren noch op korte noch op lange termijn.

In het kader van deze opstelling poogt de commissie topsport en topsportbeloften de belangrijke determinanten van belasting te identificeren om op grond daarvan zowel preventief de uitbouw van het begeleidingssysteem te helpen verbeteren alsook om curatief de opvang van de jongeren te verzekeren die niettegenstaande alle voorzorgsmaatregelen toch schadelijke effecten van de competitiesport zouden ondervinden.

De commissie onderlijnt het maatschappelijk belang van een optreden in deze niet alleen vanuit het inderdaad voorkomen van psychische stoornissen bij jonge competitiesporters maar ook vanuit drie recente ontwikkelingstendenzen in de prestatiesport voor kinderen : vooreerst is daar het stijgend aantal kinderen die zich engageren in de competitieve prestatiesport; vervolgens is er het vervroegen van de leeftijd waarop intensieve prestatietraining en wedstrijden plaatsvinden (in sporttakken als zwemmen en turnen, begint men hiermee reeds vóór 10 jaar, soms zelfs vanaf 6 jaar); tenslotte is er het feit dat men, om optimale prestaties te bereiken, ook bij kinderen wil gaan tot maximale uitputting van de mogelijkheden.

Algemene conclusies

1. Competitiesport zelfs op top en subtop niveau is op psychisch vlak niet a priori incompatibel met het welzijn van jongeren.
2. De psychische belasting bij de jonge topsportbelofte is de individuele resultante van de draaglast (= eisen van de competitiesport), de draagkracht (= mate

waarin de jongere kan optornen tegen de belasting) en van de kwaliteit van de steun en de begeleiding van ouders, trainer, club, federatie enz..

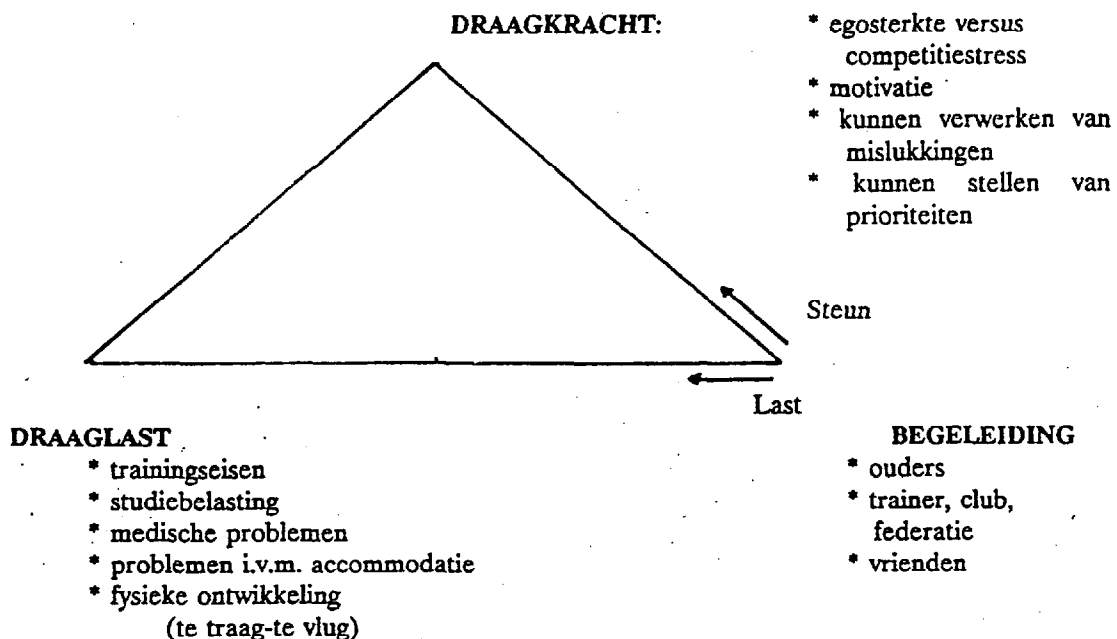
3. De commissie topsport en topsportbeloftes stelt zich als taak de determinanten van de psychische belasting door de competitiesport te identificeren om op grond daarvan zowel preventief de uitbouw van het begeleidingssysteem te verbeteren alsook om curatief de opvang van de jongeren die er spijs alle voorzorgen toch onder doorgaan te verzekeren.
4. De belangrijkste belastende factoren blijken te zijn de stress van de competitie, de druk van ouders en trainers, het moeilijk kunnen verwerken van fysieke kwetsuren en van mislukkingen alsook het moeilijk samengaan van sport en studie.
5. Jonge beloftes die zich samen met het ganse gezin sterk engageren in de competitiesport lopen meer risico om negatieve effecten van hun sportbeoefening te ondervinden.
6. Volgende negatieve effecten werden geregistreerd bij jonge beloftes: gedragsproblemen (agressief en obsessieel gedrag); psycho-somatische stoornissen (anorexia-nervosa, huiduitslag, chronische buikpijn); angst- en paniek aanvallen; gezins- en relatieproblemen (kindermishandeling, kinderverwaarlozing, kontaktmoeilijkheden); depressie t/m zelfmoordneigingen; ernstige studieproblemen.

Bijlage 1

1. Een werkmodel dat zowel als diagnostisch hulpmiddel als wel als aangrijpingspunt voor gerichte interventie dienstig kan zijn

Dat werkmodel stelt dat een te grote psychische belasting bij de jonge topsporter de individuele resultante is van de eisen van de sport zelf en van de omstandigheden waarin de sport wordt beoefend (draaglast), van de mate waarin de jongere tegen deze last kan optornen (draagkracht) en van de kwaliteit van de steun en de begeleiding van ouders, trainer, klub, federatie enz...

Wat voor het ene kind een onoverkomelijk obstakel is, is voor een ander enkel een klein ongemak, omwille van een grotere draagkracht en of omwille van een grotere steun en een betere begeleiding.

De eerste dimensie verwijst naar de draaglast. Het is evident dat de competitiesport belastend is, eisen stelt. We vermelden hier de prestatiedruk alsook de trainingsintensiteit als belangrijke 'lasten' inherent aan elke 'competitie'-sport.

De tweede dimensie verwijst naar de draagkracht, d.w.z. de mate waarin kinderen die belasting kunnen verwerken; hoe zwaar die belasting aankomt; welke coping mechanismen ze mobiliseren. het belang van een te leveren prestatie kan men zoldanige proporties 'doen' aannemen dat een eventuele mislukking catastrofaal lijkt (faalangst). Er zijn zowel leeftijdsgebonden als individuele verschillen in draagkracht te noteren. Voor kinderen zijn bepaalde hindernissen moeilijker te

overwinnen dan voor volwassenen, doch ook binnen dezelfde leeftijdsgroep is het zo dat sommigen er gemakkelijker onderdoor gaan dan andere.

De derde dimensie tenslotte verwijst naar de kwaliteit van de begeleiding door ouders, trainers, club, federatie, en verwijst ook naar de steun die geboden wordt door structureel-organisatorische voorzieningen en tegemoetkomingen.

De kwaliteit van de begeleiding kan echter dermate zijn dat de draaglast eerder toeneemt dan afneemt; begeleiding dus eerder als last dan als steun.

Die begeleiding en die steun kunnen erop gericht zijn de 'draaglast te verminderen'; men kan b.v. pogen een aantal hindernissen op school-, financieel-, familiaal en sportief vlak te voorkomen of helpen op te vangen (trainingsfaciliteiten, financiële tegemoetkomingen, het op een gezonde manier betrekken van de ouders bij de begeleiding, en. ...) Steun en begeleiding kunnen er eveneens op gericht zijn 'de draagkracht' van de atleten te verhogen, door hen te leren omgaan met hindernissen en moeilijkheden. Immers er zullen wel altijd nieuwe hindernissen en moeilijkheden opduiken, die men niet kan negeren noch wegwerken, en dan komt het erop aan ze te kunnen hanteren. Het leren omgaan-met-hindernissen is een noodzakelijke vaardigheid. Dit voorkomt dat moeilijkheden uitgroeien tot onoverkomelijke grootheden tot onderprestatie en drop out, en dit vergroot meteen ook de mogelijkheden tot zelfontwikkeling.

Bijlage 2

- II. Bevindingen uit de internationale wetenschappelijke literatuur m.b.t. de factoren die de competitiesport belastend maken voor kinderen en jongeren (cfr. Y. Vanden Auweele, psychische belasting bij jonge topsporters, (in:) Menkehorst H. & Vander Meulen M. (Eds.), Jeugdig sporttalent, 1992)

DRAAGLAST FACTOREN : factoren die te maken hebben met de eisen van de competitiesport en de situationele context waarin deze moet worden beoefend.

1. Trainingseisen

Hoge trainingseisen en een te vroeg specifiek - en te product - gerichte training kunnen als een grote last ervaren worden.

Diverse auteurs zijn ook van mening dat de competitietraining te weinig afwisseling kent, te ernstig is en er te veel nadruk gelegd wordt op het winnen ten alle prijze.

2. Sport & studie

De sportbeoefening betekent veelal een grote tijdsinvestering, wat negatieve gevolgen 'kan' hebben voor de schoolse vorming en de algemene ontwikkeling.

3. Medische problemen

De meeste auteurs zijn van mening dat het psychologisch effect van kwetsuren onderschat wordt. De op de genezing of herstel volgende opbouwperiode om tot het vroegere prestatiepeil te komen vormt daarenboven een bijkomende zware belasting.

4. Verschillen in fysieke ontwikkeling - vroeg versus laat rijpen -

Er kunnen vooral problemen zijn bij de biologisch vroegrijpe jonge atleet omwille van het feit dat hij zijn ontwikkelingsvoorsprong verliest en, gewend aan het succes, nu ook af te rekenen krijgt met nederlagen.

5. Problemen met accommodatie en materiaal, vervoer

Atleten die onvoldoende trainingsfaciliteiten hebben en/of hieromtrent problemen met de club kennen, kunnen dit als een emotionele belasting ervaren.

De ouders moeten zich bovendien soms zware financiële offers getroosten wat aanleiding kan geven tot verhoogde druk van de ouders op hun kinderen.

DRAAGKRACHTFACTOREN : het gaat hier om factoren, gelegen in de atleet zelf, die het hem moeilijk maken tegen de belastende factoren van de competitiesport op te tornen.

1. Competitiestress versus psychische weerbaarheid

Competitiesport gaat duidelijk gepaard met een sociale evaluatie van de capaciteiten van de atleet. Hierdoor kunnen competitieve sportervaringen bedreigend overkomen en resulteren in angstige reacties bij alle atleten, a fortiori bij jonge deelnemers. Maar of uiteindelijk de competitiesport als te beangstigend wordt ervaren hangt voor een groot deel af van de differentiële weerbaarheid van het kind zelf.

2. Motivatie

Naargelang van de motivatie om te presteren, kunnen we twee groepen atleten onderscheiden : succesgemotiveerde atleten met een uitgesproken behoefte om goed te presteren en faalangstige atleten met een duidelijk motief om mislukkingen te vermijden. Faalangstige atleten hebben minder zelfvertrouwen, zetten zich minder in en geven bij mislukkingen eerder op dan succesgemotiveerde atleten.

3. Het (niet) kunnen stellen van prioriteiten

Atleten die buiten de sport nog in vele andere zaken geïnteresseerd zijn, zullen de eenzijdigheid van de sport vlugger als belastend ervaren.

4. Het (niet) kunnen verwerken van mislukkingen en successen

Enerzijds kan het ervaren van herhaaldelijke mislukkingen leiden tot een verlies aan zelfvertrouwen en een verminderde motivatie. Anderzijds kunnen ook succeservaringen het risico van depressiviteit met zich meebrengen. Succes maakt de atleet eenzaam in een concurrentieklimateit en verplicht hem om verdere successen te behalen (succesdwang)

BEGELEIDINGSFACTOREN : niet alleen de houding en de draagkracht van de jongere zelf, maar ook de houding van relevante anderen uit zijn omgeving (ouders, trainer, vrienden) zijn bepalend voor de mate waarin hij de lasten en problemen inherent aan de competitiesport kan verwerken.

1. Optreden van de ouders

Sterk belastend is het wanneer de ouders teveel eisen en verwachten van hun kind. Nadelige effecten kunnen ook optreden wanneer de ouders zich gaan mengen in de

functies van de coach. Een bijkomend risico voor belasting vormt het feit dat sommige ouders hun kind zelf coachen.

Als sterk belastend wordt tenslotte ook een negatieve onverschillige houding van de ouders ervaren.

In de vermelde literatuur worden volgende effecten vernoemd op de jonge atleet: een hoge mate van stress, schuldgevoelens, een verhoging van de prestatiedruk, een vluchten in kwetsuren, een vervorming van het waardensysteem, een onverantwoorde rivaliteitsinstelling.

2. Optreden van de trainer

De relatie coach-atleet kan verstoord worden door een viertal problemen, die telkens een verhoogde belasting voor de atleet met zich meebrengen.

De trainer kan dwang uitoefenen op de atleet.

Problemen doen zich ook voor wanneer de verwachtingen van de trainer niet aangepast zijn aan de mogelijkheden van de atleet. Jonge atleten klagen ook regelmatig over het feit dat de trainer uitsluitend aandacht heeft voor de sportprestatie en niet voor de atleet als persoon.

Een vierde probleem ligt erin dat de trainer en de jeugdige hun doelstellingen op een verschillende termijn stellen :

BESLUIT

De wetenschappelijke literatuur identificeert de belangrijke belastende factoren en verklaart ons waarom deze factoren belastend inwerken. Er zijn de eisen en de konsekwenties van de ganse competitiesituatie op topniveau die voor iedereen, succesvollen en niet-succesvollen, belastend zijn, nl. het combineren van de topsport met studie of beroep, het oplopen van kwetsuren, de hoge trainingseisen en de soms gebrekkige trainingsfaciliteiten (draaglast). Atleten verschillen echter in de mate waarin ze deze problemen kunnen verwerken. Competitiestress, motivatieproblemen, de voorkeur geven aan andere interesses en hobby's, zijn evenzoveel uitingen van een onvermogen om aan de hoge eisen en de konsekwenties van de elitesport te voldoen (draagkracht).

Atleten verschillen ook in de steun en begeleiding die ze krijgen bij het verwerken van moeilijkheden en hindernissen. Ouders en trainers kunnen zowel een last zijn alsook een steun betekenen.

Bijlage 3

III. Een Vlaams follow-up onderzoek waarbij 167 atletiek beloftes vijf jaar in hun sportcarrière werden gevolgd

3.1. Bevraging van de 37 jonge atletiekbeloftes, die tijdens de vijf jaar dat ze werden gevolgd afhaakten, (cfr. tabel 1)

Het meest frequent worden draaglastfactoren vermeld, voornamelijk 'medische problemen' en 'studie- of beroepsproblemen'. In mindere mate volgen hierna de draagkrachtfactoren (vooral 'andere interesses' en 'prestatieproblemen') en de begeleidingsredenen ('gebrek aan steun vanwege ouders, trainer ...).

De belangrijkste reden blijkt te liggen in de medische problemen. De kwetsuren hebben dan ook een belangrijke en onmiddellijke psychologische impact. Zij vormen één van de belangrijkste breekpunten waarbij de atleet beslist zijn vele trainingsinspanningen te verminderen en/of af te haken.

'Gebrek aan steun vanwege ouders en trainer' wordt haast even dikwijls vermeld en lijkt, weliswaar in mindere mate dan de medische problemen toch van doorslaggevende betekenis zijn.

Deze cijfers, die het resultaat van het vragenlijstonderzoek (cfr. prospectief onderzoek) bevestigen, suggereren ons inziens dat ouders en trainers zich niet altijd voldoende bewust zijn van de grote psychologische impact die ze op hun kinderen hebben.

De categorieën 'studie en beroep' en 'andere interesses' worden eveneens vaak vermeld, maar blijken zelden de hoofdrol in het drop-out proces te spelen.

'Prestatieproblemen' worden minder frequent vermeld, maar blijken wel veel nadrukkelijker aangevoeld te worden. Stagnatie van prestaties of prestatieafdelingen hebben een sterk demotiverend effect. De atleet wordt vaak aan zijn lot overgelaten, doordat het ontbreken van goede prestaties reeds als een indicatie van het naderende einde van de carrière wordt aanzien.

Problemen die minder frequent voorkomen, maar in dat geval wel als zeer belangrijk door de betreffende atleten werden aangevoeld en sterk carrièrebepalend zijn geweest, zijn : gebrek aan 'trainingsfaciliteiten', 'competitiemoeheid, gebrek aan motivatie' en 'dwang en manipulatie vanwege ouders en trainer'.

Het is eveneens belangrijk op te merken dat drop-out steeds een multicausaal proces is : er zijn steeds meerdere redenen samen aanwezig die de atleet tot het stopzetten van zijn sportcarrière doen besluiten. Drop-out is niet vanuit één

bepaalde factor te verklaren. In tabel 1 kunnen we merken dat de 37 drop-out atleten in totaal 136 factoren vermelden. Dit betekent dat elke atleet gemiddeld 3,7 redenen vermeldt die alle - weliswaar niet in gelijke mate - een rol hebben gespeeld in zijn drop-out proces.

Tot slot willen we een kritische noot plaatsen bij het geheel van deze door een retrospectieve bevraging verkregen gegevens. Het is zo dat de richting van de antwoorden; nl. een groter gewicht van draaglast dan van draagkracht factoren, kan geïnterpreteerd worden in een attributioneel kader. Het is met name zo dat men achteraf een mislukking meer aan externe dan aan interne factoren toeschrijft om redenen van het behoud van zelfrespect en zelfvertrouwen. Een medische reden vormt in deze redenering voor een atleet het beste middel om zich zonder te veel gezichtsverlies te verschonen voor zijn falen.

3.2. Onderzoek naar de mate waarin men sukses in de atletiek carrière, vijf jaar na de selectie als belofte, had kunnen voorspellen op grond van de psychische weerbaarheid van de jongeren

Opzet

Het opzet van deze studie was tweedelig :

Een eerste bedoeling lag in het opdelen van de oorspronkelijke 167 jonge atletiektalenten in 4 types van carrièreontwikkeling : succesvol, stagnatie, onderprestatie, drop out.

Een tweede bedoeling was na te gaan in welke mate deze types van carrièreontwikkeling corresponderen met een eigen specifiek draagkrachtprofiel en in welke 'mate' men die evolutie had kunnen voorspellen op grond van deze psychologische profielen. Indien drop-out, onderpresteren en stagneren enerzijds en succes op middellange termijn anderzijds ten minste gedeeltelijk mee bepaald worden door het al dan niet hebben kunnen optornen tegen de competitie-eisen, dan moet dit, gesteld dat draagkracht in redelijke mate stabiel is, reeds te zien geweest zijn in het draagkrachtprofiel bij de aanvang van de carrière.

Methode

In de Vlaamse atletiekbond worden jaarlijks zogenaamde 'Leeuwjes' geselecteerd op basis van geleverde prestaties. Dit zijn jonge, beloftevolle atleten afkomstig uit alle atletiekdisciplines. Per discipline worden een tiental atleten geselecteerd. Aan 167 jonge talentvolle atleten, 14 tot 18 jaar oud, uit de selectiejaren 1981 en 1982 werden een aantal vragenlijsten voorgelegd, die psychologische krakeristieken bedoelen te meten die in de sportliteratuur worden aangegeven.

als mogelijke componenten van psychische draagkracht zowel positief - egosterkte - als negatief - angst/neuroticisme - gedefinieerd. Het ging om zes algemene persoonlijkheidstrekken, emotionele stabiliteit, psychosomatische stabiliteit, angstgraad, zelfverzekerdheid, extraversie en eerlijkheid bij het beantwoorden van vragenlijsten alsook om vijf sportspecifieke karakteristieken, competitieangst, test-angst, ego-sterkte, relatie met de trainer en relatie met de ouders.

De prestaties van deze atleten werden 5 jaar lang gevolgd, om ze in 1986 op basis van een aantal criteria in de verschillende door ons onderscheiden types van carrièreverloop te kunnen indelen.

Resultaten

Indeling van de oorspronkelijke groep jonge atletietalenten in vier categorieën van carrièreontwikkeling.

In 1986 behoorden slechts 17 % van de totale groep van jonge atletietalenten tot de federale elite. 24 % van de 'Leeuwjes' uit '81-'82 konden op dat ogenblik als drop-out worden beschouwd.

De grote middencategorie groepeerde 31 % stagneerders en 28 % onderpresteerders. Kortom : alhoewel de cijfers weinig verassend zijn, is het toch nodig te blijven voor ogen houden dat de meerderheid van de jonge beloftes (hier 83 %) om een of andere reden de in hen gestelde verwachtingen niet waar maken. Het kan niet anders dan dat dit bij velen mentale repercussies heeft.

Psychosociaal 'draagkracht' profiel van de vier types van carrière-ontwikkeling.

Succesvolle atleten hadden anno 1981-'82, in vergelijking met de niet-succesvolle atleten, de beste relatie met hun ouders, het meest egosterkte en het minst competitieangst. De drop-out atleten hadden in '81-'82, vergeleken met de 3 andere categorieën, de slechtste relatie met hun trainer en met hun ouders en het minst ego-sterkte in competitiesituaties.

Wanneer we het totale psychologische profiel van de 4 categorieën vergelijken, constateren we dat succesvolle atleten en stagneerders een gelijkaardig psychologisch profiel vertonen. Hetzelfde is het geval voor onderpresteerders en drop-outs.

De succesvolle atleten en stagneerders kenden in 1981-'82 minder competitieangst, bezaten meer ego-sterkte en hadden een betere relatie met hun ouders dan de onderpresteerders en de drop-outs (tabel 2).

Kortom : draagkracht (negatief en positief gedefinieerd) zijn dus samen met relationele factoren op middellange termijn geassocieerd met het slagen of mislukken in de

sportcarrière van op een bepaald moment allen als sportbegaafd geïdentificeerde jongeren.

Bijlage IV**IV. Verslag van zeven jaar klinische bevindingen met jonge beloftes in het Leuvens Adviesbureau Sportpsychologie****4.1. Opsomming van de klachten waarvoor individuele psychologische hulp werd gevraagd door 30 jonge beloftes.**

- gedragsproblemen : woede aanvallen, storend agressief gedrag, overdreven snoepen, obsessieel gedrag.
- psycho-somatische stoornissen : zware buikpijn, jeuk en huiduitslag, slaapproblemen, anorexia nervosa
- relatie problemen van de sporter met zijn leeftijdsgenoten, contactmoeilijkheden
- gezinsproblemen : ruzies tussen ouders n.a.v. sportbeoefening/echtscheiding/ kindermishandeling, kinderverwaarlozing
- problemen tussen trainers/ouders waar jongeren de dupe van zijn
- minderwaardigheidsgevoelens, bijgeloof, depressie, zelfmoordneigingen
- angst en paniekaanvallen
- studieproblemen

Deze jonge beloftes werden naar het adviesbureau Sportpsychologie verwezen door het BOIC, het Vlaams bureau Topsport, verschillende sportfederaties, sportdokters en trainers.

Faalangst en stress tengevolge van familiale druk blijkt de voornaamste oorzaak te zijn van deze klachten. Het ontmoedigd geraken omwille van kwetsuren, alsook de gebrekkige afbouw van de sportcarrière wanneer de hoge verwachtingen niet kunnen ingelost worden zijn twee andere belangrijke oorzaken van deze klachten.

4.2. Deze klinische bevindingen leiden tot volgende kijk op het mechanisme van de stressverwerking in de competitiesport

De eerste reactie op een te grote belasting is een motivatiedaling en een verminderde inzet. Trainingen worden overgeslagen of minder nauwgezet opgevolgd.

Als de belasting aanhoudt ontsnappen de meesten door te stoppen met de competitiesport.

Bij een minderheid is ontsnappen niet mogelijk omwille van externe en of interne druk. De druk van de ouders en van de trainer kan zo groot zijn, en de drang

bij de kinderen om hun ouders/trainer (die zoveel voor hen doen in termen van aandacht, tijd, geld) niet te ontgoochelen zo sterk dat deze kinderen niet kunnen of niet willen ontsnappen. Bij sommige atleten is het eerder een interne druk die hen verhindert af te haken. Ze houden zich voor dat ze zichzelf alleen via de competitiesport kunnen realiseren. Studies verwaarlozen ze, sociale contacten en ontspanning herleiden ze tot een minimum. Hun levenswereld is dermate verengd tot het behalen van resultaten in de sport, dat de minste tegenslag (een kwetsuur, het niet bereiken van een verwachte prestatie) overdreven aanvoeld wordt. Als deze toestand van verhoogde spanning en drukt aanhoudt kan ze uitgroeien tot een onoverkomelijke grootheid en aanleiding geven tot soms ernstige stoornissen : psychosomatische stoornissen; angst en paniekaanvallen; depressie en psycho-sociale moeilijkheden zoals kindermishandeling en verwaarlozing.

Tabel 1 : Drop-out redenen naar hun relatieve belangrijkheid bij atletiek beloftes.

	Aantal vermeldingen (X)	Globale belangrijk- heidsscore (Y)	Gemiddelde belangrijk- heidsscore per vermelding (X/Y)	Relatieve belangrijk- heidsscore t.o.v. andere factoren (Y/370)
DRAAGLAST				43,78%
Medische problemen	27	109	4	29,46%
Studie, beroep, leger	23	42	1,8	11,35%
Trainingseisen	2	5	2,5	1,35%
Trainingsfaciliteiten	2	6	3	1,62%
DRAAGKRACHT				32,26%
Competitiestress	4	7	1,7	1,89%
Competietiemoeheid, gebrek aan motivatie	4	13	3,2	3,51%
Andere interessen	25	49	2	13,24%
Prestatieproblemen	16	47	2,9	12,71%
Gebrek aan inzet	3	3	1	0,81%
BEGELEIDING				25,05%
Dwang en manipulatie vanwege ouders, trainer, ...	5	17	3,4	4,59%
Gebrek aan steun vanwege ouders, trainer, ...	25	72	2,9	19,46%
TOTALEN	136	370		100%

BIJLAGE 4
FEPSAC-AANBEVELINGEN

Fédération Européenne de Psychologie des Sports et des Activités Corporelles
European Federation of Sports Psychology

FEPSAC POSITION STATEMENT 2

May 1995

CHILDREN IN SPORT

Organised sport for children has been on the increase in most countries in recent years. Indeed, many children find sport interesting and often this is enhanced by coverage of sport in the media. Sport can sometimes be the most popular of organised leisure-time activities. Moreover, parents are interested in children's sport as it is often considered to be a positive environment for children's growth. Also, the development of elite, or top-level, sport has led to the search for talent and this has included recruitment into sport at an early age.

Organised sport has traditionally been regarded as an environment for positive growth and socialisation for children. However, it is also known that sport can disturb an individual's development and be a negative influence on socialisation. The significance and influence of sport for the child will depend primarily on the nature of the interactions that are created in sport and on the quality of the emotional atmosphere that is sustained within sport contexts.

Positive Outcomes

At its best, sport gives the child the chance to experience enjoyment and the acquisition of different kinds of positive outcomes, such as challenge, social interactions, skill enhancement and physical development. A safe and positive environment means that a child's abilities and perceived competence are appropriate for the challenges that sport provides. This is more likely if the child is given a chance to be independent. Also, parents should not impose too high expectations of success on their children, but show a caring and accepting attitude towards the child. A mastery motivational climate should be created. Under such favourable conditions, sport can enhance the child's initiative and independence, as well as self-esteem and identity. Through sport children can acquire different skills that they can use in activities outside of sport.

It is easy to develop close social relationships in sport contexts and this is why sport is a good environment for the development of cooperative skills and prosocial behaviour in children. However, sport itself does not necessarily promote prosocial behaviour. This will occur only if children are given a chance to experience successful interaction and true collaboration.

Sport also teaches children how to observe common rules of behaviour. Rules make it possible to teach about the responsibilities of an individual to other members of the group.

Problem Outcomes

For most children, sport is a positive experience and an interesting leisure activity. However, poor management of the sport experience for children may cause problems. A healthy balance needs to be achieved between involvement in leisure-time sport and education. Similarly, excessively high expectations of success by adults, such as parents

BIJLAGE 5**STUDIEDIFFERENTIATIE VOOR MEERBEGAAFDE LEERLINGEN OP SPORTGEBIED**

OMZENDBRIEF**STUDIEDIFFERENTIATIE IN HET
VRIJ SECUNDAIR ONDERWIJS VOOR
MEERBEGAAFDE LEERLINGEN OP
SPORTGEBIED**Situering:

Elke leerling die meer begaafd is op een bepaald gebied binnen de culturele sector, moet dit talent maximaal tot ontplooiing kunnen laten komen in combinatie met studieverplichtingen.

Gezien de sportloopbaan juist haar hoogtepunt kent tijdens de studieperiode, is het wenselijk, zelfs noodzakelijk dat aan de leerling-topsporter een aangepaste studievorm aangeboden wordt om een fysieke en psychische overbelasting te vermijden. Het is niet de bedoeling een studievorm aan te bieden die kwaliteitsvermindering tot gevolg heeft maar wel een 'aangepaste' studievorm die aan de ontwikkeling van intellectuele en sportieve vermogens optimale kansen geeft.

Gezien het binnen de huidige studieorganisatie niet mogelijk is om gelijktijdig tot studie- en topsportprestaties te komen, dient een studiedifferentiatie-pakket aangeboden te worden met als minimale voorzieningen:

A. Studiedifferentiatie

1. gewettigde afwezigheid en/of;
2. afwijking tot het regelmatig bijwonen van vakken en/of;
3. een aangepast examenrooster en/of;
4. deliberatievoorwaarden

B. Begeleidingsplan

1. studiebegeleiding
2. sporttechnische begeleiding
3. medisch-fysiologische begeleiding
4. psycho-sociale begeleiding

Wie komt in aanmerking:

Topsporters die als federale elite jaarlijks voorgesteld worden door de erkende landelijk georganiseerde sportverenigingen en/of topsportscholen en aan wie Bloso alsdusdanig een topsportstatuut toekent.

Onder topsporter wordt verstaan, enerzijds de senior-topsporter die regelmatig in internationale wedstrijden uitkomt en anderzijds de beloftevolle jongere die kans maakt om tot senior-topsporter uit te groeien.

Deze topsporters volgen hun studies in het gesubsidieerd vrij secundair onderwijs .

Procedure:

- A. De leerling-topsporter dient een aanvraag-dossier in bij:
Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie (Bloso);
- Dienst Sportbegeleiding-Vlaams Bureau Topsport.

Dit dossier dient te bestaan uit:

1. aanvraagbrief ondergetekend door de leerling, de ouders (bij minderjarigheid) en het inrichtingshoofd van de onderwijsinstelling
2. formulier personalia en sportcurriculum leerling (bijlage 1)
3. formulier school- en studiegegevens (bijlage 2)
4. gemotiveerd voorstel tot studiedifferentiatie (bijlage 3)
m.b.t.

a. gewettigde afwezigheid

---> opgave van de periodes/dagen wanneer men afwezig zal zijn en voor welke sportactiviteit.

b. vrijstelling voor bepaalde vakken

---> opgave van de vakken waarvoor men vrijstelling vraagt en welke activiteit als alternatief uitgevoerd wordt (sport, studie,...).

c. examen-aanpassing

---> opgave van de examenperiodes die samenvallen met topsportactiviteiten + spreidingsvoorstel

d. beoordelings- en deliberatieafspraken

---> opgave van de wijze waarop de leerling beoordeeld zal worden voor de aspecten van de studiedifferentiatie

5. begeleidingsplan (bijlage 4)

Op basis van het voorstel in punt 4 dient een begeleidingsplan opgesteld te worden voor:

a. studiebegeleiding:

In functie van de aangevraagde studiedifferentiatie, vermeld in punt 4, dient een studiebegeleidingsschema opgesteld te worden om enerzijds de achterstand qua leerstof bij te werken en om anderzijds een beoordeling voor de vrijgestelde vakken te kunnen opstellen. Dit plan dient goedgekeurd te worden door de klassenraad.

b. sporttechnische begeleiding:

*Jaarplanning goedgekeurd door de persoonlijke trainer en technische directie van de erkende landelijk georganiseerde sportvereniging/topsportschool met specificering van de trainingsactiviteit tijdens normale schooldagen en uren.

*Kwalificaties van de trainer die de sporttechnische begeleiding verzorgt.

*Plaats waar eventuele trainingen doorgaan tijdens schooluren - vervoerverantwoordelijke.

c. medisch-fysiologische begeleiding:

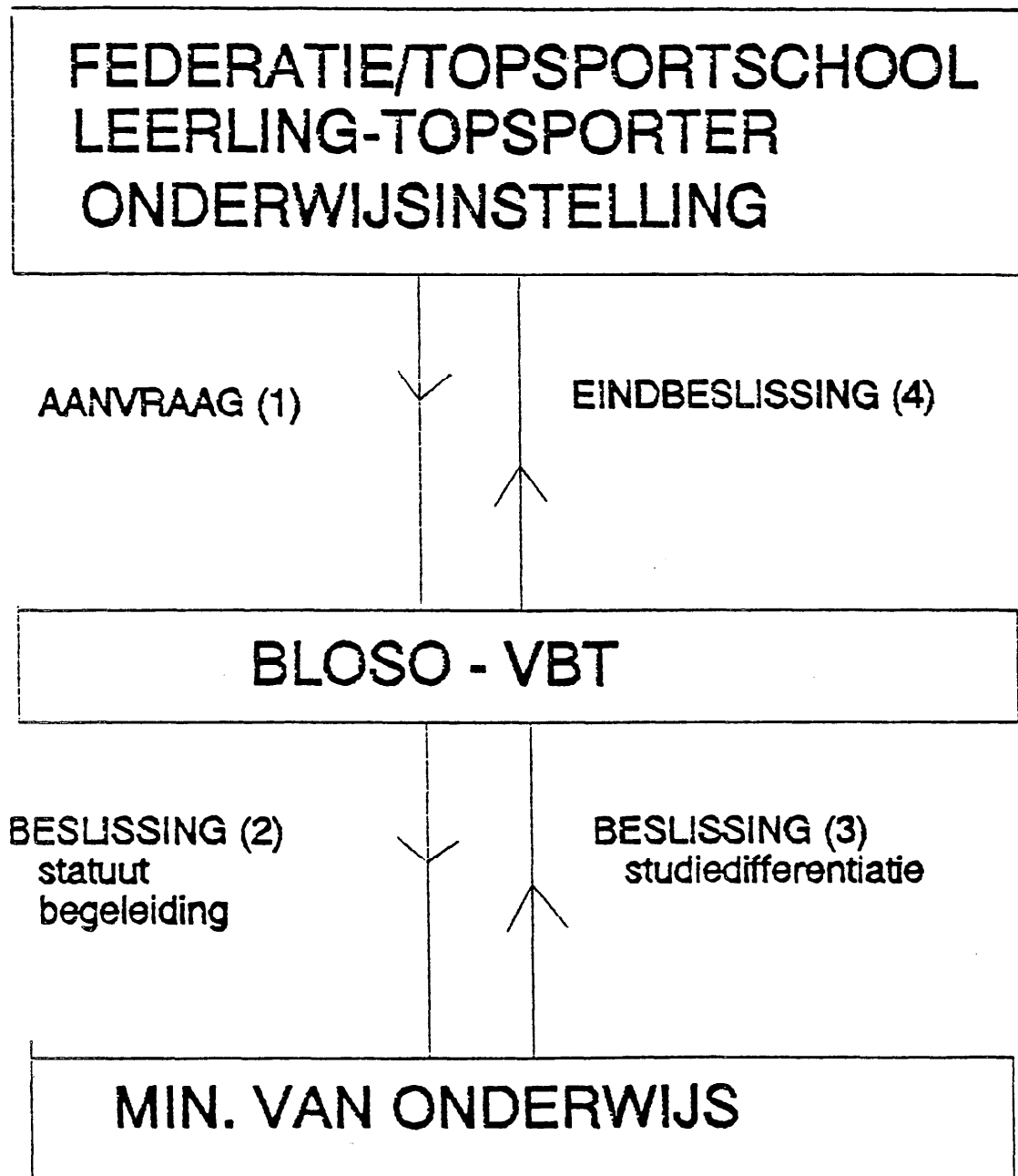
Verklaring van de erkende landelijk georganiseerde sportvereniging/topsportschool met vermelding van de verantwoordelijke persoon (sportarts) of instelling (topsportlabo) die de fysieke toestand van de leerling op regelmatige tijdstippen controleert.

d. psycho-sociale begeleiding:

Verklaring van de erkende landelijk georganiseerde sportvereniging/topsportschool met vermelding van de verantwoordelijke voor de psycho-sociale begeleiding.

- B. Het Bloso-Vlaams Bureau Topsport controleert het ingediende dossier m.b.t. statuut en begeleidingsplan.
De goedgekeurde dossiers worden doorgezonden aan het Ministerie van Onderwijs/Bestuur voor het Secundair Onderwijs-Directie wetgeving en reglementering.
- D. Het Ministerie van Onderwijs/Bestuur voor het Secundair Onderwijs-Directie wetgeving en reglementering onderzoekt de aanvraag m.b.t. de studiedifferentiatie en formuleert een positief of negatief gemotiveerd antwoord aan het Bloso-Vlaams Bureau Topsport.
- E. Het Bloso-Vlaams Bureau Topsport richt een gemotiveerd schrijven met de uiteindelijke beslissing aan:
- het inrichtingshoofd van de onderwijsinstelling
 - de leerling / ouders(bij minderjarigheid)
 - de erkende land.georg.sportvereniging/topsportschool
- F. Elke fundamentele wijziging m.b.t. de aangevraagde studiedifferentiatie of het ingediende begeleidingsplan dient gemeld te worden aan het Bloso-Vlaams Bureau Topsport die naargelang de impact van de wijziging het Ministerie van Onderwijs op de hoogte stelt.

STUDIE - DIFFERENTIATIE

PERSONALIA			
NAAM:		VOORNAAM:	
STRAAT:		NR:	B:
POSTNUMMER:		PLAATS:	
GEB.DATUM:		GEB.PLAATS:	
TELEFOON:			

[illegible]

OMZSTUD/FRM2/STUD

BIJLAGE 2

SCHOLGEGEVENS	
NAAM:	
STRAAT:	NR: B:
POSTNUMMER:	PLAATS:
TELEFOON:	
STAMNUMMER:	
INRICHTINGSHOOFD:	

STUDIEGEGEVENS					
GEWENSTE INSCHRIJVING					
SCHOOL - JAAR	DATUM INSCHR.	LEERJAAR	CYCLUS GRAAD	RICHTING	VORM

[illegible]

OMZSTUD/FRM3/DIFF

BIJLAGE 3

..	VOORSTEL STUDIEDIFFERENTIATIE
<ul style="list-style-type: none">a. gewettigde afwezigheidb. afwijking tot het regelmatig bijwonen van vakkenc. aanpassing examenroosterd. deliberatieafspraken	

OMZSTUD/FRM4/BEG

BIJLAGE 4

BEGELEIDINGSPLAN
<ul style="list-style-type: none">a. studiebegeleidingb. sporttechnische begeleidingc. medisch-fysiologische begeleidingd. psycho-sociale begeleiding

OMZ/STUD/FRM5/VBT

BIJLAGE 5

BLOSO - VLAAMS BUREAU TOPSPORT

BESLISSING

a. statuut

b. begeleidingsplan

OMZ/STUD/FRM6/OND

BIJLAGE 6

.. MIN.V.OND./BEST.SEC.OND.-DIR.WETGEVING & REGLEMENTERING
--

BESLISSING studiedifferentiatie

BIJLAGE 6
WAARDEVOLLE SPORTEN

Overheid dient stimulerend en regelend op te treden

Stimulerend voor :

**WAARDENvolle sporten
persoonlijke ontplooiing,
emancipatie, gezondheidsstimulerend,
moreel verantwoord, ...**

Regelend voor :

**gevaarlijke sporten,
agressieinducerende sporten
(boksen, ...)
bepaalde sportmilieus
(doping, ...).**

→ sport op maat van het kind !

WAARDEN							
Sportmodi	indiv. vorming + ontplooiing	sociale integratie	gezondheid	actieve ontspanning	passieve recreatie	nationale representatie	
top	+/-	-	-	-	+	+	
wedstrijd	+	+	+	+	+/-	-	
recreatie	+	+/-	+	+	-	-	
fitness	+/-	+/-	+ +/-	+/-	-	-	
avontuur	+	-	+ /--	+	-	-	
lust/prest	+/-	-	+ /--	+	-	-	
cosmetische	-	-	+ /--	+/-	-	-	

CRUM (NL-1991)